

Christus en de Schriften

door

Adolph Saphir

Vertaald door:

A.R. Zalman Marda

J. N. VOORHOEVE
DEN HAAG

Stichting de Gihonbron Middelburg 2010 & aanvullingen met bronvermelding + afbeeldingen.

INHOUD

Levensschets van Adolph Saphir

Inleiding

Hoofdstuk 1. Christus en de Schriften

Het boek en de hoofdfiguur

Hoofdstuk 2. Jezus en de Schriften

1. Zijn leer in het algemeen
2. In de engere kring van de discipelen
3. Het gebruik dat Christus Zelf maakte van de Schriften in Zijn strijd en gebed
4. Het gebruik, door Christus van de Schrift gemaakt in Zijn heerlijkheid

Hoofdstuk 3. Het getuigenis der Apostelen

Hoofdstuk 4. Vijf kenmerken van de echtheid en bewijzen voor de Goddelijke oorsprong van de Bijbel

1. De verheven leer
2. Profetie
3. De aparte plaats van het Boek
4. De wonderbare bescherming van de Bijbel
5. De wereldomvattende inhoud van de Bijbel

Hoofdstuk 5. Israëls Messias

Het levende en het geschreven Woord

Hoofdstuk 6. De Schrift en de Heilige Geest

Hoofdstuk 7. Praktische opmerkingen, meer bijzonder met betrekking tot de tegenwoordige tijd

1. Bijbelwaardering	136
2. Bibliolatrie	142
3. Het praktisch karakter van de Bijbel	153
4. Christenen, het beste bewijs voor de Bijbel	169
5. Het boek der blijdschap	171

Levensschets van Adolph Saphir

overgenomen uit:

De Rotssteen van mijn hart; een biografie van Rabbi John Duncan,
door L. J. van Valen

Het was Charles Haddon Spurgeon die dr. Saphir vlak voor zijn sterven opzocht en hem in volle vrede hoorde belijden: „God is licht en in Hem is gans geen duisternis”. De jood Schijnberger stond bij zijn sterfbed toen hij de laatste adem uitblies. Hij was het die na de begrafenis de merkwaardige woorden uitsprak: „Ik sloot de ogen van dr. Saphirs vader in Boedapest, ik sloot de ogen van dr. Saphirs moeder, die bij mij in Praag woonde, en nu ben ik in Londen gekomen om hetzelfde te doen aan zijn sterfbed”. 1891.

Foto: A. Saphir

De bekering van Adolph Saphir en het gezin waartoe hij behoorde, was de vrucht van de prediking van de beroemde John Duncan, een Joods gelovige, die vanuit Schotland gezonden werd naar Hongarije. De Heere gebruikte de woorden van Zijn gezant, als een uitlegger, "één uit duizend", om haar Zijn wegen en verborgenheden bekend te maken. Het verblijf van de Schotse leraars in Boedapest werd voor velen tot een eeuwige zegen. Maar dat niet alleen! Nu werd ook een deur geopend voor de zending onder de Joden in deze Roomse stad aan de Donau. De Schotse kerk kreeg onder de hoge bescherming van de Aartshertog toestemming om onder de verloren schapen van het huis van Israël het evangelie van het kruis te verkondigen. En John Duncan werd uitverkoren om deze moeilijke arbeid aan te vangen.

De subcommissie van Edinburgh voor de zending onder de Joden besloot op 24 juli 1840 John Duncan als de eerste zendeling onder het oude Bondsvolk van de Kerk van Schotland te benoemen. Er was eerst verschil van mening over het arbeidsveld; velen zagen het Heilige land als werkterrein, terwijl anderen als bezwaar hiertegen aanvoerden dat Palestina geen land was van overwegend Joodse invloed. De berichten van Dr. Keith over de hechte Joodse gemeenschap in Hongarije en de welwillende houding van de Aartshertogin, deden de beslissing rijpen om Duncan naar Boedapest uit te zenden. Hongarije was immers een land waar, evenals in Schotland, het calvinistisch protestantisme een

behoorlijke aanhang had. Maar overleggingen behoren getoetst te worden aan de leiding van de Allerhoogste, zodat de commissies, zowel in Edinburgh als in Glasgow, gebedssamenkomsten hielden om Gods gunst af te smeken.

Geleidelijk werd Duncan losgemaakt van zijn werk in de Milton kerk. Hij leidde enkele cursussen Hebreeuws voor aspirant helpers voor het zendingswerk. De animo voor deze cursussen onder de studenten van de universiteiten in Glasgow en Edinburgh was boven verwachting en betekende een grote aansporing voor hem om op de ingeslagen weg verder te gaan. Tenslotte volgde op 16 mei 1841 zijn officiële uitzending. De dienst in de St. George kerk van Glasgow werd geleid door de predikanten Charles Brown, de broer van zijn vriend David en Dr. Smyth, terwijl William Burns de nieuwe zendeling met ernst aan de Troon der genade opdroeg. Zo vergezelden zijn broeders hem naar Londen en namen hier afscheid van hem. Zo verliet Duncan zijn geboorteland om de verloren schapen van het huis van Israël op te zoeken. En hij werd gesterkt door de gebeden van hen en van vele christenen en reisde evenals Paulus heen, "der genade Gods van de broeders bevolen zijnde."

Met Duncan reisden zijn tweede vrouw, Janet Torrance, de weduwe van een officier, met haar dochter, zijn eigen dochter Annie en W.O. Allan en R. Smith, die hem als assistenten waren toegewezen.

In Holland aangekomen bracht hij in Den Haag een bezoek aan de bekende christenlood, Dr. A. Capadose, "een geofende en veel beproefde christen, een gezonde calvinist van de oude stempel, die goed thuis was in de werken van de Hollandse godgeleerden, een liefhebber van het presbyterianisme en van de Kerk van Schotland..." Vanuit ons land volgde hij per zeilboot de Rijn tot Mainz en reisde van Frankfurt door Neurenberg in de richting van Wenen. Na een oponthoud in deze afgodische stad, zette het gezelschap via de Donau koers naar Boedapest, waar zij eind augustus behouden arriveerden.

In die tijd waren zo'n 100 Engelse werklieden in de stad, dit in verband met de bouw van een nieuwe brug, die de beide steden Boeda en Pest met elkaar moest verbinden.

Foto: Dr. A. Capadose,

Spoedig vond Duncan een onderkomen in een keldermagazijn, dat voor dit doel geschikt gemaakt werd. Al gauw gaven velen van hun belangstelling blijk, hoewel de meesten meer interesse toonden voor de Engelse taal (in die dagen een begeerde studie in Hongarije) dan voor het Woord des levens. Zo luisterden Engelsen, Hongaren en Joden naar de begaafde Schotse Godgeleerde, die spoedig de Hongaarse taal onder de knie kreeg. Door zijn geleerdheid, vriendelijkheid en zachtmoedigheid werd hij spoedig geliefd.

Met droefheid zag Duncan op het grote verval van de Gereformeerde kerk in Hongarije. Het protestantisme was weggezonken in lauwheid en zedeloosheid. Hij hoopte op een opleving en sprak met vooraanstaande predikanten van de kerk over de noodzakelijkheid van een nieuwe reformatie. Hoe konden de protestanten de Joden voor Christus winnen, indien zij geen krachtig geloof en heilige vruchten toonden? Hij

smeekte daarom of het God mocht behagen om deze kerk weer te bezoeken met Zijn heil, opdat zij "de beste instrumenten mochten zijn om de verloren schapen van het huis van Israël te bekeren tot de Herder en Opziener der zielen."

Hij maakte al gauw kennis met Török, de superintendent van de Gereformeerde kerk, die met groot enthousiasme het zendingswerk van de Schotse kerk steunde. Veel bewondering had deze Hongaar voor zijn manier van aanpak. Duncan paste zich zoveel mogelijk aan de Hongaarse liturgie en gewoonten aan.

Hij wist vele harten voor zijn werk te winnen en steeg nog meer in achting toen bleek dat hij de gunst ontving van de Aartshertogin. Maria Dorothea zag de wens van haar hart vervuld. Al jarenlang begeerde zij een gemeente in Boeda, die als centrale kerk in de hoofdstad op het gehele land invloed kon uitoefenen. Nu was Duncan hiervoor bij uitstek geschikt. De kracht van zijn werk lag niet in de eerste plaats in zijn gaven maar in zijn Godsvrucht en gebedsleven. En de Heere betoonde kennelijk Zijn zegen over het prille begin aan de oevers van de Donau. Ook in stoffelijk opzicht was de zegen van Boven merkbaar: Dr. Keith had in Schotland een aanzienlijk geldbedrag ingezameld, waarvan een nieuwe kerk en school konden worden bekostigd.

De kleine zendingsgemeente in Boedapest, verenigd rondom haar voorganger en twee assistenten, Smith en Allan, was een oase te midden van de oppervlakkige godsdienst in Hongarije.

Het gaf op den duur een uitstraling over het gehele land. Was de Evangelische leer hier eerst zeldzaam, na verloop van enkele jaren was er bijna geen dorp waar het evangelie niet werd gehoord. Een ongewone geestelijke opleving begon de ingezonken kerk in Oost-Europa te beheersen.

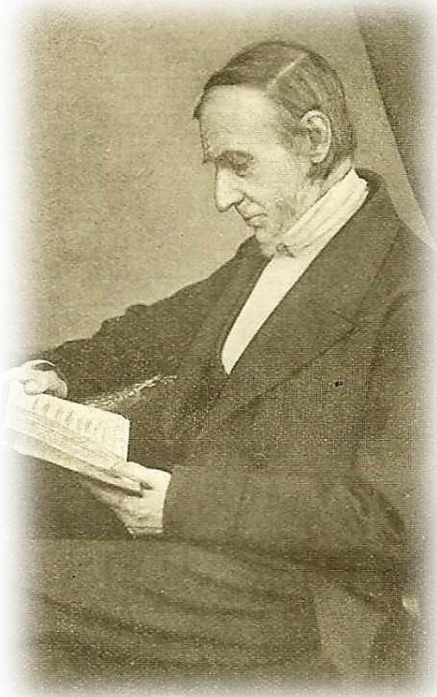

Foto: John Duncan

Maar hoe was het met de Joden?

Ook zij kwamen onder het gehoor van "Rabbi" Duncan, die met zijn voorkomen veel weg had van een Joodse rabbijn. Zij verbaasden zich over zijn grote kennis van de Hebreeuwse taal en de Joodse gewoonten. Maar ook merkten zij op dat een andere geest in hem was, die zij niet kenden. Met open monden luisterden zij naar zijn verklaringen van het Nieuwe Testament; zij hoorden hoe Paulus gebruik maakte van de Wetten van Mozes, hoe de Psalmen van David genoemd werden en de apostel de profetieën van Jesaja gebruikte om de toekomstige heerlijkheid van de Joodse natie voor te stellen.

Toch verstonden zij eerst niet wat hij bedoelde. Een deksel lag op hun hart, hoewel het met hun vijandschap wel meeviel. In diepe afhankelijkheid van de zegen van Boven deed Duncan zijn werk. Hij hoopte dat zijn werk een "planting des Heeren" zou voortbrengen, opdat Hij verheerlijkt zou worden. Hij wist dat het deksel van ongeloof alleen in een weg van bekering kon worden weggenomen. Daarom smeekte hij ook: "O, bid, bid dan voor ons, om een ootmoedige, gelovige, weldadige, heilzame, zuivere, zelfverloochenende gestalte des gemoeds, welke duizendmaal meer onze zaak

ten goede komt dan alle geleerdheid der wereld."

Smith beschuldigde zichzelf dat hij zo weinig van deze gemoedsgestalte naar buiten uitstraalde: "Wij behoren onszelf diep te vernederen, in het bijzonder hiervoor, dat het licht van het heerlijk evangelie door ons dagelijks gedrag nog zo zwak weerschijnt." Toch kon hij zonder enige zweem van hoogmoed, maar met schaamte, bevestigen dat "onze genadige Heere ons tot hiertoe verwaardigd heeft om zo te wandelen, dat enige nieuwsgierigheid werd verwekt om te weten wat de beginselen zijn die ons gedrag bepalen". Het was de wandel van de Schotse zendelingen die de Joden tot nadenken bracht, waardoor de Heere in de weg van Zijn voorzienigheid het zaad deed vallen. Niet door kracht of door geweld maar door Zijn Geest.

In juli 1842 ontmoetten zeven Joodse zendelingen elkaar in Boedapest. Dit was een gelegenheid om elkaar te steunen en Gods zegen voor hun werk af te smeken. Veertien dagen lang werden doorgebracht in gebed en lof zeggende en "de tegenwoordigheid des Heeren werd merkbaar gevoeld en alle harten schenen werkzaam te zijn onder Zijn genadige invloeden. Het was alsof een fontein van water plotseling in de woestijn werd geopend of alsof een aantal kolen, die elk apart zachtjes gloeiden, nu zij dicht bij elkaar gebracht waren, in vlammen uitbarstten."

Eén van deze zendelingen was de Jood **Carl Schwartz**, die later met steun uit Schotland een Joodse zendingsgemeente in Amsterdam zou leiden. Hij preekte op verschillende gelegenheden in de protestantse kerken van de stad en hield enkele bijeenkomsten in Duncans huis, die door een groot aantal Joden en protestanten werden bijgewoond. In tegenstelling tot Duncan en zijn helpers beheerste hij de Duitse taal, zodat hij meer mensen kon bereiken. Nu was de tijd aangebroken dat de Geest van God krachtig begon te werken onder sommige Joden, die in het evangelienet gevangen werden.

Eén van hen was Alexander of **Israël Saphir**, een geleerde Jood, die eerst in de banden van de leer van Voltaire en Rousseau verkeerde. Vanaf het begin was hij onder het gehoor en hing hij aan de lippen van Duncan. Zijn geloof in het verlichte denken werd door de prediking geschud en hij werd krachtig overtuigd van zijn verloren en zondig bestaan voor God. Zo leerde hij zijn hulpeloosheid en onmacht inleven, waardoor hij moest uitroepen: "Ach, mocht ik geloven!" Duncan nodigde hem uit in een besloten bijeenkomst waar het Avondmaal bediend werd. Hij was de enige toeschouwer, maar na afloop van de dienst klonk zijn stem tijdens het zingen van het slotvers boven die van de anderen uit. Het was een parafrase, die eindigde met de volgende woorden:

*"De Vader, Zoon en Heilige Geest
De God, Die wij aanbidden,
Zij de heerlijkheid, van nu aan,
En tot in alle eeuwigheid."*

Hij werd ingewonnen voor het geloof in de Drieëenige God, de God van Abraham, Izak en Jakob En door genade mocht hij zijn Zaligmaker in het openbaar belijden en bij die gelegenheid ontving hij de christelijke doop. Wat een wonder dat hem die genade te beurt gevallen was.

De zegening viel ook op het hoofd van zijn jongste zoon -12 jaar - **Adolph**, toen Duncan een vers opgaf: "Hem Die zielen van mensenkinderen heeft liefgehad." Met de Moorman beleed hij: "Ik geloof dat Jezus Christus de Zoon van God is. "

Duncan was verblijd en getuigde later van hem in Schotland: "Is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt en nu een pilaar in de hemelse tempel van onze God?

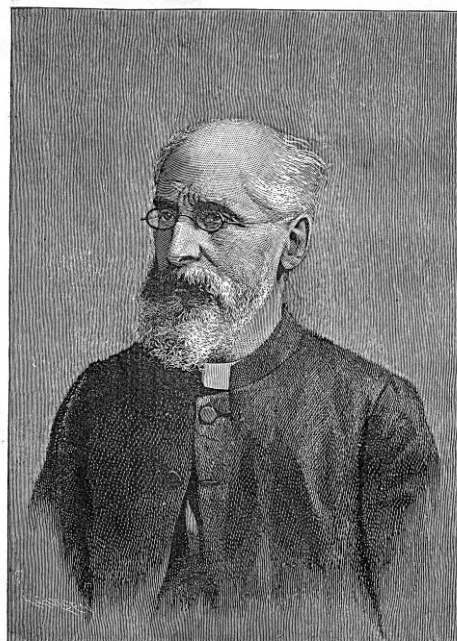
Daar hoop ik hem te ontmoeten."

Na verloop van tijd kwam het hele gezin tot het geloof in de Messias. Dagelijks werden de Schriften van Wet, Nieuwe Testament in het gezin gelezen. Zo werd de één na de ander krachtig overtuigd dat Jezus de Christus is.

Een andere vrucht op de arbeid van Duncan was **Alexander Tomory**, die later zendeling werd onder de Joden van Constantinopel. Hij woonde enkele uren gaans van Boedapest. Zijn ziel hongerde naar het Woord des levens, dat hij in zijn woonplaats miste. Tevergeefs sprak hij met de protestantse professoren en roomse bisschoppen om onderwijs voor zijn ziel te ontvangen. Tenslotte verwees men hem naar Duncans zendingsgemeente. Hier ontmoette hij de Schotse leraar, die hem in vloeiend Latijn smeeke om Christus als zijn Zaligmaker te omhelzen. De schellen vielen van zijn ogen en hij deed belijdenis van een oprecht geloof. Dagelijks sprak hij met de "Rabbi" over de dingen van de eeuwigheid.

Onder de Joodse studenten aan de universiteit van Pest viel een zekere **Alfred Edersheim** op door een grote schranderheid. Deze voelde zich aangetrokken tot de grote kennis van de klassieken die Duncan aan de dag legde. Maar dat niet alleen; hij had ook ontzag voor zijn kennis van het Hebreeuws, zijn intense vroomheid en vurige liefde voor het zaad van Abraham. Ook hij werd overreed van de waarheid van het christelijk geloof en liet zich dopen. Later werd hij professor aan de universiteit van Kiel en predikant in de Engelse Presbyteriaanse kerk. Hij genoot vooral bekendheid door zijn wel doorwrocht werk over het profetisch karakter van het Oude Testament en zijn vervulling in Christus Jezus.

Met het oog op de hoopgevende voorbeelden van Gods gunst schreef Smith met een hartelijke vreugde dat "de Heere Zijn oude erfenis bezocht had met de eerste druppelen van een overvloeiende regen, die eenmaal de barre wildernis van Israël zal doen verheugen en doen bloeien als een roos".

Handwritten signature: Alfred Edersheim.

Foto: Alfred Edersheim

Steeds meer Joden werden voor het christelijk geloof ingewonnen. "Het was een tijd van liefde en van de rechterhand des Allerhoogste; het was een tijd van Pinksteren." De pasbekeerden volhardden in gebed en onderlinge bijeenkomsten. Soms brachten zij nachten lang in gedurige smekingen door. Dan baden zij ook voor de zendingen en voor het volk Israël in het algemeen.

In de herfst van 1842 moest Duncan Boedapest plotseling verlaten. Het Hongaarse klimaat had zijn gezondheid ondermijnd, zodat hij het advies kreeg om in het warme Italië wat op rust te komen. Dit druiste geheel tegen zijn verlangen in, daar de Heere juist nu het zendingswerk zo zegende. Zo schreef hij aan een vriend: "De hand des Heeren is zichtbaar onder ons en, omdat het werk niet zonder beproevingen is, moeten wij hieruit leren om ootmoedig te zijn en steeds afhankelijker te worden van de voorzienigheid en genade van God. Wij hebben vele redenen om dankbaar te zijn en

dat in een aanbiddende verwondering."

Met een bedroefd hart nam hij afscheid van zijn kudde.

Saphir hilde als een kind toen hij afscheid van hem nam. Hij voelde zich vooral aan het gezin van deze voorname Jood verbonden. Gods Geest had wonderen onder hen gewerkt. Pas was **zijn dochter tot** het geloof gekomen en hoewel zij nog veel klaagde over de overgebleven duisternis. Zij voelde nog zo veel ongeloof en de afstand tot het hoge Wezen bedrukte haar gemoed. Het was de begeerte van haar ziel dat de Heere Zich klaarder aan haar mocht: openbaren. Op een keer wierp zij zich op de grond en riep onophoudelijk de Naam van Jezus aan. Het was ontroerend om waar te nemen, hoe na verloop van tijd de Geest des Heeren in alle kinderen van Saphir krachtig doorwerkte.

De jongste zoon, **Adolph**, was eigenlijk de eerste uit het gezin die openlijk zijn geloof in Jezus beleed. Op een morgen vroeg zijn vader hem om een zegen te vragen voor de maaltijd. Hij stortte zijn hart uit in een kort en ernstig gebed, waarin hij de Naam van Jezus Christus noemde. De consternatie in het gezin was groot en spoedig vertelden sommige Joden dat de "Heilige Geest op de zoon van Saphir was gevallen en dat hij de Schrift verklaarde zoals zij nooit tevoren gehoord hadden." Zijn vader had eerst zijn geloof verborgen gehouden en zijn doop uitgesteld om geen opspraak onder zijn volksgenoten te verwekken, maar zijn zoon kon zijn geheim niet lang bewaren. Later werd **Adolph** evenals Edersheim predikant in Engeland, waar hij met veel zegen werkte. Hij werd vooral bekend door zijn diep geestelijke boeken, waarin de verborgenheden van het verzoenend werk van Christus op zo'n rijke wijze worden verwoord. Vooral zijn praktikale uitlegging van de Brief aan de Hebreeën getuigt van een diep doorleefde kennis van de betekenis van de Oudtestamentische ceremoniën.

Zijn broer **Philip** werd op 4 april 1843 gedoopt, toen hij negentien jaar oud was. Twee dagen daarna schreef hij aan Carl Schwartz: "Dinsdag was de belangrijkste dag van mijn leven. Ik werd in de kerk van Christus opgenomen. Ik kan mijn gevoelens tegenover u niet beschrijven. O, de oneindige liefde van God! Hij heeft mij veel vrede gegeven. Niets kan mij dat ontnemen. Ik ben gelukkig, dankbaar; mijn ziel is met God. Ik prijs Christus elk uur. Ik beschouw mijn leven nog maar als een enkel punt en heb de dood gedurig voor ogen. Daarom leg ik mij iedere avond in de armen van Christus, zodat, als dit mijn laatste slaap mocht zijn, ik in de Heere mag ontslapen. Dit is nu mijn blijdschap, maar de week voor mijn doop dacht ik aan bijna niets anders dan aan mijn zonden. Ik zag op mijn vorig leven terug. Ik werd geheel overmeesterd door de gedachte aan de verlossende liefde van Christus. Ik hilde en had berouw en God heeft mijn tranen afgewist en ik heb Zijn stem gehoord: 'Mijn zoon wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven'."

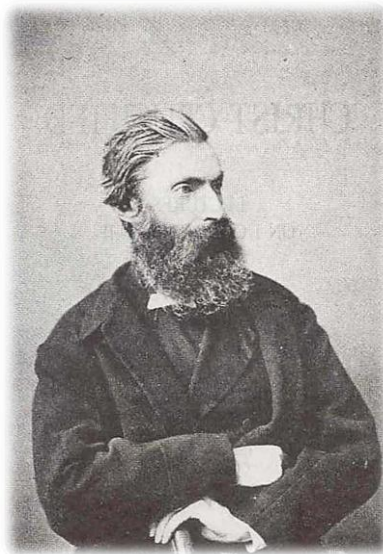
Gelukkig bleven enkele helpers van Duncan in Boedapest achter om de gemeente te verzorgen. Ook na zijn vertrek ging Gods werk door en werden wekelijks zielen tot God bekeerd. 1 Januari 1843 was een gedenkwaardige dag voor de gemeente. In een bovenzaal werd het Heilig Avondmaal bediend. Het was een besloten samenkomst, daar de vijandschap onder de Joden en van de kant van de overheid begon toe te nemen. Het werd een wonderlijke dienst. **Mr. Smith** getuigde dat "de opgestane Heere inderdaad door de gesloten deur was binnengekomen en evenals in Jeruzalem in het midden van de discipelen verscheen. Een diepe stilte viel op het kleine gezelschap, toen zij Zijn nabijheid gewaar werden, een stilte onderbroken door het diepe zuchten van enkele brandende harten. De muur die hemel en aarde scheidde, scheen voor een tijd weggenomen te worden en de gemeenschap tussen beide werd ervaren, wat de

grootste zegen op aarde mag genoemd worden en een voorsmaak is van de hemelse heerlijkheid."

Van de vroege morgen tot de late avond waren zij bezig met God te loven en de zoekende zielen, die niet wisten wat zij moesten doen om zalig te worden, te onderwijzen op de noodzaak van het geloof in Jezus Christus. Een geest van gebed werd over allen uitgestort, die niet alleen tot deze dag beperkt bleef, maar sommigen brachten hele nachten in gemeenschap met de God des hemels door. Zo waren zij allen eendrachtelijk bijeen in de afsmeking van de Geest van Pinksteren.

Het was de kracht van de evangeliebediening, die door de werking van de Geest wonderen deed onder de Joden in Boedapest. Indringend was de prediking Schotse zendelingen. Zij plaatsten de hoorders voor het front van de eeuwigheid stelden hen als in de tegenwoordigheid van God. Indringend was ook de manier waarop zij de hoorders confronteerden met de rijkdom van Gods genade in Christus.

Adolph Saphir herinnerde zich later precies welke wonderen de Heere verrichtte. Zo wist hij, als was het gisteren gebeurd, dat Duncan op een keer een ontzettende preek hield over de woorden uit **2 Kor. 5:20, "Wij bidden u van Christus' wege: Laat u met God verzoenen."**

De "Rabbi" preekte op een indringende wijze. Hij verkondigde Jezus Christus, de Joden wel een ergernis, maar een kracht Gods tot zaligheid voor hen die in Hem geloven. Zijn preken in Boedapest waren in de eerste plaats geen uiteenzettingen van de bevindingen van Gods volk, waarbij de onbekeerde mens buiten schot blijft, maar een aandrang op de gewetens van de hoorders **om niet in een hardnekkig ongeloof te volharden**. En juist deze prediking droeg vrucht in de Roomse stad aan de Donau!

Foto: Adolphe Saphir op oudere leeftijd

Na de wintermaanden in Leghorn in Italië te hebben doorgebracht, keerde **Duncan** in het voorjaar van 1843 weer naar Boedapest terug. Met een hartelijke vreugde nam hij de voortgang van het werk des Heeren onder de Joden waar. Hij maakte kennis met Alfred Edersheim en waarschuwde hem op een vaderlijke wijze voor een louter verstandsgodsdienst. In zes woorden gaf hij hem de voornaamste punten van de christelijke bevinding mee: "God, de Wet, zonde, genade, Jezus, de Middelaar tussen God en de zondaren en weer de Wet." Hij voorspelde hem de beproevingen, die elk christen in het strijdperk van dit leven ten deel vallen, omdat hij als een lam van Christus Godzalig wil leven in deze tegenwoordige wereld.

De Schotse zendeling sprak uit ervaring. Hij kende de gevaren van een verstandsgodsdienst zonder bevinding. Ook was hij geen vreemdeling van de inwendige strijd, want steeds werd hij aangevallen met vrees en twijfelingen over zijn staat. Steeds hunkerde hij naar de verzekering van de vergeving van zijn zonden en hoop op de heerlijkheid. Zijn geloof werd als gevolg van deze bestrijdingen meer en meer verdiept en geworteld in het volbrachte offer van zijn Borg en hij begeerde steeds meer Zijn beeld gelijkvormig te worden.

Toen hij in Italië verbleef, kreeg hij een brief van zijn geestelijke vader **Dr. César Malan** (1787-1864) ook de vader van het reveil (geestelijke opwekking) in Geneve, (Foto rechts) die hem over zijn twijfelingen te vermaande. Zo schreef hij: "Maar lieve man, wat zijn die wolken, waarover je spreekt, die, zoals je schrijft, als een mist op de Alpen opkomen en je geloof doen wegwijnen? Ik heb me afgevraagd en het heeft mijn vrees bevestigd, dat dit **niets anders is dan ongeloof onder de gedaante van ootmoed**. Op deze wijze maak je God tot een leugenaar, terwijl je belijdt te beven voor Zijn Woord. Je zegt, en hier is je dwaling: als ik geen vruchten voortbreng, ben ik niet uitverkoren. Ik antwoord: de vruchten worden voortgebracht door de Geest der aanneming, dat is te zeggen: wij moeten er **eerst** zeker van zijn dat wij kinderen Gods zijn, **voordat** wij als kinderen gehoorzamen. Hoe kan ik mijn moeder liefhebben als moeder, indien ik er niet zeker van ben haar zoon te zijn? Vandaar dat Noach de ark bouwde, nadat hij er zeker van was dat de Zondvloed komen zou. Abraham zag dat Sara met het kind het beloofde zaad was, nadat hij er zeker van was dat hij een vader van vele volken zou worden. Zo zal Duncan ook hemelse vruchten voortbrengen door de Geest van verzekering van het kindschap, of van de aanneming tot kinderen; nadat hij verzekerd is dat hij het leven heeft en een kind van God is (1 Joh. 5:1 en 9-13, ook Gal. 5:22, vergeleken met Ef. 1:13 en Gal. 4:6)".

De vriendschap tussen Duncan en Malan was het gevolg van een merkwaardige ontmoeting tijdens een reis van Dr. Malan in 1826

Citaat uit: *biografie Cesar Malan*, door W. v/d Zwaag :

Duncan de beroemde voorganger uit de Nationale kerk stond bekend om zijn fenomenale geleerdheid - hij beheerste zo'n twintig talen - en zijn uitgebreide kennis van het Hebreeuws en de rabbinale literatuur. Hij was dan ook in staat met de rabbijnen van gedachten te wisselen en trachtte het joodse volk te winnen voor het Christendom. Mede hierdoor en tevens van 's.vege zijn lange baard, de lange slippers van zijn jas en zijn archaïsch taalgebruik werd hij wel "rabbi" Duncan genoemd.

hij bezocht in 1826 in een toestand van grote aanvechting en twijfelmoedigheid een bijeenkomst waar Malan voorging. Na afloop had hij nog een persoonlijk onderhoud met Malan, die alle nadruk legde op de Schriftwoorden: "**Een iegelijk die gelooft dat Jezus de Christus is, die is uit God geboren. 1 Joh. 5:1.**" Deze ontmoeting had tot gevolg dat in het leven van Duncan een beslissende wending plaatsvond.

Zelf deelt hij hiervan het volgende mee:

"Later op de avond kwam hij (Malan) en tikte mij op mijn schouder en zei: 'Ze hebben mij verteld dat gij een zeer geleerd man zijt. Wat weet gij dan?' - Ik antwoordde tamelijk kribbig: 'ik weet niets!' - "Wel," zei hij, 'ik geloof dat dat niet precies hetzelfde is wat een Christen zegt. Hij zegt niet volstrekt: ik weet niets, (maar) ik ken Hem Die waarachtig is.'"

Duncan zei:

"Ik geloof dat Jezus de Christus is..., maar ik geloof niet ..dat ik uit God geboren ben....." Toen hij een tekst aanhaalde, sprong Malan naar voren en zei: "**Zie- daar, gij hebt het Woord van God in uw mond.** ..." Het was alsof Duncan door een elektrische schok werd getroffen. Beide mannen spraken tot diep in de nacht.

In een brief aan een vriend schreef Duncan later: “Welnu, de volgende dag, toen ik in mijn studeerkamer zat, werd ik plotseling de passieve ontvanger van al de waarheden die ik in mijn kinderjaren had gehoord. Urenlang zat ik onbeweeglijk en zij kwamen en predikten zichzelf aan mij... Het was het eerste geestelijk gevoel dat ik, naar het scheen, ooit bezat. Duncan was zeer onder de indruk van de geloofszekerheid van Malan, een zaak die hij zelf vreesde te missen. Bij meer dan één gelegenheid noemde Duncan later de Geneefse pastor zijn geestelijke vader of “vader in het Evangelie”. Wederkerig noemde Malan zijn Schotse vriend in het opschrift van een brief zijn “Zeer dierbare en getrouwe zoon in den Heere.” Duncan zei wel eens dat, wanneer hij een zoon had gekregen, hij deze César zou hebben genoemd
(Einde citaat uit biografie v/d Zwaag)

Ook de Lutherse **Aartshertogin van Hongarije** Maria Dorothea (foto rechts) toonde grote belangstelling voor het werk van de Schotse zendelingen. Regelmatig bezocht zij de samenkomsten en sprak met Duncan over de belangen van haar ziel. Deze gesprekken vonden altijd in haar paleis plaats; na verloop van tijd was dat eenmaal per week op een vaste dag. Wat er dan besproken werd, is niet voor het nageslacht bewaard gebleven, wel blijkt uit een zestal brieven dat zij Duncan erg hoog had staan. Zo schreef zij aan het slot van een brief: "Ik zal verheugd zijn u weer te zien, mijn beste, beste Dr. Duncan."

Hoewel hij nooit een persoonlijk gesprek met haar man had, was het de Aartshertog die hem via zijn vrouw een snuifdoos voor tabak aanbood. Natuurlijk nam Duncan ook zijn snuiftabak mee naar het paleis, want zonder dat was hij "een stoommachine zonder brandstof". En slechts de helft van wat hij nam vond zijn weg in zijn neus!

Toen Duncan in juni 1843 naar Boedapest terugkeerde, werd hij omringd door een kudde nieuw geboren zielen en hij voelde zich geheel overstelpt. Op de eerste zondag preekte hij over 3 Joh. vers 4: "Ik heb geen meerdere blijdschap dan hierin dat ik hoor dat mijn kinderen in de waarheid wandelen." Hij was zeer bewogen en kon zijn preek nauwelijks afmaken. De Heere had grote dingen gedaan! Zijn verblijf hierna was maar van korte duur. De kerk in Schotland riep hem terug voor een geheel andere taak.

Inmiddels was op het kerkelijk erf van zijn vaderland veel veranderd. De grote afscheiding van de Staatskerk was een feit geworden. Bijna alle evangelische predikanten verlieten de kerk van hun vaderen en stichtten de Free Church. Eén van de eerste zaken, die de nieuwe kerk ter hand nam, was de zorg voor de opleiding van nieuwe predikanten. Spoedig werd het New College in Edinburgh gesticht en volgde de benoeming van hoogleraren. Voor de Hebreeuwse en Oosterse talen was de keus op "Rabbi" Duncan gevallen. Deze durfde de benoeming niet te weigeren en zodoende moest hij afscheid nemen van zijn broeders in het land van de Donau. Het afscheid

viel hem zwaar, maar het was hem tot troost dat hij de kudde niet aan huurlingen behoefde achter te laten. "...De getrouwe Heere, Die ons onder gelijke omstandigheden het jaar daarvoor ook had bijgestaan, weerhield ons van moedeloosheid. De Heere deed van tijd tot tijd toe tot de gemeente die zalig worden. De zegen die op het zendingswerk rustte, was minder opvallend naar het getal van de bekeerden gerekend, dan de liefde, harmonie en het wederzijds vertrouwen, welke onder ons overheersten. Vreemdelingen, die ons vanaf vele plaatsen opzochten, gevoelden zich naar hun eigen bevinding, alsof zij over de loop der eeuwen waren gesprongen en plotseling in het midden van een apostolische gemeente waren binnen gestapt. **Mr. Saphir** was met ons verenigd in het werk en bewees door zijn diepe vroomheid, zijn zeldzame ootmoed en zijn grote geleerdheid een zeer bekwame helper te zijn."

Duncan was het instrument in Gods handen om de kerk in Hongarije nieuw leven in te blazen. De Joodse gemeente in de hoofdstad verspreidde haar licht tot over de grenzen van het land. Veel protestantse kerken kwamen door het gerucht van de opleving tot een nieuwe opbloei. Zij werden wakker gemaakt uit een jarenlange sluimering van sleurgodsdienst. Het was een geestelijk réveil, gewerkt door de Geest der genade en der gebeden. Al ging Duncan naar Schotland terug, toch bleef zijn hart verbonden aan het Hongaarse volk. Hij leefde mee met het streven naar hun onafhankelijkheid. Het juk van het roomse Oostenrijk drukte zwaar op de protestanten. Hoe verlangden zij naar de tijd van de Reformatie terug. Toen de "Rabbi" in 1862 weer een bezoek aan Hongarije bracht en op de Donau vanuit Wenen in de richting van Boedapest zeilde, tuurde hij gespannen naar de oevers, totdat hij zag dat het schip de grens tussen beide landen passeerde. Plotseling deed hij zijn hoed af en riep tussen de verbaasde passagiers met een luide stem: "Viva!" "Leef!" Enkele hooggeplaatste Oostenrijkers, die bij hem in de buurt stonden, keken hem boos aan. Hij had de Hongaarse kleuren, het rood, wit, groen gezien en riep op deze wijze zijn tweede vaderland een hartelijk welkom toe. "Viva!" "Leef!", een veelzeggende groet! Hoe was het zijn vurig verlangen dat ook het Hongaarse volk mocht delen in een geestelijke herleving. Dat Jood en heiden de knie zouden buigen voor de Zaligmaker van zondaren, "opdat Gods huis vol worde".

Adolph Saphir werd geboren in 1831 te Boedapest

Na zijn bekering in 1843 vertrok hij met Rabbi John Duncan naar Schotland wegens een benoeming tot professor in de Oosterse talen aan het New College, de hogeschool van de pas gestichte Free Church. De jonge Adolph volgde hem, samen met twee andere joodse bekeerlingen, Edersheim en Tomory, naar Edinburgh en verbleef zes maanden in het huis van de professor. Hierna vertrok hij naar Berlijn naar het huis van Schwartz, die inmiddels met Adolfs oudste zuster was getrouwd.

Hier doorliep hij het gymnasium en maakte hij kennis met Theodoor Meyer, die tot aan het einde van zijn leven zijn beste vriend bleef. In Duitsland kwam hij niet alleen in aanraking met het verderfelijke hegelianisme en pantheïsme, maar ook raakte hij onder invloed van het onvaste subjectivisme van de discipelen van Schleiermacher. Hoewel deze invloeden zijn gemoed overschaduwden en soms depressief maakten, verloor hij zijn geschudde geloof niet.

In 1848 kwam hij in een heel andere atmosfeer terecht. Hij liet zich drie jaar later inschrijven als student aan het New College in Edinburgh en maakte kennis met het

streng calvinisme dat hier gedoceerd werd. De Christocentrische prediking van Charles Brown sprak hem erg aan en was voedsel voor zijn ziel. Toch bespeurde hij ook schaduwkanten in het Schots dogmatisch denken. **“Een onbuigzaam Calvinistisch model van het verstaanbaar maken van het Christendom was er niet erg op gericht om mij tot Christus terug te brengen”**. Hij verlangde ernaar om de levende Jezus opnieuw en meer te kennen. Was het abstracte subjectivisme van Schleiermacher de oorzaak van zijn geestelijke duisternis, het starre dogmatisme dat hij in Schotland meende te bespeuren, was niet in staat om hem tot meer helderheid te brengen.

De eerste kant legt alle nadruk op de gevoelde vereniging van het hart met Christus en het tweede extremisme legt het volle accent op „de voorwerpelijke waarheid van de Bijbel, zonder de bevindelijke toepassing in aanmerking te nemen”.

„Een geruime tijd was ik diep verzonken in het eerste uiterste en richtte mij meer op wat ik voel of liefheb en wat Christus in mij betekent dan op de beloften van God en wat Christus vóór mij gedaan heeft.”

het New College stootte hem wat af, hoewel hij hartelijk verenigd was met de genadeleer die door mannen als Cunningham werd aangehangen. Het ging hem meer om het woordgebruik en de dogmatische termen dan om de feitelijke inhoud van de leer. Wellicht was dit een van de redenen waarom hij geen predikant werd in de Free Church.

Eerst werkte hij in Glasgow en in Hamburg als zendeling onder de Joden. Daarna diende hij een aantal Engelse Presbyteriaanse gemeenten: eerst in Shield, daarna in Greenwich en vanaf 1875 tot aan zijn sterven de kerk van Notting Hill in Londen, waar „elke plaats bezet was” als hij preekte.

Zijn gehele leven was hij nauw betrokken bij de uitbreiding van Gods Koninkrijk onder de Joden. „Hij ging standvastig voort in de zekere hoop dat geheel Israël zou zalig worden en dat de beloften aan de vaders gegeven onberouwelijk waren”. Hij juichte het werk van **Ranowich** toe, die een nieuwe dimensie gaf aan de prediking van het Evangelie onder de Joden. Ranowich was een rabbijn die in de synagoge verkondigde dat Jezus de ware Messias is. Saphir verlangde met zijn gehele hart naar het nationale heil van het oude Bondsvolk. Veel Joden kwamen in zijn dagen tot het geloof.

Zij kwamen tot de conclusie dat hun eeuwenlange verstrooiing een gevolg was van hun verwerping van „de beloofde Messias”.

In 1889 sprak Saphir voor de Algemene Vergadering van de Free Church ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van het Schotse genootschap voor zending onder de Joden. Hij gewaagde van de wonderen die in Boedapest waren geschied. „Smith, Duncan en Wingate verlieten Schotland om voor de joden te getuigen dat de Gekruiste. Waarlijk hun Koning was, de Koning Messias, de Knecht des Heeren, door Wiens striemen wij genezen zijn”.

Bekendheid kreeg Saphir vooral door zijn boeken, waarvan het bekendste is:

"Christus en de Schriften. Ook schreef hij een verklaring over het Gebed des Heeren en over de brief aan de Hebreeëen. Zijn geschriften ademen een warme, evangelische toon. Als een gouden draad loopt het verzoeningswerk van Christus door al zijn boeken heen. Al noemde hij zichzelf een man van de oude evangelische school", toch was hij geen slaafs navolger van het leersysteem dat door Calvijn en zijn opvolgers was ontwikkeld. Hij had reserves tegenover een „harde en logische leermethode van de leer der genade, die niet naar het Woord, bevindelijk en geestelijk is. " Kennelijk doelde hij hierbij op de invloed van de latere gereformeerde scholastiek. De Persoon van Christus was voor hem het Centrum van het theologisch denken. „Naar mijn gedachte horen wij niet genoeg over God in Christus. Er is iets unitarisch, zelfs in de rechtzinnige leermethode". Christus en de Schriften vormen een eenheid. Met instemming haalt hij Luther aan: „Wat voor een Boek en wat voor een Persoon? Er is slechts één Boek, is zijn antwoord: de Schrift, en slechts één Persoon: Jezus Christus".

In de leer van de heiligmaking vertoont Saphir verwantschap met **Dr. H.F. Kohlbrugge**, 1803 –1875 (Foto Rechts) Over wie hij met veel achting spreekt Tijdens een reis langs de Rijn in 1863 bezocht hij ook Elberfeld. Het is niet bekend of hij Kohlbrugge toen persoonlijk ontmoet heeft. Radicaal is hij in zijn oordeel over de roomse 'moderne devoten', zoals Thomas á Kempis. Zij, en vele protestanten met hen, onderscheiden niet "Christus voor ons" en "Christus in ons". Hij is bevreesd voor vleeselijk en wettisch activisme: „Waarom wilt u heilig zijn?" zo vraagt Saphir. „Is het om meer of om minder van Christus afhankelijk te zijn? Hoe nodig is het voor ons om de strik van het aankweken van ijdelheid en zelfzucht zelfs in onze heiligmaking te vermijden! Ik ben bang en bezwaard over de onbijbelse mening van het christelijke leven waarvan wij horen".

Saphir had vooral moeite met de perfectionistische heiligingsleer die in zijn tijd steeds meer aanhang kreeg.

Aan de andere kant zette hij vraagtekens bij het lage niveau van geestelijk leven dat hij bij velen waarnam. Aanvankelijk had hij waardering voor de "Higher life movement" van Pearshall Smith, maar later zette hij kritische kanttekeningen bij de methodes die deze voorstond om het leven van heiliging in Christus te activeren.

Dergelijke bewegingen en de aanvallen op de klassieke verzoeningsleer die steeds meer werden gehoord, maakten hem des te meer kritisch. Hij was beducht voor namaak- en surrogaat-godsdienst. Het ging hem **om het fundament dat de eeuwigheid kan doorstaan**. „Velen die zichzelf bekeerd achten, zijn alleen maar verlicht. Zij zijn wel onder Gods bijzondere beïnvloeding, **maar zij zijn nooit gekomen tot een dadelijke verandering, tot het aannemen van Christus**".

Kortom, Adolph Saphir was een origineel theoloog, **machtig in de Schriften**. Hij was één van de eerstelingen die voorafgaan aan de volle oogst in het laatste der dagen, waarnaar hij zó reikhalzend uitzag. Saphir stierf 1891.

INLEIDING

Enige biografische bijzonderheden omtrent de schrijver mogen dienen tot inleiding der volgende bladzijden.

Dr. Adolph Shaphir, geboren in 1831 te Budapest, behoorde tot een aanzienlijke Hongaars Joodse familie. Zijn vader, literair aangelegd, verlangde Shakespeare ten volle te genieten, en volgde daartoe als taalstudie geregeld de godsdienstoefeningen in de Engelse kerk. Adolph vergezelde daarbij zijn vader. Beiden leerden meer dan zij op het oog hadden. En beiden kwamen onder de beademing en inwerking van de Heilige Geest. De jongste het eerst. Zoals hij zelf schrijft: „Ik was, als jongen van twaalf jaar, de eerste van onze familie, die het Evangelie aannam.”

Dat beiden, vader en zoon, overlegden en bewaarden deze dingen in hun hart. Totdat op zekere dag aan tafel de jonge Adolph aan zijn vader toestemming vroeg om te mogen danken. Het werd hem toegestaan en tot diens onuitsprekelijke verbazing en niet geringe ontsteltenis van het ganse gezin, eindigde hij zijn gebed: „in de Naam van onze Heiland en Zaligmaker, Jezus Christus.”

Natuurlijk ontstond daarover ook buiten de familiekring, in de Joodse wereld, geen kleine beroering, die overging in grote verwondering, toen Adolph aan de Joden de Schrift begon te verklaren op een wijze, zoals zij dit nooit te voren hadden gehoord en het gerucht zich verspreidde, dat de Geest Gods op de zoon van Schaphir gevallen was. Geestelijk verbonden als vader en zoon van dat ogenblik af waren, zagen zij met verlangen uit naar de dag, waarop zij in het openbaar hun geloof mochten belijden. Maar de vader maakte geen haast. Zijn hartenwensen omsloten geheel zijn gezin, en zijn vurig, volhardend gebed ging op voor de toebrenging van allen: *om met geheel zijn huis de Messias te mogen verheerlijken.*

Binnen het half jaar werd dit gebed verhoord. Vader, moeder, twee zoons en drie dochters gaven in het openbaar getuigenis van hun geloof in Christus, werden gedoopt en tot een hoger familieleven verbonden. Van elk der leden is krachtige invloed uitgegaan tot heil zowel van Israël als van de Gemeente. In 't bijzonder merkwaardig is het korte, godzalige leven van de oudsten zoon, Philipp, die op 29-jarige leeftijd stierf. Het waren vooral de kinderen, die hij wist te trekken en geregeld om zich verzamelde, ja tot op zijn sterfbed bij Jezus bracht.

Het mooie, grote gebouw met zijn Christelijke school, uitgaande van de Schotse Kerk in Budapest is een voortzetting van Philipps levenswerk en een blijvend monument van zijn gezegend getuigenis.

Adolph zelf wierp zich met grote ijver op de theologische studie, eerst in Berlijn, daarna in Glasgow. Hier promoveerde hij tot doctor in de godgeleerdheid, en werd in Edinburg op 23-jarige leeftijd geordend tot predikant in de Presbyteriaanse kerk in Glasgow en in Hamburg werkte hij daarna met vrucht als zendeling onder Israël. Begnadigd met bijzondere gaven werd hij weldra door tal van gemeenten in Engeland als leraar begeerd. En hij heeft er verscheidene gediend.

Machtig in de Schriften, bezield door de kracht der waarheid, die uitstraalde van geheel zijn wezen, was zijn woord van aangrijpende invloed op zijn hoorders. De Schrift en altijd weer de Schrift, in haar Goddelijk, onverbreekbaar verband, en de opening en blootlegging van haar schatten, maakte het thema uit van zijn prediking, zowel als dat zijner nagelaten werken.

Enige jaren geleden verscheen vanwege de *Nederlandse Vereniging voor zending onder Israël*, genaamd „Elim“, te Rotterdam, de vertaling van 'Christ and Israel,' een bundel van Shaphirs lezingen over dit onderwerp.

Hieronder volgt de vertaling van zijn boek: "Christ and the Scriptures."

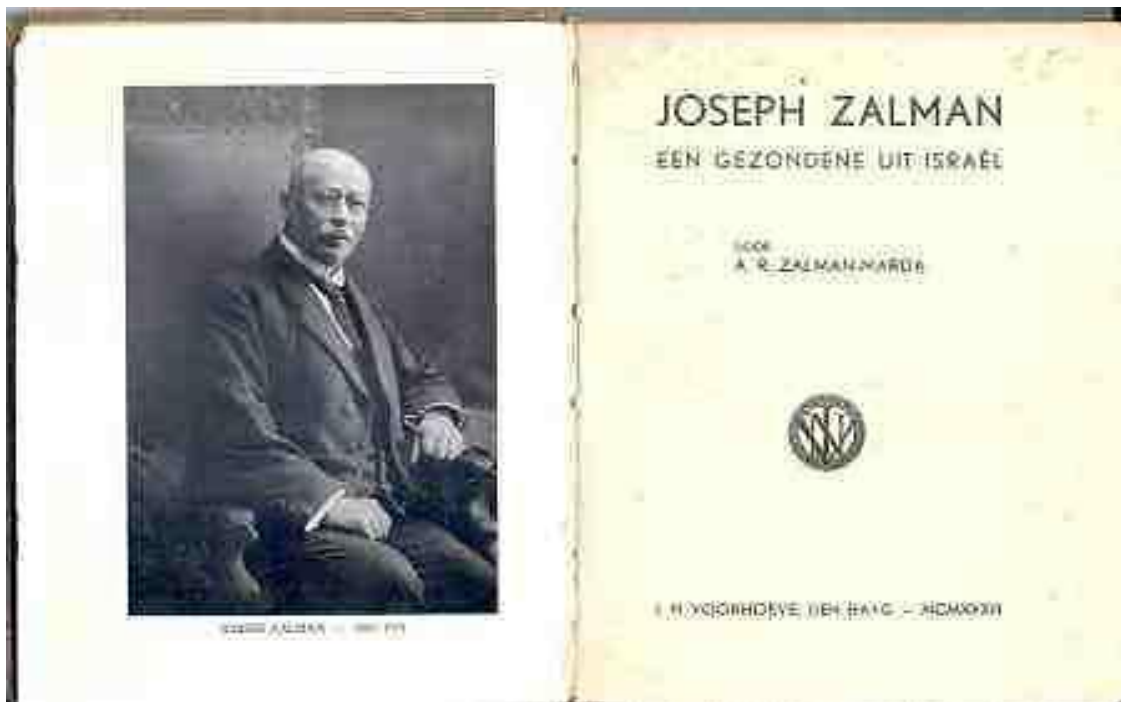
Op zestigjarige leeftijd ging hij de 4^e April 1891 naar Huis, slechts een paar uur, nadat zijn vrouw niet wie hij geestelijk zeer nauw verbonden was begraven werd.

Den laatste zondag, dat hij optrad, sprak hij over de woorden van Genesis 5 : 24: "Enoch dan wandelde met God, en hij was niet meer, want God nam hem weg."

De vertaalster

A.R. Zalman Marda

Het is de verdienste van A.R. Zalman-Marda, de vrouw van de bekende Rotterdamse evangelist van Joodse afkomst Joseph Zalman, geweest om een aantal van Saphirs boeken voor het Nederlandse publiek toegankelijk te maken.

*Lof zij den God van Israël,
Den HEER, die aan Zijn erfvolk dacht,
En, door Zijn liefderijk bestel,
Verlossing heeft teweeg gebracht;
Een hoorn des heils heeft opgericht;
't Geen Davids huis was toegezegd,
Dat wil Hij ons nu schenken;
Gelijk Gods trouw, van 's aardrijks ochtendstond,
Door der profeten wijzen mond,
Zich hiertoe aan de vaderen verbond.*

CHRISTUS EN DE SCHRIFTEN

HET BOEK EN DE HOOFDFIGUUR

In de rol des Boeks is van Mij geschreven. Maarten Luther stelt de vraag: Welk Boek wordt hier bedoeld? En van Wien? Hij geeft dit antwoord: „*Er is maar één Boek: de Schrift, en maar één Mens: de Mens Jezus Christus.*”

Er bestaat een innig en levend verband tussen het eeuwige Woord Gods, dat, in de volheid des tijds vlees geworden, onder ons heeft gewoond als de openbaring des Vaders tot verlossing, ja, ten eeuwigen leven voor de zondige kinderen der mensen, en het geschreven Woord, dat van Hem getuigt, van Zijn persoon en werk, Zijn lijden en heerlijkheid. Het is ons onmogelijk, de aard der Schrift te verstaan, tenzij wij haar zien in verband met dien Zoon Gods, de Messias van Israël, de Verlosser van Gods volk; want Hij is het Middelpunt en de Kern van het geïnspireerde getuigenis.

Het Boek leeft onder ons, - oud, maar niet verouderd; eeuwig vanwege dien ouderdom, machtig in nimmer falende jeugd en kracht. De echo van Davids stem wordt nog gehoord in de binnenkamer van overdenking en gebed; de woorden van Salomo's wijsheid raden en helpen nog altijd de pelgrim in de verwarring van de levensweg; de jonge Timotheüs wordt nog altijd uit deze heilige bladen onderwezen; de apostel Paulus, naar de wijsheid, die hem gegeven is, ontvouwt ons nog voortdurend de ganse raad Gods; en de beminde discipel toeft, in vervulling van 's Heeren profetie, nog onder ons, heft ons als op adelaarsvleugelen opwaarts tot de aanbidding van de eeuwige Zoon en tot de verwachting van diens wederkomst.

De Persoon van de gezegende Jezus is levend in het midden van ons. Het is een treffende bijzonderheid van onzen tijd, dat de aandacht der denkende geesten zo vóór alle dingen gericht is op één punt en wel het centrale punt. Het is het centrum der wereldgeschiedenis, het centrum van het leven der Kerk en van alle vragen, die liet geweten en het hart van de onsterfelijke mens beroeren, zoals het dat is van al Gods raadsbesluiten. En wat anders kan ik daaronder verstaan dan de geschiedenis van Jezus Christus op aarde? In geen andere eeuw zijn er zoveel pogingen aangewend om de geschiedenis van Jezus als het ware van nieuws aan op te bouwen. In geen andere eeuw klonk uit zo onderscheiden hoek de kreet: “Ecce Homo!” „Zie de Mens!” Is het een groeiend bewustzijn onder de mensen, dat Hij was „de Wonderbare,” dat nooit enig mens gesproken heeft als deze mens, en dat de invloed, van Hem in de wereld uitgaande, iets geheel enig, en geheimzinnig is? Wij behoeven ons ook niet te verbazen over de vreemde wanbegrippen en betreurenswaardige dwalingen waarin de mensen vervallen, die Jezus trachten te doorgronden, zoals zij andere historische figuren verstaan. Want de Naam van Jezus luidt: “Pele,” Wonderlijk, Raadsel.

Zijn Persoon. Zijn karakter, Zijn leven kan niet verklaard worden volgens algemene regels. Zij weigeren ondergebracht te worden in bestaande categorieën. Hij is het grote Wonder, de Eeuwige in de tijd, God en Mens. Zelfs in Zijn mensheid is Hij niet te verstaan, tenzij dan op het gebied der openbaring, of, om duidelijker te spreken, op Joodse bodem. Het is uit de Joodse Schriften, dat we moeten leren, wat er bedoeld wordt niet dat Zoon Davids en Zoon van Abraham; wat de woorden beduiden: „Zoon des mensen,” en het woord „Gezalfde,” „Messias,” waarvan Mozes en de profeten spreken. Want de geschiedenis van Jezus begint niet met de geboorte in Bethlehem.

Het eerste vers van Mattheüs omvat de Oud-Testamentische geschiedenis; ook kan het vervolg van de Evangelien: de Brieven, en de Openbaring, zonder haar niet verstaan

worden. Zijn uitgangen zijn van de dagen vanouds. Hij, die geen kennis heeft aan de verkiezing van Abraham, aan de uittocht van Israël, aan de Engel des Heeren, aan de typen van de tabernakel, de Hogepriester, en de offeranden, de betekenis van de Herder-Koning, de zoon van Isaï, en van de gewisse weldadigheden Davids, vindt onoverkomelijke moeilijkheden in het leven van Christus.

Alle pogingen om Jezus Christus te begrijpen, afgescheiden van het Oude Testament, zijn in geen enkel opzicht wetenschappelijk en kunnen tot geen bevredigend resultaat leiden. Want Jezus Christus is de vervulling van Mozes en de profeten. Hij is niet maar de Christus der geschiedenis, maar die van een zeer bijzondere geschiedenis: de Goddelijke geschiedenis van Israël. Zeker, Hij is het licht der wereld, Hij is de wens der heidenen, Hij is het centrum en het leven der mensheid; maar dit alles is Hij, omdat Hij is de Zoon van David, de Zoon van Abraham; *want de zaligheid is uit de Joden*. Het Evangelieverhaal is als een hoogvlakte, maar de opstijging van Genesis tot Maléachi kan ons niet bespaard worden.

Als de mensen zich aangetrokken gevoelen door de schoonheid van Christus' karakter, de eenvoud en de diepte van Zijn leer, beginnen zij zich te vleien en zich wijs te maken, dat Jezus om zo te zeggen de kristallisatie der mensheid is, dat de historie Hem voortgebracht heeft, dat de natuur in Hem verheerlijkt wordt. Maar de zaligheid is van God. Jezus is boven allen, omdat Hij van boven is. Hij kwam in de volheid des tijds in Israël en behoorde bij Israël; de God van Abraham, en Izak en Jakob is de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus. Als Jezus de Schriften aanhaalt, bewijst dit niet slechts, dat Hij hun gezag en waarheid erkent, maar het openbaart ons tevens het organisch, levend en noodzakelijk verband tussen Christus en de Joodse natie; en als er zijn, die een helder inzicht missen in de betekenis van Zijn leven en het geheim Zijner zending; voor wie Zijn dood een donker raadsel is, en die ook nu nog in twijfel en moedeloosheid rondwandelen, terwijl de Kerk voortgaat van hem te getuigen, dat Hij daarboven voor ons en op aarde in ons leeft, dan is er geen andere weg voor hen om tot een zuiver inzicht te komen dan die van de discipelen op reis naar Emmaüs. Beginnende van Mozes en van al de Profeten, legde de verrezen Jezus hun uit, in al de Schriften, hetgeen van Hen) geschreven was.

Het schijnt alsof we in een cirkel redeneren, wanneer wij zeggen, dat wij de Bijbel door Christus en Christus door de Bijbel ontvangen.

Maar dit bezwaar verdwijnt, wanneer wij Jezus zien in verband met het volk Israëls en met Gods leidingen met hen, volgens hetgeen de Schrift daaromtrent meedeelt. Dan zien wij, dat er één Volk is, anders dan andere volken, - de Joden, - verkoren door God om zich aan en door hen te openbaren; dat er één Mens is, onderscheiden van alle mensen, de Heere uit de hemel, Jezus, de Zoon Davids, de Zoon Gods, Israëls Messias en het Hoofd der Gemeente; dat er één Boek is, onderscheiden van alle andere boeken, het getuigenis van Gods bemoeiingen met Israël, culminerende in de openbaring van dien Verlosser, wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid.

En dat bezwaar verdwijnt in de tweede plaats, wanneer wij ons herinneren, hoe dezelfde Geest Gods ons overtuigt van het oppergezag van Christus zowel als van dat der Heilige Schrift.

En zo bevinden wij, dat, naarmate de harten der mensen worden getrokken tot Christus als de enigen Profeet, Priester en Koning, hun gemoed vervuld wordt met eerbied en liefde voor de Schrift. De reformatie was gefundeerd op twee beginselen: Christus alleen, Christus boven alles; en de Schrift alleen, en de Bijbel boven alle

menselijk gezag.¹

Luther vond vrede voor zijn verontrust geweten in Jezus, de rechtvaardigheid Gods. En omdat JEZUS alles voor hem geworden was, legde hij met zulk een kracht de nadruk op de Bijbel, waarin hij Jezus gevonden had. Het was Jezus, die in zijn ziel gegrift stond, en het was vanwege Jezus en in Hem, dat hij, zoals hij het uitdrukte, aan de Bijbel getrouwd was.

Want hoger dan de Schrift is niet de rede, noch de Kerk, noch de Christelijke bevinding, maar de Heilige Geest, die uit het geschreven Woord de Christus verklaart, zodat dit voor ons wordt, wat het waarlijk is, het Woord van God, de stem van de Geliefde.

De betrekking van de Schrift tot Jezus, de Messias van Israël en de Zaligmaker der wereld, en tot de Heilige Geest, wiens werk het is Christus te verheerlijken, vormt de hoofdinhoud der volgende bladzijden.

In de eerste plaats vragen we dan: Wat de gedachte en de leer van Jezus was betreffende de Schrift, - de boeken van Mozes en de profeten.²

Hoofdstuk 2

¹ Het historisch, Joods en profetisch karakter der Schrift werd niet volkomen zuiver verstaan door de hervormers.

² De Schriften - door Jezus genoemd „Mozes en de profeten," „de wet en de profeten," „Mozes en de profeten en de psalmen" - omvatten wat gewoonlijk genoemd wordt de canonieke boeken van het Oude Testament, omtrent wier autoriteit in Israël geel twijfel bestond.

JEZUS EN DE SCHRIFTEN

1. ZIJN LEER IN HET ALGEMEEN

In de volgende bladzijden worden Mozes en de profeten „de Schrift" genoemd, en de geschriften der evangelisten en apostelen in hoofdzaak beschouwd als de geïnspireerde uitlegging van deze Schrift, en de 'geïnspireerde geschiedenis van haar vervulling. Ternauwernood ging ik in op het bijzonder karakter van wat wij gewoon zijn het Nieuwe Testament te noemen, zijn Goddelijke oorsprong, en de speciale plaats, die het in de Gemeente inneemt. Het verschil tussen beide boeken bestaat mijn inziens hierin, dat het éne het boek is van het Koninkrijk, de Godsregering, en het andere het boek der Gemeente, de Kerk. Het Evangelie, het verbond der genade in Christus, de weg ten leven, wordt in beide geopenbaard; beloofd in liet ééne, vervuld in het andere. Maar terwijl in het éne de blik van de wetten en beloften zich allereerst richt op de Godsregering, het Koninkrijk, is het andere de ontvouwing van de verborgenheid der Gemeente, waarvoor en waaraan het gegeven is.

Het boek der Godsregering heeft betrekking op Israël, zowel wat zijn historie in het verleden als zijn toekomstige heerlijkheid betreft. Evenwel, ondanks zijn Joods karakter, is het universeel; omdat het fundament, waarop Israël rust, de raad Gods is, die alle natiën omvat.

Vandaar het universele karakter van Genesis, en het universele karakter der profetieën. En zo is ook het boek der Gemeente, ondanks zijn wereldomvattend karakter, Joods; altijd verband houdende met Israël, en altijd vooruitziende op de vol-einding dezer bedeling - de tijden der Heidenen.

Voortdurend zinspeelt Jezus, in Zijn leer, op *de geschriften van Mozes en de profeten*. En Hij doet dat in bijna elke periode van Zijn geschiedenis in de Schrift vermeld. Hij spreekt van de schepping van de mens, van de instelling van het huwelijk, de dood van Abel, de dagen van Noach, de verwoesting van Sodom, de geschiedenis van Abraham, de verschijning van God in het brandend braambos, het manna in de woestijn, het wonder van de koperen slang, de omzwervingen van David, de heerlijkheid van Salomo, de dienst van Elia en Elisa, het teken van Jona, het martelaarschap van Zacharia; gebeurtenissen, die de ganse loop der Joodse geschiedenis omvatten. En wij komen niet slechts deze directe verwijzingen tegen. De toespelingen op de Schrift zijn haast ontelbaar, en ieder aandachtig lezer van Christus' gesprekken, die kennis heeft aan wat men noemt het Oude Testament, wordt overtuigend getroffen door het feit, dat Jezus van kindsbeen af de Schriften geweten heeft; en dat Zijn geest, Zijn herinnering, Zijn verbeelding, geheel Zijn innerlijk wezen, vol was van de schatten van het geschreven Woord.

Neem Hem waar in Zijn verhouding tot het volk in 't algemeen, en tot hun oversten en geestelijke leiders. In het keren en redetwisten met hen verwijst Christus altijd weer naar de Schrift als de autoriteit, die niet kan weersproken worden, als het onfeilbare richtsnoer, dat geen hoger appèl mogelijk maakt. Hij onderwijst naar de Schriften; Zijn leer, Zijn werken, Zijn doel, Zijn leven, 't is alles: opdat de Schriften vervuld worden. Als Hij de synagoge van Nazareth binnentreedt, en de ogen van allen op hem geslagen zijn, en Hij de rol der profetieën van Jesaja genomen heeft, verkondigt Hij hun in de woorden van de profeet (Jes. 61.) het doel van Zijn komst als Verlosser van zondaren, „Hoe leest gij?" „Wat is geschreven in de wet?" Ziedaar de veelvuldig voorkomende antwoorden op de Hem gestelde vragen. Hij herinnert de steden, die Hem hoorden, aan Tyrus en Sidon en Sodom. Hij spreekt van het teken van Jona tot de Farizeeën, die een teken begeerden. Hij verklaart aan de boden van Johannes de

Doper in de woorden van de profeet Jesaja de werken, die bewijzen, dat Hij is de beloofde Messias.

Tot de Joden, die Hem in de woestijn volgden, spreekt Hij van het manna; tot Nicodémus van de koperen slang, en hoe vaak toont Hij aan, dat Mozes van hem geschreven heeft, en dat de Schrift is de enige en algenoegzame boodschap Gods; geen verontschuldiging overlatende aan het ongeloof van de mens, dat ook zelfs door de verschijning van een Opgestane uit de doden zich niet zou laten gezeggen. (Luk. 16.).

Hij verdedigt het gedrag der kinderen, die Zijn lof zingen, met de woorden van de Sen Psalm: „Uit de mond der kinderen en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest." Hij bewijst Zijn Goddelijke waardigheid niet de door de Heilige Geest geïnspireerde woorden van David: „De Heere heeft gezegd tot mijn Heere." En beschuldigd door de Joden van godslastering, omdat Hij Zichzelf Gode gelijk maakte, bewijst Hij door een uitdrukking in de Psalmen: „Gij zijt goden," hoe Hij, Dien de Vader geheiligd had, hoog verheven was boven degenen, tot wie het Woord Gods geschied was; en Hij versterkt dit Zijn bewijs door de Joden te herinneren aan wat zij eenparig toestemden, dat de Schrift niet kan gebroken worden. Iedere schakel van deze keten is volmaakt; geen enkele kan worden gemist -, zoals elk daarvan betrouwbaar is en vast.

En als Hij spreekt van Zijn verwerping en de toekomst van het volk, ziet Hij die als de vervulling der profetie, beschreven in de 118^e Psalm *over de steen, door de bouwlieden verworpen*, en in Daniël als de steen, die de goddelozen zal verpletteren. In Zijn redetwist met de Sadduceeën bewijst Christus de opstanding met de geestelijke verklaring van een enkele uitdrukking, door God gebruikt en door de Heilige Geest vermeld in het boek Exodus.

En bij die gelegenheid wijst Hij op de grondoorzaak der dwaling. Indien wij de kracht Gods en de Schrift niet kennen, moeten wij dwalen. Die beide gaan samen. Een uitwendige kennis van de letter der Schrift zonder een innerlijke ervaring van de kracht Gods, heeft geen nut; de innerlijke ervaring van Gods macht gaat altijd gepaard met de kennis van en de liefde tot de Schrift.

Deze verwijzingen naar Mozes en de profeten - zo talrijk als treffend, verheven en veelomvattend, - moeten gezien worden in verbinding met de meer verborgen zinspelingen, gedachten en leringen der Schrift, waarvan de redenen van Christus vol zijn. In Zijn Bergrede, in de gesprekken vermeld in het Evangelie van Johannes, in die met Zijn discipelen, in de gelijkenissen, is er nauwelijks één gedachte, die niet op enige wijze verband houdt met de Schrift. Al de gedachten en uitdrukkingen van Christus zijn gemodelleerd in die wondervolle school der getuigenis, die God aan Zijn uitverkoren volk gegeven heeft. Slechts een paar voorbeelden: Hij noemt Zichzelf de Bruidegom, en verdedigt daardoor de vreugde van Zijn discipelen, die niet vastten. Dit woord is het kort begrip van geheel de inhoud der Heilige Schrift. De 45e Psalm, het Hooglied, Jeremia 2, Hoséa 2, enz., laten zich alle samenvatten, concentreren zich alle in de betekenis van dat éne woord. En hoe vol diepe zin is de titel, die Jezus Zichzelf geeft: "Zoon des mensen." (Ezech., Dan. en Psalm 8.)

Als de woorden van Jezus verstaan waren in hun geestelijke betekenis en klank, het zou onmogelijk geweest zijn voor het socianisme³ om zijn terrein ook maar een ogenblik te handhaven; en de weerlegging van deze ketterij zou zich niet zo beperkt hebben tot een paar losstaande teksten. Als Jezus zegt: „Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke," dan verwijst Hij naar Jer. 2 : 13, waar JEHOVAH Zichzelf „de fontein

³ Het Nieuwe Testament zou alleen geïnspireerd zijn voorzover het de leer der zaligheid betreft, en het Oude slechts historische waarde hebben.

des levenden waters" noemt, en dit enkele woord alleen reeds tekent Jezus dus óf als Jehovah Zelf óf als een godslasteraar. Als Hij zegt, dat Hij is het Licht der wereld, en dat Hij is het leven, dan spreekt Hij als Jehovah, (Ps. 36 : 10.) bij Wien de fontein des levens is, en in wiens licht wij het licht zien. Zijn verklaring: „Uw zonden zijn u vergeven," klinkt als de woorden van Jehovah: „Ik delg uw overtredingen uit." Als de Joden aan Jezus vragen wie Hij is, luidt Zijn antwoord: "Hij, die van de beginne tot ulieden spreekt." (Joh. 8 : 25, Eng. vert. Jes. 52 : 6.) Bijzonder in het Evangelie van Johannes valt het op, hoe vaak Jezus van Zichzelf spreekt, als „Ik," „Ik ben," „Ik ben het," de Naam Gods in Mozes en de profeten; zelfs in Zijn: „Voorwaar, voorwaar,"⁴ zeg Ik u," weerklinkt de belofte uit Jes. 65 : 16 (de God „Amen").

Zo waren het altijd weer de Schriften, die Jezus aanhaalde, en altijd uit hun volheid en hun geest. En als de hogepriester de laatste beslissende vraag stelt: „Ik bezweer u, bij de levenden God, dat Gij ons zegt, of Gij zijt de Christus, de Zoon van God! dan zegt Jezus tot hem: „Gij hebt het gezegd: van nu aan zult gij zien de Zoon des mensen, zittende ter rechterhand der kracht Gods en komende op de wolken des hemels." (Matth. 36 : 64.)

Het getuigenis van Jezus is het woord der profetie. (Ps. 110, en Dan. 7 : 13, 14.) Als Hij spreekt uit de Schrift, dan spreekt Hij Zijn eigen woord, Hij openbaart Zichzelf. Voor de levenden God, Zijn hemelse Vader en de God Israëls en voor de hogepriester, als de vertegenwoordiger van zijn volk, geeft Jezus het getuigenis der waarheid, wat Zijn persoon en toekomst betreft met de woorden dier Schrift, die niet gebroken kan worden, omdat zij onlosmakelijk verbonden is niet Hem. Hoe heeft Christus voor vriend en vijand, Farizeeën en Sadduceeën, voor het volk en voor Zijn volgelingen, in de tempel en in de woestijn, naar die Schrift verwezen van de eersten dag in Nazareth tot de laatste nacht van Zijn leven!

2. IN de ENGEREN KRING DER DISCIPELEN

Hier zien wij Hem, als in de schoot Zijner familie. Hij had Zijn discipelen uit de wereld uitverkoren

Vele andere plaatsen konden hier aan worden toegevoegd, zoals bijv. de herhaalde commentaar op de woorden van Hoséa: „Ik wil barmhartigheid en niet offerande," (Matth. 9 : 13 en 12 : 7.) die tonen, hoe de Heiland dit woord als grondgedachte en leidend beginsel had gekozen. En sprekende over de grote uitkomsten door het geloof in Jezus, de Zoon Gods, roept Hij uit, zonder een bepaalde aanhaling, maar onderscheiden profetische woorden in hun betekenis samenvattend: „Die in Mij gelooft, gelijk de Schrift zegt: stromen des levenden waters zullen uit zijn binnenste vloeien." (Verg. Jes. 55, Joël 3 : 18, Zach. 14 : 8, Ezech. 47.) Deze uitdrukking is daarom nog te meer vol van diepen zin, omdat zij ons toont, hoe de ziel van Jezus voortdurend vol was van de Schrift om Zijn metgezellen, Zijn getuigen te zijn. Zij zijn de vrienden, die Hij liefheeft en voor wie, zover zij in staat waren dat te dragen, Hij al Zijn gedachten wilde openbaren. Hier is het, dat wij Zijn zuiverste, diepste blik op de Schrift mogen opvangen, en hier ook vinden wij dezelfde onbegrensde verering voor het geschreven Woord, en hetzelfde geloof in de autoriteit, de macht en de zegen er van. Als de discipelen Hem in vertrouwen vragen, waarom Hij toch tot de schare in gelijkenissen spreekt, antwoordt Hij met de profetie van Jesaja (6 : 9.) en verwijst dan in het algemeen naar de vele profeten en rechtvaardigen, die begeerd hebben te zien en te horen, wat de zaligheid uitmaakt van Zijn volgelingen; die het mogen aanschouwen.

⁴ Of: „Amen, amen." (Hebreeuwsch.)

Zoo, wanneer Jezus op de Olijfberg gezeten is, komen Zijn discipelen alleen tot Hem en vragen over de voleinding der wereld; en het is door Zijn antwoord, dat Hij de uitspraken der Schrift bekrachtigt. Hier is het als profeet, dat Hij getuigt en in Zijn profetie de discipelen wijst op wat gesproken is door Daniël, de profeet.⁵

In datzelfde hoofdstuk is het de geschiedenis der wereld in de dagen van Noach, als profetie van de toekomst aangehaald.

Het is vooral het laatste deel van Zijn leven op aarde, waarin Hij tot Zijn discipelen begon te spreken van Zijn lijden, dat het uitkomt hoezeer

Zijn geest zich voortdurend bezig hield met wat van Hem geschreven was, en dat Hij uitzag naar de vervulling van het profetisch getuigenis.

Zijn discipelen waren niet bij in achte, de verborgenheid van het kruis te verstaan; ook niet gewillig om zich vertrouwd te maken met het denkbeeld van vernedering, lijden en dood. Maar Jezus leidt hen terug tot de Schrift. „En Hij nam de twaalfen bij Zich, en zeide tot hen: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan de Zoon des mensen, wat geschreven is door de Profeten. Want Hij zal de Heidenen overgeleverd worden, en Hij zal bespot worden en smadelijk behandeld worden. En Hem geselsd hebbende, zullen zij Hem doden, en ten derden dage zal Hij wederopstaan.” (Luk. 18 : 31-33.)

Grotelijks begeerde Hij het Pascha met Zijn discipelen te eten, om dat doende, door een laatste plechtige handeling in de kring der discipelen beide de historische waarheid als het profetische gewicht van het verhaal uit Exodus te bekrachtigen. En ook dan herinnert Hij aan de voorspelling omtrent het verraad, (Matth. 26 : 21-23, Ps. 41 : 10.) er bij voegende: „De Zoon des mensen gaat heen gelijk van Hem geschreven is.” Dat Hij met de overtreders gerekend zou worden (Jes. 53 : 12.) was eveneens een profetische trek van het lijdensbeeld, waarvan Hij Zijn discipelen gesproken had. (Luk. 22 : 37.)

Toen de krijgsknechten kwamen en Hem grepen, vroeg Hij hun in billijke verontwaardiging en kalme zelfverdediging: „Zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen een moordenaar?” „Maar,” zo voegt Hij er onmiddellijk aan toe: „dit geschiedt, opdat de Schriften vervuld zouden worden.”

En als Petrus zijn zwaard trekt om zijn Heer te verdedigen, hoe merkwaardig is dan het antwoord van de Heiland: „Meent gij, dat Ik Mijn Vader niet kan bidden, en Hij zal Mij meer dan twaalf legioenen engelen bijzetten? Hoe zouden dan de Schriften vervuld worden, die zeggen, dat het alsoo geschieden moet?” (Matth. 26 : 51-56.)

De Schrift moet wel de volmaakte en onveranderlijke openbaring zijn van 's Heeren verborgen raad en wil, waaraan Jezus, als de rechtvaardige Knecht en de gehoorzame Zoon, onvoorwaardelijk en van harte Zich onderwierp.

Waar de Joden Hem zonder oorzaak haten, gebeurt dit omdat alsoo geschreven was. „De Zoon des mensen gaat heen gelijk van Hem geschreven is.” „Dat het alles moest vervuld worden, wat van Mij geschreven is.” Judas, die met Hem brood eet, verraaft Hem en de Schrift wordt vervuld. Al de discipelen zullen Hem verlaten, zoals Hij het te voren zag, want er is geschreven: „Ik zal de Herder slaan en de schapen zullen verstrooid worden.”

En na Zijn opstanding, als Hij niet aan de wereld, maar aan Zijn discipelen verschijnt,

⁵ Daniël wordt door de Joden onder de Hagiographa (derde deel van het Oude Testament) gerangschikt; maar Jezus spreekt hier over hem als een profeet. Het gewicht van deze enkele uitdrukking „profeet” heeft bijzonder de aandacht getrokken van recente critiek.

hoe treft ons dan Zijn betrekking tot de Schrift. Volgens de woorden van de 22en Psalm, spreekt Hij nu tot Zijn broederen. (Joh. 20 : 17, Ps. 22 : 23.) En als Hij aan de discipelen op weg naar Emmans verschijnt, hoe had Hij al hun twijfel en droefheid kunnen wegvagen door hun aan te zeggen, dat Hij, de Heere, voor hen stond. Eén enkel woord „Zie, Ik ben het!" zou hen met blijde zekerheid vervuld hebben. In plaats daarvan blijft Hij een vreemdeling voor hen. Een iegelijk, die Mozes en de profeten gelooft, had recht om tot hen te zeggen: „O, onverstandigen en tragen van hart om te geloven al wat de profeten gesproken hebben!" „En begonnen hebbende van Mozes en van al de profeten, legde blij hun uit in al de Schriften, wat van Hem geschreven was." Zo verklaarde Hij hun het onfeilbaar Woord Gods, dat de Goddelijke raad ontsluit over het lijden van Christus en de heerlijkheid daarna volgende, opdat hun geloof gegrond mocht zijn op het getuigenis Gods in het geschreven Woord.

En gedurende de veertig dagen na Zijn opstanding, sprak Hij hun van de dingen, die het Koninkrijk Gods aangaan, (Hand. 1 : 3.) hun bewijzende, „dat het alles moest vervuld worden, wat van Mij geschreven is in de Wet van Mozes, en de Profeten en Psalmen." (Luk. 24 : 44-48.) Jezus opende de ogen van hun verstand, opdat zij mochten begrijpen. Wat? Een of andere nieuwe openbaring? Een nieuwe onthulling van de onzichtbare wereld? Of van een geheime leer? - Opdat zij mochten verstaan de Schriften, Mozes en de profeten. Welk getuigenis hebben wij nog van node? Hoe volmaakt, hoe kostelijk, hoe vol van Christus en Zijn komende heerlijkheid, zowel als van Zijn volbracht werk moeten deze Joodse Schriften toch zijn! - Discipel van Jezus, lees deze Schriften, indien gij Hem wenst te kennen, en begeer, dat ook uw hart brandende in u worde van liefde en aanbidding!

3. HET GEBRUIK, DAT CHRISTUS ZELF MAAKTE VAN DE SCHRIFTEN IN ZIJN STRIJD EN GEBED

Wij waren in de Voorhof - Christus in Zijn verkeer met het volk, Farizeeën en Sadduceeën; we waren in het Heiligdom - Christus te midden van Zijn discipelen; thans betreden wij het Heilige der Heiligen - *Christus' innerlijk leven*. Wij zagen reeds hoe de Schrift Zijn vermaking, Zijn overpeinzing, Zijn spijs was. Uit de overvloed des harten spreekt de mond.

Als wij lezen, *dat Jezus toenam in wijsheid en in grootte, en in genade bij God en de mensen*, dan leert ons dat, hoe de Heiland, hoewel het eeuwige Woord, als waarachtig mens en als zoodanig geworden uit een vrouw, geboren onder de wet, in deze Zijn vleeswording naar lichaam, ziel en geest, groei, ontwikkeling, toeneming kende. Niet slechts van lichamelijke, maar ook van verstandelijke en zedelijke ontwikkeling is hier sprake; en het is voor ons, ook waar wij het zondeloze wezen des Heeren belijden, niet onmogelijk dit te verstaan Hij is ons in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Hij was de Zoon des mensen, en de ware Israëliet. ongetwijfeld is Hij in de Schrift onderwezen door Maria, die, zoals wij uit haar lofzang weten, zulk een geestelijk inzicht in het Woord had, en door Jozef, die een rechtvaardig man was, onberispelijk wandelende in de inzettingen des Heeren. Jozef en Maria vertegenwoordigden in dit merkwaardige gezin de wet en de profeten en het Kind Jezus werd naar Gods bevel onderwezen in de Schriften. Nooit zijn die Schriften door iemand gelezen, die ze zó onmiddellijk verstond en in Wiens hart elk woord een volmaakte weerklank vond. Toen Jezus begon te leren en Zijn Goddelijke zending openbaarde, welden de woorden en de werken uit een hart, waarin die wet verborgen was en uit de mond van Een, die volkomen en ten volle vereenzelvigd was met de Schrift.

Er zijn er, die beweren, dat Christus Zich slechts aanpaste bij de gangbare mening omtrent de autoriteit der Schrift. Laten wij Hem in de eenzaamheid volgen. Zie Hem daar in de woestijn. Hier zijn geen Farizeeën te weerleggen, geen Joodse menigte te overtuigen. De Meester is alleen, verzocht door de Overste dezer wereld. En hoe behaalt Hij de overwinning? Welk wapen gebruikt Hij in Zijn worsteling met de Satan? Wat is het licht in deze duisternis, en de lamp voor Zijn voet? Hij verklaart: „Daar is geschreven." Hij doet geen beroep op het geweten, Hij spreekt niet van Zijn eigen gevoelen; Hij brengt geen meningen of beginselen naar voren, alleen het geschreven Woord. Tot driemaal toe verwijst Hij naar de Schrift; naar het Woord, dat de Heilige Geest over de tocht van Israël door de woestijn verhaalt. Alsof Hij wilde zeggen: Het geschreven Woord is de uiteindelijke autoriteit. Niet alleen op aarde, maar ook in de onzichtbare wereld der geesten, onder de heilige engelen, zowel als onder de gevallen demonen is het bekend, dat de Heere God Zichzelf in het Woord aan Zijn volk heeft geopenbaard. "Daar is geschreven," zegt Christus tot Satan en Satan is verslagen.

"Daar staat geschreven," zegt Christus tot Zichzelf in het ontzettendste ogenblik van Zijn leven, in het beslissend conflict van Zijn ziel. Hij werd verzocht, en hoewel die verzoeking nooit tot Hem kwam in de betekenis, die dit woord voor ons heeft, en nooit het gif ingang bij Hem vond, hermetisch verzegeld als Zijn volmaakte mensheid was, niettemin voelde Hij de zwaarte, de last der verzoeking; ze was reëel, pijnlijk, drukkend en beklemmend. „Hij heeft geleden." (Hebr. 2 : 18.) En wat was Zijn vertroosting, zowel als Zijn wapen? Zijn steun zo wel als Zijn zwaard; Zijn innerlijke zegezing, zo wel als Zijn uitgesproken strijdkreet? „**Daar is geschreven!**"

Zo beseffen wij, wat het geschreven Woord betekent in de geestenwereld, en wat het was voor de ziel van onze gezegende Heiland.

Wij zien Hem op de laatste avond vóór Zijn sterven. Het is een allerplechtigst ogenblik. Hij had Zijn „laatste woorden” tot Zijn discipelen gericht. Hij had met hen het Pascha gegeten. Hij stond voor de ingang van Zijn lijden. Hij zag terug naar het verleden, Hij aanschouwde in de geest de toekomst. Hij hief Zijn ogen op ten hemel en bad tot de Vader. Denkt u in dat gebed van Jezus, in dat ontzaglijk ogenblik. En in dat gebed is het op: nieuw van de Schriften, dat Hij spreekt. Van de zoon der verderfenis heet het: „opdat de Schrift zou vervuld worden.” Zo in gemeenschap met de Vader gewaagt Hij van de Schrift, als het onfeilbaar Woord van de Almachtige.⁶

En zoals Hij steeds over de Schrift sprak als Zijn eigen geschiedenis bevattende, inzonderheid Zijn gehoorzaamheid tot de dood, en zoals hij in de hof van Gethsémané vasthield aan de noodzakelijkheid van de vervulling der profetie, zo zien wij hoe Zijn hart vol was tot op het kruis van diezelfde Schrift en Zijn mond daarvan getuigenis gaf. En de enige blik, die ons gegund wordt op het mysterie Zijner benauwdheid en angsten in de drie uren der duisternis, is verklankt in de kreet: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?”

In deze woorden had de Heilige Geest de afschaduwing van de Plaatsbekleder gegeven door David, het type van de lijdende Koning, de Beminde en Verlatene. Thans was de 22e Psalm vervuld. De aanbiddelijke Heiland wist, dat Hij nu in Zijn alleruiterst lijden de profetische ervaring en uitspraak van David volkomen had vervuld. Hij wist, en verlangde dat ook de Zijnen dit zouden weten, dat er tussen de Schrift en Zijn eigen hart ook in het zwaarste lijden een diep en onverbreekbaar contact bestond.

En daarom ook, voordat Hij Zijn: „**Het is volbracht**”⁷ deed uitgaan overzag Hij alles, wat van Hem geschreven was, en zeide Hij, opdat de Schrift vervuld mocht worden: „Mij dorst.” Die ene profetie moest nog vervuld: „Zij hebben Mij gal tot Mijn spijs (gegeven; en in Mijn dorst hebben zij Mij edik te drinken gegeven.” (Ps. 69 : 22.) En als nog dit vervuld is, roept Jezus uit: „Het is volbracht.” Zijn allerlaatste woord op het kruis, de laatste klanken van Zijn lippen gehoord, bevatten het woord der Schrift: „In Uw handen beveel Ik Mijn Geest.” (Lukas 23 : 46.) 1)

⁶ Jezus, nadat Hij met Zijn discipelen de lofzang (Ps. 116-118.) gezongen had, haalt in Zijn gebed „het Woord” aan als de waarheid. Ongetwijfeld ziet „het Woord” hier in de eerste plaats op de openbaring Gods in en door Christus, en slechts indirect op de Schrift. Maar zo weinig als er twijfel kan bestaan over het feit, dat, evenals David en alle ware geestelijke Israëlieten wisten, dat „het Woord Gods” een veel ruimer betekenis had dan „Schrift” alleen, en toch erkenden en geloofden in die Schrift als het Woord Gods, zo waren het evenzeer die Godsspraken, aan Zijn volk toevertrouwd, die de Heiland voor de geest stonden. Het Begin (het Hoofd) Uws Woords is waarheid. (Ps. 119 : 160, Hebreeuws.)

⁷ De woorden: „Het is volbracht” slaan op Psalm 22 : 32: „Omdat God het gedaan heeft” di. Christus tot zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden zijn rechtvaardigheid Gods in Hem.

4. HET GEBRUIK, DOOR CHRISTUS VAN DE SCHRIFT GEMAAKT IN ZIJN HEERLIJKHEID

Nadat Jezus was opgestaan, waren het de Schriften, die Hij openbaarde. Die Schriften, geleerd in Zijn jeugd, gehoord van de lippen Zijner moeder Maria, beluisterd in de synagoge van Nazareth, bewaard en geliefd in Zijn hart het hele aardse leven lang, ook na Zijn opstanding. Ook dit maakt deel uit van de heilige identiteit, waaraan de discipelen de verrezen Heiland kenden als de Jezus voor Zijn dood. En deze Schrift leeft met Hem in heerlijkheid. Heden nog verwacht Hij de vervulling der Schrift in Zijn komend Koninkrijk.

Van Zijn hemelse troon zond Hij de zeven brieven aan de zeven gemeenten; hier spreekt de geest van de verheven en verheerlijkte Verlosser. En het is in deze brieven, dat Hij voortdurend de Schriften aanhaalt: Hij spreekt van de boom des levens in het paradijs Gods; van de geschiedenis van Israël in de woestijn; van het manna, van de sleutel Davids, van de waren tabernakel, en van het Nieuw Jeruzalem. „Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop,” is de stem van Jezus uit de hemel in dezelfde spreektrant als die van de bruidegom uit het Hooglied.

Een der laatste uitspraken van Christus is het veel omvattend woord, het kort begrip van al de boeken van Mozes en de profeten: „Ik ben de wortel en het geslacht Davids.” (Openb. 22 : 16.) Jezus, in heerlijkheid zittende ter rechterhand Gods, vol van de Schriften, die vervullende, en uitziende naar de algehele voltooiing van de volmaakten en onveranderlijke raad Gods, geopenbaard in het geschreven Woord.

(1) HET GETUIGENIS DER APOSTELEN

Wij hebben de Schriften beschouwd, als gezien door Jezus. Laten wij nu de Evangeliën, de Brieven, en het boek der Openbaring beschouwen in hun betrekking tot de Joodse Schrift.

En ik kan niet nalaten mijn smart en verwondering uit te spreken over de heersende verwaarlozing van de Joodse Schrift. De term „Oud-Testament moge daar ten dele toe bijgedragen hebben: men verbeeldt zich dat oud ook *verouderd* betekent. Wij hebben reeds gezien hoe deze Schriften vol zijn van Christus; en alleen reeds de omstandigheid, dat zij de enige schrifturen waren, waarvan wij weten, dat Christus ze liefhad, behoorde ze dierbaar voor ons te maken. Het lievelingsboek van Christus! Het enige boek van Christus! Het boek, waarin Hij altijd las, dat Hij altijd aanhaalde; Zijn gids en levensgezel; Zijn overpeinzing en troost in Zijn lijden en op het kruis. Als u Jezus liefhebt, behoort u dit boek toch lief te hebben en er veel in te lezen.

Maar velen menen: „Ik kan wel alles over Jezus lezen, en dat veel beter omschreven, duidelijker en vollediger, in het Nieuwe Testament.”

Ik geloof, dat dit verkeerd is en gedeeltelijk grenzend aan bijgeloof. Neem de Evangeliën. Hoe kunnen wij die verstaan zonder Mozes en de profeten? Reeds het eerste vers van Matthéüs is dan onbegrijpelijk: *Het boek des geslachts van Jezus Christus, de Zoon van David, de Zoon van Abraham*. Wie is David? Wie Abraham? Wat beduidt deze geslachtslijst? En toch is ze van de grootste betekenis, namelijk dat Jezus is het zaad Abrahams in Wien alle volken gezegend zullen worden; en de Zoon Davids, de Geliefde, de Koning der Joden, en de Herder der kudde.

De naam Jezus wijst op Jozua; de naam Christus op de Gezalfde, beider betekenis zo vertrouwd voor Israël, dat onderwezen was in wat profeet, priester en koning beduidde.

De uitdrukking „Lam Gods” slaat niet uitsluitend, zelfs niet in de eerste plaats, op de zachtmoedigheid van Christus. Volgens de natuurlijke verklaring is voor dit laatste

inderdaad het lam de symboliek. maar het ware symbool wordt ons verklaard door wat we in Exodus lezen, en vindt zijn volkomen vervulling tot in de kleinste bijzonderheden in Jezus, in Zijn dood op het kruis, in de besprenging van ons geweten met Zijn bloed, in de gemeenschapsoefening van de gelovige met Christus: in de geest der boetvaardigheid en der afzondering tot God, waarmee het geloof gepaard gaat. Daarom wordt Christus het Lam Gods genoemd. „Dragende de zonden" is de uitdrukking, gegrond op Levitikus en toegelicht door Jesaja 53.⁸

Als wij het woord ‘adderengebroedsel’ lezen, zijn we onbekwaam om het zuiver gewicht daarvan te bepalen en lopen gevaar het te houden voor een uitdrukking van onbeteugelde hartstocht en toorn, tenzij wij het in verband zien met Gen. 3 : 15, Ps. 91 : 13 en andere Schriftuurplaatsen, waar ons wordt geleerd, dat er tweeërlei zaad is en twee geslachten: dat van de slang en het zaad der vrouw.

Als wij de Evangeliën willen verstaan, het leven en de leer van Jezus, hebben wij dezelfde voorbereiding nodig, waarmee Israël bevoorrecht was. De Evangelist Lukas geeft een liefelijke beschrijving van de kring dier toebereide Israëlieten, die de Zaligmaker met vreugde ontvingen. Daar was in de eerste plaats Maria, de gezegende maagd. De engel kondigt haar de geboorte aan van de waren David en zijn woorden (een echo van 2 Sam 7: 12 en 13, Jes. 9 : 5 en 6, Dan. 2 : 44) tonen voldoende aan hoe het profetisch woord bekend is en geloofd wordt in de wereld der engelen.

De lofzang van Maria is vol van toespelingen op de beloften, door God aan de vaders gegeven. Evenzo de lofzang van Zacharia, die, vervuld van de Heilige Geest, God prijst voor de genadige vervulling van diens Woord, „gesproken door de mond Zijner heilige profeten, die van het begin der wereld geweest zijn." Simeon, die, volgens Lukas, verwachtte „de vertroosting Israëls," (wat betekent dat? zie: Jes. 40-56.) en de Heilige Geest was op hem, verheugde zich, toen hij het heilig Kind in zijn armen hield, en bevestigde de profetie van Jesaja, (hfdst. 8 : 14.) dat de Heiland is gezet tot een val en een opstanding van velen in Israël. En de blijde boodschap werd met vreugde ontvangen door hen, die „de verlossing" in Jeruzalem verwachtten - mensen, die de Schrift kenden en geloofden.

En voorts, hoe bereidde Johannes de Doper de weg des Heeren? Hij predikte, naar de Schriften, over bekering, over het Koninkrijk Gods, over de groten oogst, over de scheiding van kaf en koren, over de doop met de Heilige Geest, en over het Lam Gods. (Jer. 3 : 12-14, Jes. 58 : 6, 7; Ps. 2, Jes. 2, Ezech. 36, Ex. 12, Jes. 53.) We zonden heel het viervoudig verhaal van de Evangeliën moeten doorlopen om te bewijzen, hoe deze niet ten volle zijn te verstaan zonder de Schriften van Mozes en de profeten. Men volstaat niet met te zeggen, dat vele handelingen van onzen Heiland verricht werden bijzonder met het oog op de vervulling der profetieën; ij het is niet voldoende om Zijn toespelingen op het geschreven Woord te herkennen. Het gehele beeld van Jezus, zoals het ons in de Evangeliën gegeven wordt, voltooit de lijnen ons in woord, in teken en type in Israëls historie geschetst. (Matth. 4 : 13-16; 7 : 12; 13 : 34, 35; 21 : 4, 5; 18 : 16, 17)

De Evangeliën constateren, dat Jezus het is. „Wij hebben Hem gevonden." Hij is hier, die komen zou, Maar wie die heerlijke en Goddelijke Hij is, zie dat verklaren ons Mozes en de profeten. Bovendien: wie waren Zijn eerste discipelen? Andreas zei tot Simon: „Wij hebben gevonden de Messias." Filippus zei tot Nathanaël: „Wij hebben

⁸ Beide symbolen van het Lam Gods als verlossend en plaatsbekledend offer in zijn zachtmoedigheid vinden we weergegeven in het profetisch Psalmwoord: „Uw zachtmoedigheid heeft mij groot gemaakt." (Ps. 18 : 36.)

gevonden Hem van Wien Mozes in de wet en de profeten geschreven heeft." Nathanaël begroette Jezus als de Zoon Gods, de Koning Israëls. Deze mannen kenden de Schriften. Zij verwachtten de beloofden Messias, de Gezalfde. Zij hadden Mozes en de profeten bestudeerd en herkenden nu de vervulling. Nathanaël wist van Gods Zoon; hij had het geleerd uit Psalm 2, uit Spreuken 30 : 4; hij wist, dat Israëls Koning uit de hemel moest komen, dat Davids Zoon Davids Heer was.

En in die geest behoorden ook wij de Schriften te bestuderen, en het leven en de woorden te overpeinzen van Hem, Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid, en ook wij zullen zien, dat Hij het is.

En zo predikten ook de apostelen Jezus, niet uit hun eigen geschriften, die nog niet bestonden, maar uit het Oude Testament. Wat predikte Petrus op de Pinksterdag? Hij verkondigde ten eerste: de uitstorting van de Heilige Geest volgens Joël 2; ten tweede: de opstanding van Jezus volgens Ps. 16; ten derde: diens hemelvaart volgens Ps. 110; en ten slotte 'grondde hij op dit alles de waardigheid van Jezus als de Messias.

Als Petrus voor de Joodse Raad staat, predikt hij Jezus uit de 2^e Psalm; en als de apostelen wederkeren tot de vergadering der gelovigen, is de Gemeente welgemoed. wetende (volgens Ps. 2), dat niet *zij* het voorwerp zijn van 's mensen vervolging, maar *Christus Zelf*.

Het is op grond van de Schrift, dat de apostelen de grote vraag betreffende de Heidenen en de wet beslisten (Hand. 15.) en het was evenzeer het profetisch woord, dat Petrus aan Cornelius verhaalde. (Hand. 10.) Wat was het, dat de evangelist Filippus aan de Ethiopiër verkondigde? Het was Jesaja 53, dat hij hem verklaarde, en de kamerling geloofde, en reisde zijn weg met blijdschap. Wat getuigde Stefanus? Zie hem, zijn aangezicht als het aangezicht eens engels; in de ontmoeting met de dood is zijn laatste woord het kort begrip van Mozes en de profeten! Hoe helder stond dit woord hem voor de geest, hoe nabij was dit woord in zijn herinnering en in zijn mond, hoe dierbaar aan zijn hart! En wat verkondigde Paulus? Hij bewees uit de Schrift, dat Jezus is de Christus; hij opende het profetisch woord omtrent de Messias; hij vroeg niet slechts aan de Joden: „Geloof gij de profeten?" maar hij vroeg het ook aan Koning Agrippa. Hij vat geheel zijn leer samen in deze woorden: „dat Christus gestorven is voor onze zonden, naar de Schriften; en dat Hij is begraven, en dat Hij is opgewekt ten derden dage, naar de Schriften." (1 Kor. 15:3, 4.) En van Apollos heet het, dat hij „machtig was in de Schriften."

Al de apostelen predikten Jezus uit Mozes en de profeten. Het boek der Handelingen is een voortdurende ontvouwing van het Oude Testament. De Bereërs worden geprezen, omdat zij de apostolische leer vergeleken niet de Schrift; waaruit wij begripen, dat de apostelen hun prediking niet alleen grondde op de Schrift, maar dat zij zeer hoopten dat hun hoorders de boodschap zouden geloven, omdat die in overeenstemming was met het onfeilbaar Woord Gods.

En zie nu de Brieven. Wat zijn die anders dan de ontvouwing van het Evangelie van het Oude Testament? Neem bijvoorbeeld de allerbelangrijkste brief aan de Romeinen. Alle Christenen beschouwen dezen als bij uitstek fundamenteel, ons groot, geestelijk bolwerk, de basis van ons onderwijs; bevattende klaar en duidelijk de leer der rechtvaardigmaking door het geloof. Welnu, ontleed dezen brief. Van de aanvang af kondigt Paulus als zijn onderwerp aan de woorden van Habakuk: „De rechtvaardige zal door het geloof leven." (Zou er op iedere honderd lezers van de brief aan de Romeinen één zijn, die de profeet Habakuk leest?) Dan gaat hij voort uit de Psalmen de verdorvenheid van de mens te bewijzen, toont vervolgens de rechtvaardigmaking aan.

Maar hoe? Door te wijzen op het verzoendeksel in Levitikus. Als wij de tabernakel, de betekenis van de ark, van het getuigenis der wet, dat tegen ons is, van de besprenging van het bloed verstaan, dan voelen we de kracht van Paulus' woorden: „God heeft Jezus voorgesteld tot een verzoening, (eigenlijk verzoendeksel (Hilasterion) door het geloof in Zijn bloed.” (Rom. 3 : 25.) Hij vervolgt door de weg te verklaren, waarin de zondaar wordt gerechtvaardigd in verband met Abraham (Gen. 15 : 6.) en David (Ps. 32.) En uit het tijdstip en de betekenis van de besnijdenis voegt hij daar nog een argument aan toe.

In Rom. 5 toont hij hoe zonde en dood met Adam, en leven en gerechtigheid met Christus verbonden zijn. Is dit hoofdstuk niet onafscheidelijk één met Gen. 3? Als u de geschiedenis van de val niet kent, hoe wilt gij de leer van Paulus verstaan? In de hoofdstukken 9-11 verklaart hij de uitverkiezing, de plaats van Israël en de Heidenen, en de uiteindelijke bekering der Joden als natie, voortdurend aanhalend en illustrerend de uitspraken van Mozes en de profeten. Kortom, de gehele brief aan de Romeinen is een uiteenzetting van Mozes en de profeten, zoals Paulus zelf aan hen schrijft: „Wat geschreven is, is tot onze lering te voren geschreven.”

Neem de brief aan de Hebreeëen en zijn meest treffende gedeelten. De Godheid van Christus wordt door onderscheiden Schriftuurplaatsen bewezen, Zijn mensheid en toekomstige glorie uit de 2den Psalm, de heerlijkheid van Zijn priesterschap uit de geschiedenis van Melchizédek. De brief aan de Hebreeëen is een commentaar op Levitikus. Het is een boek in een onverstaanbare taal geschreven, tenzij in het licht van de Schrift gelezen.

Dan is daar de brief aan de Galaten, gemeenten uit de Heidenen, nog maar jong in christelijke geloofservaring. De hoofdinhoud gaat over Izak en Ismaël, over Sam en Hagar. Deze fundamenteels, evangelische bewijsvoering over de vrijheid der kinderen Gods rust op het boek Genesis.

En zo is het met al de apostolische brieven. In de eersten brief aan de Korinthiërs toont Paulus uit Jesaja en Jeremia het ware karakter van de wijsheid dezer wereld, en hoe „geen oog heeft gezien, en geen oor gehoord en in geen mensenhart is opgekomen, wat God bereid heeft dien, die Hem liefhebben.” De uitoefening der tucht (hfdst. 5.) grondt hij op Deut. 13 : 5. In hoofdstuk 10 verklaart hij de geschiedenis van de woestijn, en uit de wet van Mozes bewijst en bekrachtigt hij het voorrecht en de verplichtingen, aan de eredienst verbonden. Laat mij nog vermelden zijn verwijzing naar de schepping der vrouw uit Adam (hfdst. 11.) en zijn verklaring van de opstanding (hfdst. 15.) beide zo vol van het Oude Testament Hoe treffend en krachtig zijn de aanhalingen uit 2 Kor. 6 van vier verschillende Schriftuurplaatsen, (Lev. 26 : 11, 12; Jes. 52 : 11; Jer. 31 : 1 en 32 : 38.) ingeleid door de woorden: „Gelijk God gezegd heeft!” En inderdaad het is de stem Gods, die tot ons gesproken heeft, „dat wij Hem een afgezonderd volk zouden zijn.”

Hoe wonderschijnlijk ontvouwt Paulus in de brief aan de Efeziërs (dat bij uitstek karakteristieke deel van het Boek der Gemeente) de woorden van de 68ste Psalm (behalve een groot aantal andere aanhalingen uit het O.T.).

En hoe is zijn getuigenis aangaande de Schrift in zijn brieven aan Timotheüs met het oog op zijn naderend einde en de komende, zware tijden van zeldzame kracht en verhevenheid.

Even rijk aan Schriftaanhalingen zijn de brieven van Petrus, die meer nog dan oenig apostel beslist en klaar de autoriteit der Schrift naar voren brengt en de nadruk legt op haar volheid en haar Goddelijke ingeving, zoals ook geen ander schoener en

veelvuldiger het Oude Testament aanhaalt tot onze lering en vertroosting. De Rots, waarop deze rots zich grondde, was Christus, en Christus naar de Schriften. De korte brief van Judas verwijst naar Kaïn, naar Sodom, naar Bileam, naar Korach en spreekt over het lichaam van Mozes in overeenstemming met Deut. 34 : 6. „De brieven van Johannes zijn een machtige verklaring van de geschiedenis van Kaïn en Abel.”⁹

Jakobus spreekt van Abraham in zijn offeren van Izak, van het geloof van Rachab, van Elia en zijn gebed, van Jobs geduld en Gods leidingen met hem, van de Wet en haar ondeelbaarheid; en zijn brief vloeit over van toespelingen op Schriftgedachten en Schriftwoorden.

Het boek der Openbaring is een kort begrip van Mozes en de profeten, bijzonder met betrekking tot Jesaja, Ezechiël, Daniël en Zacharia; een samenvatting van al de voorafgaande openbaringen Gods, het hoogtepunt van geheel de Schrift.

Het is niet te veel gezegd, dat, zoals een woordenboek nodig is om de woorden van een nieuwe taal te verklaren, de woorden en feiten uit de Evangeliën en de brieven de uitlegging van Mozes en de profeten eisen. U kunt het Nieuwe Testament niet lezen zonder het Oude als een woordenboek te gebruiken.¹⁰

En het toont wel een zeer oppervlakkige kijk op de dingen, wanneer men bij het zien van het woord „Jezus” en het woord „Lam,” en de woorden „bloed” en „verzoendeksel” meent daarmee tevens een klaar en volledig inzicht te hebben in hun betekenis, en een werkelijke en deugdelijke grond van troost, vertrouwen en hoop. Tenzij wij de betekenis kennen, die God aan deze woorden gehecht heeft - een betekenis, verklaard door de geschiedenis, de typen, de instellingen, en de profetie aan Israël gegeven, missen wij de rust van een degelijke basis, voeden we ons niet met een krachtig voedsel, wassen wij niet op door de zuivere melk van het Woord.

O, dat we toch wijs werden en de Schrift lazen, de hele Schrift van Genesis tot Maléachi, en haar geïnspireerde commentaar van Matthéüs tot de Openbaring! Dat we toch in Gods school kwamen. Zijn gedachten en taal leerden kennen, en Zijn Woord verklaren, niet uit het woordenboek van de rede, van de meningen der mensen, en de overleveringen der Kerk, maar uit Zijn eigen woordenboek, waarvan Hij zo genadig ons heeft voorzien. Dat wij een heilzame beperktheid mochten kennen tegenover de lectuur van ongewijde boeken en geschriften en een gezonden honger naar het voedzame en versterkende Woord van God! Dat we ons niet bepaalden bij onze lievelingshoofdstukken, maar ons wierpen in de majestueuze, machtigen, matelozen oceaan der Schrift! Dat wij wilden grazen in deze groene weiden zo wijd en zo afwisselend!

Laat mij de jongeren toch mogen smeken, de ganse Schrift vlijtig, geregeld en stelselmatig te lezen. Het oude geslacht werd getraind in systematische theologie, volgens de catechismus. Dat was zeker niet de beste weg, maar toch verreweg verkiezelijk boven de staat van zaken, zoals die nu is namelijk het ontbreken van alle systematische, geestelijke opleiding.

⁹ Zie Dr. H. F. Kohlbrugge

¹⁰ De heerlijkste verklaring van Mozes, de profeten en de Psalmen geeft het Nieuwe Testament, inzonderheid Johannes en Paulus; gelijk het Oude Testament het fundament en de kracht is van het Nieuwe Testament. Als ik jonger was, zou ik mij tot taak stellen om al de woorden van het Nieuwe Testament in Mozes en de profeten terug te vinden. Door uitdrukkingen en teksten van deze beide bij elkaar te voegen, zouden verheven en wondervolle verklaringen van de Schrift verkregen worden.

Maarten Luther, Tischreden.

De Schriftkennis, geboren uit de Schriftlezing, is de beste.

Helaas beperkt de hedendaagse jeugd zich bijna uitsluitend tot populaire preken of geschriften. Van al te velen moet gezegd worden, dat zij niet overtuigd zijn door de Schrift. Zij zijn niet thuis in de gezichtskring van de Bijbel. Zij weten weinig van Mozes, en nog minder van de profeten. Zij voelen niet de drijfkracht of de strekking van een Brief. En daarom worden zij zo licht omgevoerd door allerlei wind van leer.

Een vloeiende taal, een verheven methode, een aantrekkelijke filosofie sleept hen mee. Onze wapenrusting is het Woord. Lees de Schrift, en bestudeer biddend en volhardend „den ganse raad Gods.

Er ligt waarheid in de opmerking van E. Irving („Godsspraken," p. 42.): „Wij betreuren het, dat de catechetische geschriften van de kerken zo buitengewoon op de voorgrond zijn getreden, **en niet hun eigen plaats bewaard hebben als dienaars van het -Woord Gods-**. Zij zijn verklaringen niet van geheel de Schrift, zoals vaak wordt gedacht, maar verklaringen van de abstracte leerstellingen en geboden des Bijbels. - Wij bejammeren het, dat zij hun eigen plaats ter ontwapening van ketterij en tot behoud van de enigheid des geloofs in de Kerk verlaten hebben, en dit nuttig werk ten onrechte het grote instrument voor de godsdienstige opvoeding geworden is." - Dit is waar, ofschoon het systematisch onderricht ongetwijfeld verre te verkiezen is boven het gemis aan alle systematische opvoeding; maar om tot de uitnemender weg der geestelijke vorming te geraken, is het ten hoogste gewenst, ja, dringend noodzakelijk, dat onze jonge mensen in de Bijbel onderwezen worden, in zijn geschiedenis, leer en profetie.

Hoofdstuk 4

VIJF KENMERKEN VAN DE ECHTHEID EN BEWIJZEN VOOR DE GODDELIJKE OORSPRONG VAN DE BIJBEL

De Schrift is haar eigen bewijs. God heeft een zaak van zulk een levenomvattend gewicht als de autoriteit der Schrift niet afhankelijk gesteld van een nauwkeurig onderzoek, waartoe alleen de geleerden tijd en bekwaamheid bezitten,¹¹ noch ook van een scherpzinnig wijsgerig argument ontoegankelijk voor de massa. Daar moet iets tastbaars en overtuigends in de Schrift zijn, dat haar gezag wettigt en haar hoge afkomst demonstreert. Behalve het getuigenis van de Heilige Geest, buiten hetwelk geen waarachtig levend geloof in Gods Woord bestaat, komt het mij voor, dat er vijf grote en eenvoudige feiten in verband niet de Schrift haar Goddelijke oorsprong duidelijk en klaar bewijzen.

1. DE VERHEVEN LEER

Wij vinden in de Schrift een leer die door geen mens kon worden uitgedacht, en die, eenmaal geopenbaard, door mens noch eeuw, doorgrond en uitgeput kan worden. - Het eerste bewijst, dat hoger dan menselijk vernuft de Auteur van dit boek is, en het tweede is een teken van haar oneindig en eeuwig karakter.

Beschouw de Godsidee, zoals de Bijbel ze ons geeft. Zó geestelijk en toch zo eenvoudig. God is oneindig en ondoorgrondelijk, wonend in ontoegankelijk licht en volmaakte heerlijkheid; hoog verheven boven alles wat geschapen en eindig is; Die de hemel der hemelen niet kan bevatten, en voor Wie de engelen hun aangezicht, Hem aanbeddende, bedekken.

En nochtans wordt Hij voorgesteld als dicht bij ons, ja wonende bij dien, die van een verbroken en verslagen geest is; luisterende naar de zucht van het nederig hart en afdalende om Zich te openbaren aan de kinderkens. Hoe geestelijk en verheven is de leer der Schrift omtrent God! Hoe eenvoudig en gewoon haar openbaring van de Vader! De Schrift tekent ons God als de grote Schepper aller dingen, de Bestuurder en Onderhouder van het heelal, de aanbiddelijke Vorst der engelen, die Zijn bevelen gehoorzamen. En tegelijkertijd ontvangen wij de verzekering, dat zelfs geen musje ter aarde valt zonder Zijn wil, en dat de haren van ons hoofd geteld zijn, dat wij de geringste verplichtingen van ons leven aan Zijn leiding mogen toevertrouwen, en Zijn antwoord op onze gebeden ten behoeve van dagelijkse noden en moeiten mogen inwachten.

De Schrift openbaart Hem als een God van heiligheid, recht en waarheid, te rein van ogen dan dat Hij het kwade zou zien, en Wiens troon is gevestigd op waarheid en gerechtigheid; en de Schrift ontvouwt ons tevens de barmhartigheid, de ontferming, de

¹¹ Niemand kan zeggen Jezus den Heere te zijn dan door de Heiligen Geest. Het is mogelijk, dat er een verstandelijke erkenning is van Jezus als zoodanig. Het bewijs van zijn Messiaschap, Goddelijke zending, opstanding, moge duidelijk gezien en dientengevolge aangenomen worden, toch blijft de apostolische verklaring ten volle van kracht, dat Jezus „Heere” te noemen niet door natuur maar door genade geschiedt; niet de daad is der verlichte rede, maar het werk van de Heiligen Geest. De Heere Jezus neemt het getuigenis der mensen niet aan. (Joh. 5 : 34.) Zo ook verklaart de Bijbel, dat de natuurlijke mens niet verstaat de dingen, die des Geestes God zijn. Het zou daarom strijdig wezen met alle analogie, en in tegenspraak met de leer der Schrift, zo het geloof in de Bijbel als Goddelijke openbaring, door de mens verkregen kon worden door logische en historische bewijsvoering. Het is het getuigenis van de Geest, door Wien wij weten, dat het Woord de waarheid is. Het behoeft wel geen betoog, dat historische en wijsgerige argumenten een belangrijke maar ondergeschikte plaats innemen.

tederheid Gods - Zijn welbehagen in het zegenen, Zijn heerlijkheid in Zijn wonderbare genade. Vanwaar dit Godsbegrip, zo hoogverheven en toch zo eenvoudig, zo geestelijk en toch zo tastbaar, zo louter en zo heilig en toch zo genadig en liefdevol? Kunnen wij iets vinden, dat daarmee vergeleken kan worden onder de Grieken of Romeinen? Het kwam van boven. God openbaarde Zichzelf.

Of neem het begrip van *de wet Gods*. –

Wat de Bijbel ons leert omtrent de mens is niet minder wonderlijk dan de voorstelling, die hij ons van God geeft. Wat is de mens? Naarmate een volk groeit, groeit ook zijn beschouwing over de mensheid. De wilde volken schatten een mens naar zijn kracht, zijn scherpzinnigheid, zijn moed, zelfs naar zijn wreedheid; beschaafde volken hebben een hogere, meer intellectuelen en zedelijke standaard van menselijke waardigheid. Maar wat is de echte, de volmaakte schatting van de mens? Zie, hoe de Schrift de mens tekent als geschapen naar Gods beeld. En omdat wij sinds de val niet goed meer weten, wat dat beduidt, geeft God ons in de wet Zijn beschouwing over de mens; en de wet leert ons dat de mens God behoort lief te hebben met geheel zijn hart en zijn naaste als zichzelf. Hoe wonderlijk zijn die tien geboden! Hoe verheven is de wet Gods, de mens opheffende tot de gemeenschap der liefde met de Heere God! Hoe diep, - waarheid eisende in het binnenste, de liefde der ziel, de overgave van de wil! Hoe breed, - kennismemend van al onze verschillende verhoudingen, al onze werkzaamheden, verplichtingen; ingaande op de kleinste bijzonderheid, in al de vertakkingen van ons aardse bestaan! En dit beeld van de mens, zoals dit in het oorspronkelijk plan van God verwezenlijkt is in Adam, en vervolgens omschreven in de wet van Jehovah, is daarna in nog groter volheid en heerlijkheid geopenbaard in de persoon van Jezus Christus, de tweede Adam. Dit is de tweede, boven menselijk denken en uitdenken verheven, in de Schrift geopenbaarde zaak het Goddelijk beeld van de mens.

Het Bijbels ontwerp der verlossing. - Wij hebben van de zonde geen volledige voorstelling. De Schrift toont de diepte der zonde, als belediging van God en als een krankheid - als schuld en als bederf. Maar waar de Bijbelopvatting van zonde onze voorstelling verre overtreft, hoe veel wonderbaarder nog is die der verlossing!

Neem een prachtige vaas, een artistiek meesterstuk, en werp die neer, zodat ze in honderden stukken op de grond valt. Wie kan het helen? Wie kan de scherven aaneenvoegen, zodat de schoonheid en de harmonie van het oorspronkelijke opnieuw de kunst en de gedachten van de meester ten toon spreidt? En wat betekent dit vergeleken hij de val, toen het verstand van de mens werd verduisterd, zijn hart vervreemd van God, zijn geweten bezwaard, zijn wil geknecht, zijn verbeelding besmet, zijn ziel, zijn genegenheden bedorven; en de mens nu dood is in zonden en misdaden, zodat van het innerlijk centrum van zijn wezen tot de uiterste delen van zijn lichaam de zonde heerst tot de dood? En zie nu, hoe het plan der verlossing oprees van de drempel van Genesis tot de hoogste spits van het gebouw in Openbaring. En welk een verlossing! Volle vergeving van zonden, zodat onze ziel witter wordt dan sneeuw; van vijanden Gods, verzoende en aangenomen kinderen Gods; het oordeel weggenomen en het Koninkrijk der hemelen geopend; het hart veranderd en de wil vrij gemaakt en het verstand verlicht; kortom, gelijk de zonde meerder geworden is tot de dood, daar is de genade veel meer overvloedig geweest tot het eeuwige leven. Vanwaar zulk een wonderbare uitkomst?

Nooit had een mens zoiets kunnen uitdenken. – Hoe zou een mens zich een denkbeeld kunnen vormen van deze overvloeiende genade, die niet enkel het verloren paradijs en de toestand van Adam vóór de val herstelt, maar veel meer gevende dan wij verloren,

ons nog zoveel hoger plaatst dan de eerste mens bij de schepping! Want wij worden in Christus, de Geliefde, aangenomen, en door de Heilige Geest zijn wij één met Hem, die de Zoon Gods is, en dus één met de Vader. Onzer is niet alleen de vrede, maar Christus' vrede, niet slechts het leven, maar Christus' leven. Christus is voor eeuwig ons gegeven, en wij zijn leden van Zijn lichaam, één met Hem in de Geest. Zo zijn wij dan Zijner Goddelijke natuur mede deelachtig en uit Christus door Zijn levendmakende Geest tot een nieuwe schepping herboren. Wie was tot deze gedachten bekwaam?

En zie nu hoe de Schrift ons openbaart, hoe dit alles deel uitmaakt van de raad Gods. - In de raadzaal der eeuwigheid, in het verborgen voornemen Gods in Zichzelf, vóór de grondlegging der wereld voert Gods Woord ons binnen en toont ons, hoe naar dat voornemen God de wereld door Christus schiep, Israël uitverkoor, Zijn Zoon zond, Joden en Heidenen tot één lichaam, de Gemeente, verbond, opdat in de toekomstige eeuw Christus en Zijn Kerk Gods heerlijkheid zouden openbaren, en Zijn genade gezien en aanbeden door de engelen en door alle natiën der aarde.

Wie had dit kunnen uitdenken of zich voorstellen? Een voornemen zó veelomvattend, zó grenzeloos groot en heerlijk kon alleen voortkomen uit Hem, die God, die liefde is; en niemand kon dit bekend zijn dan de uitverkorenen, aan wie Hij Zijn wil openbaarde. En nu die is bekend gemaakt in de Schrift, nu kunnen wij dat Schriftonderwijs niet uitputten. Het gaat al ons denken te boven. Wij kunnen alleen uitroepen : „O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen! Want wie heeft de zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Want uit Hem, en door Hem, en tot hem zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen." ¹²

¹² Als de Bijbel, zulke waarheden verkondigende, een gans bijzonder boek is, dan moeten zonder twijfel Christenen, die deze vasthouden en er in leven, ook eigenaardige mensen zijn. Hun kijk op de dingen is zeer verschillend van die der wereld. God te kennen, te geloven, dat de mens gevallen is, zich te verheugen in de verlossing door Christus en in onze eenheid met Hem door de Heiligen Geest, en Zijn komst uit de hemelen te verwachten, - in één woord te geloven, wat God in die Bijbel heeft geopenbaard, is zó eigenaardig en zó verschillend van de gangbare mening, dat het de naam Christenen wel zeer vreemd moet voorkomen. Maar helaas, zelfs onder hen, die in de Bijbel als Gods Woord geloven, zijn er nog velen, die een Schriftuurlijke blik hebben op sommige punten, zoals de verzoening, het geloof, enz., maar niet verstaan „de ganse raad Gods," en in hun blik op de geschiedenis en de geest dezer wereld, het werk van de Heiligen Geest, en de plaats der Gemeente, bedenken zij niet de dingen die Gods, maar die der mensen zijn.

2. PROFETIE

De Schrift bevat voorzeggingen, die vervuld zijn. Deze voorzeggingen zijn wonderbaar, zowel door het machtig vele, dat zij omvatten in grote historische lijnen en beginselen, als door hun omstandige en fijnste details. Het eerste ging boven de geest, het tweede boven de berekening der profeten uit.

De hoofdinhoud der profetie in de Schrift is in de laatste tijd onderschat en verwaarloosd onder het voorwendsel, dat het morele en geestelijke, het ethische element in de profeten toch het voornaamste was. Dat is een verwarring van denkbeelden. Heel de voorzegging in de Schrift is ethisch, of geestelijk, omdat zij betrekking heeft op het Koninkrijk Gods, en op de kern daarvan - Christus. Maar het geestelijk element is nauw verbonden met de feiten, met de opeenvolgende openbaringen en gaven Gods aan Zijn volk. Dat Schriftuurlijke voorzegging zuiver ethisch is, vreemd van alle waarzeggerij, of vermelding van op zichzelf staande feiten ter bevrediging van de nieuwsgierigheid, dat zij organisch verbonden is met het Goddelijk onderwijs aan Israël, vol van beginselen, waarschuwing, leiding en bemoediging voor het volk, waaraan zij gegeven werd, behoorde voor elk Bijbellezer volkomen duidelijk te zijn. Maar even duidelijk is het, dat de Schrift gebeurtenissen voorzegt, die niemand had kunnen voorzien. Hoe kon het denkbeeld in Abrahams hoofd en zelfs in dat van Mozes opkomen, dat in Abrahams zaad alle geslachten der aarde gezegend zouden worden? Wat een wonderbare opvatting! Het is onmogelijk, dat iemand haar voor zijn rekening neemt, tenzij door directe openbaring. Het ethisch element is in de Schrift onafscheidelijk van de gebeurtenissen; de gebeurtenissen zijn openbaringen Gods, tot leiding en vertroosting van Zijn volk.

Laten wij één enkel groot thema van die voorzeggingen bezien: de geschiedenis van de Heere Jezus Christus. Het gehele leven van de Heiland, van Zijn geboorte tot Zijn hemelvaart en Zijn zenden van de Heilige Geest, kan beschreven worden in de woorden van Mozes en de profeten. De gehele levensgeschiedenis van Christus in grote trekken, zowel als in de kleinste bijzonderheden vinden wij buiten de vier Evangelien, door de Heilige Geest in de Schrift voorzegt.

Wij vragen in de eerste plaats naar Zijn geboorte.

Gen. 3 :18 zegt ons nadrukkelijk, *dat Hij zal zijn het zaad der vrouw*; terwijl Jesaja ons verhaalt, dat de moeder van de Verlosser, de groten Immanuël, een maagd zal zijn en dat dit ons geboren Kind, deze ons gegeven Zoon, zal heten: *Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst*.

En dan vragen we verder: Wiens Zoon zal deze Messias zijn? En de Schrift wijst op Sem, want „Jafeth zal wonen in de tenten van Sem,” en verder op Abraham, en nog verder op Izak (onderscheiden als hij wordt van Ismaël) en nog verder op Jakob: en uit de twaalf zonen van Jakob zondert de patriarch op zijn sterfbed de stam van Juda af; uit dezen zal de Silo komen, Wie de volkeren gehoorzaam zullen zijn.

Maar de Schrift beschrijft nog nader. De zoon van Isaï, David, ontvangt de belofte van de groten Koning en Verlosser. En daarmee wordt ons bekend gemaakt, dat de Messias zal zijn God en mens; geboren uit een vrouw en wel een maagd; een Semiet, een nakomeling van Abraham, Izak en Jakob; uit de stam van Juda; uit het huis van David.

En waar zal Hij geboren worden? Wij zouden evenals de wijzen uit het Oosten, veronderstellen in Jeruzalem, de heilige stad, de stad des groten Konings. Maar Micha weet het anders, hij wijst op Bethlehem Errata, klein onder de duizenden van Juda, „uit u zal Mij voortkomen die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid.”

Wanneer zal Hij geboren worden? Jakob voorspelt het tijdstip: „De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt." Daniël verduidelijkt dit, als hij schrijft over de zeventig perioden van zeven weken, die verlopen moeten van het ogenblik af, dat het bevel uitgaat om Jeruzalem te herstellen en op te bouwen tot op de komst van de Messias.

Geboren in Bethlehem, moet Hij naar Egypte gebracht, zoals Hoséa zegt: „Ik heb Mijn Zoon uit Egypte geroepen!"

Hoe zal de wereld voor Zijn komst worden voorbereid?

Welke gebeurtenis zal Zijn advent inluiden? Jesaja en Maléachi zeggen ons, dat het een man zal wezen, een heraut: „een stem des roependen in de woestijn: Bereidt de weg des Heeren; maakt recht in de wildernis een baan voor onzen God!"

En wat zal Zijn karakter zijn? „Ziet, mijn Knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Denwelken Mijn ziel een welbehagen, heeft! Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven, Hij zal het recht de Heidenen voortbrengen. Hij zal niet schreeuwen, noch Zijn stem verheffen, noch Zijn stem op de straat horen laten. Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen."

En wat zal Zijn werk wezen? „Der blinden ogen zullen opengedaan worden, en der doven oren zullen geopend worden. Alsdan zal de kreupelen springen als een hert, en de tong des stommen zal juichen."

En de inhoud van Zijn prediking? „De Geest des Heeren Heeren is op Mij, omdat de Heere Mij gezalfd heeft, om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen. De Heere Heere heeft Mij een tong der geleerden gegeven, opdat Ik wete met de moede een woord te rechter tijd te spreken, Hij wekt Mij het oor, dat Ik hore, gelijk die geleerd worden."

Hoe zal het volk Hem ontvangen? „Hij was veracht en de onwaardigste onder de mensen." De bouwlieden verwierpen de steen.

Zal Hij als de Koning van Jeruzalem optreden en op welke wijze? Zacharia zegt het ons: „Zie, uw Koning zal u komen, rechtvaardig en Hij is een Heiland; arm en rijdende op een ezel, en op een veulen, een jong der ezelinnen."

En wat zal het einde zijn van Zijn leven op aarde? Daniël zegt ons, dat Hij „uitgeroeid" zal worden.

En wie zal Hem overleveren in de hand Zijner vijanden? De Psalmist verhaalt het ons: een van Zijn vrienden, hij die met Hem het brood eet. En Zacharia noemt de prijs, waarvoor Hij verraden zal worden: dertig zilveren penningen.

Zullen Zijn discipelen Hem ter zijde staan in Zijn laatste lijden? Nee, de Herder zal geslagen en de schapen zullen verstrooid worden.

En hoe zal Hij sterven? Hij is het Lam; en Hij zal een langzame, pijnlijke dood sterven, en geen been van Hem zal gebroken worden. Mozes leert ons, dat Zijn bloed vergoten moet worden, en dat Hij als de slang in de woestijn verhoogd zal worden. Zacharia voegt nog een andere trek aan het lijden toe: Hij zal doorstoken worden. En het is alleen de dood door kruisiging, die aan al deze bijzonderheden beantwoordt.

En wat geschiedde nog tijdens Zijn kruisiging? In de 22^e Psalm staat: „Allen, die Mij zien, bespotten Mij, zij steken de lip uit, zij schudden het hoofd, zeggende: Hij heeft het op de Heere gewenteld, dat Hij Hem nu uithelpe, dat Hij Hem redde, dewijl Hij lust aan Hem heeft. Ik ben uitgestort als water, en al Mijn beenderen hebben zich vaneen gescheiden. Mijn kracht is verdroogd als een potscherf en Mijn tong kleeft aan Mijn gehemelte. Zij delen Mijn klederen onder zich en werpen het lot over Mijn gewaad."

Wat was er meer, dat Zijn dood kenmerkte? „Hij deed Zijn mond niet open. Hij is als een lam ter slachting geleid en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner

scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open. Hij was onder de misdadigers gerekend."

En waarom leed Hij? Jesaja antwoordt: „Hij is om onze overtredingen verwond en om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons den vrede brengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden."

Waren het alleen de mensen, die Hem deden lijden? Jesaja zegt: „Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen: Hij heeft Hem krank gemaakt." Zacharia getuigt: „Zwaard! ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen de Man, die Mijn metgezel is, sla dien Herder." En met de woorden van David moet Zijn ziel uitroepen: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"

Zal Hij in het graf blijven? David antwoordt: „Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten, Gij zult niet toelaten, dat uw Heilige verderving zie." „De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben is geworden tot een hoofd des hoeks," en het is Jona's geschiedenis die hetzelfde voorspelt. En Hoséa spreekt van de derden dag als de dag der herleving.

En na zijn opstanding? De 68e Psalm zegt: „Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen, ja ook de wederhorigen om bij U te wonen, o Heere God t"

En in een anderen Psalm staat geschreven: „De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: zit aan Mijn rechterhand totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten."

Zo bezitten wij dan het leven van Christus in Mozes en de profeten. Gen. 3 : 15; 9 : 26, 27; 12 : 3; 27 : 20, 21; 49 : 8-10; Jes. 8 : 14; 9 : 6; 11 : 1-10; 2 Sam. 7; Micha 5 : 1; Dan. 9; Hoséa 2 : 1; Jes. 40 en Mal. 3; Jes. 42; 35; 41; 53; Zach. 11 : 13; 12 : 10; 13 : 7; Ps. 41 : 10; Ex. 12 : 46; Ps. 22; 16; 68 : 19; 110 1; 118 : 22, 23.

Het beeld van de Messias in zijn grote grondtrekken ging te allen tijde boven het begrip van Israël, en zelfs van de profeten. En na de vervulling zelfs was het nieuw voor het volk, anders dan zij zich hadden voorgesteld, hoog verheven boven hun gedachten en verwachtingen. En het omstandig verhaal van de vervulling in wondervolle details, wie kan dat uit natuurlijke redenen verklaren?

De profeten schreven van de genade Gods, zoals „de Geest die in hen was, beduidde en te voren getuigde het lijden, dat op Christus komen zou en de heerlijkheid daarna volgende."

Zij hadden niet het inzicht van grote geesten in een toekomstige geschiedenis, gebaseerd op hun diepe kennis van het heden. Het was een Goddelijke voorzegging van gebeurtenissen, nauw verbonden met het Koninkrijk Gods. Het was niet in overeenstemming met de gewone wetten, die de geschiedenis der wereld beheersen, maar in harmonie met de wetten van dat Goddelijk Koninkrijk, zoals die ten dele reeds waren afgekondigd en zoals die in de toekomst volledig zouden worden geopenbaard. De voorvallen, die uitgekozen zijn, munten niet uit door wat treft als bijzonder gewichtig; terwijl juist wat ons toeschijnt van groot belang te wezen, vaak stilzwijgend wordt voorbijgegaan.

Maar in de groten dag zal het uitkomen hoe de profetie meer licht wierp op de geschiedenis dan de geschiedenis op de profetie.

Deze opmerkingen mogen volstaan om aan te tonen, hoe de voorzegging der Schrift zuiver geestelijk is en onafscheidelijk verbonden aan haar gehele leer en historie. Daar kan aan toegevoegd worden dat, hoewel het volk, tot hetwelk die profetie gericht was en zelfs de profeten persoonlijk, niet ten volle de 'dingen, door de Heilige Geest

bedoeld, verstonden, niettemin die profetie zich altijd aansloot bij de bijzondere omstandigheden, beproevingen en zorgen van het volk dier dagen. Zij was een waarschuwing tegen de goddeloze richting en een bemoediging voor de Godvrezende, en een vernieuwde proef tot scheiding van edel en onedel. (Zie Jes. 40,66, Dan. 9, enz.)

Het wonder is de tussenkomst van Gods genade in de daad, de profetie is de tussenkomst van Gods genade in het getuigenis. Beide vertonen zich tegen de achtergrond van 's mensen val; beide zijn door de Goddelijke wijsheid, die haar kinderen opvoedt en de wereld regeert, bedoeld als steun en troost voor de kudde, en verharding van den. goddeloze.

Maar de profetie - en daar gaat het ons hier in de eerste plaats om - is een bewijs voor de Goddelijken oorsprong der Schrift.. Haar kracht is, in tegenstelling met die van het wonder, niet afhankelijk van de geloofwaardigheid der getuigen. Zij is 'haar eigen bewijs. Zij wordt vervuld voor de ogen der wereld. De Joden, Tyrus, Babylon, Ninevé demonstreren voor allen, die ogen hebben om te zien, dat wij het profetisch woord hebben, dat zeer vast is en dat de mond des Heeren heeft gesproken. De woorden der profeten vinden hun beste uitlegging in de tegenwoordige toestand van volken en landen van welke zij spraken; en alle mensen mogen zien, dat de Heere God, die alleen van de aanvang af het einde weet, deze dingen aan Zijn knechten, de profeten, heeft geopenbaard.¹³

In het bestaan der Joodse natie zien wij de meest treffende vervulling der profetie. Veertig eeuwen zijn verkopen sinds de eerste belofte voor dat volk aan Abraham werd gegeven. Zoals Bileam voorzegde, woont dit volk alleen en wordt onder de volken niet gerekend.

Waar de oude Egyptenaren, Assyriërs, Chaldeeën en Romeinen, - de machtigste volken die de wereld ooit gezien heeft, - verdwenen zijn, bestaat Israël, en heeft al de vreselijke rampen en vervolgingen, die over hen kwamen, overleefd. Uit hun eigen land verdreven, verstrooid onder de natiën, eeuwenlang verstoken van het voorrecht om land te mogen bezitten, blootgesteld aan belediging, roof, en vervolgingen van de grootste wreedheid, bestaan zij nog in groten getale, vol energie, krachtig naar lichaam en geest, even geheimzinnig in hun aanzijn als in hun isolement.

Te midden der talloze veranderingen in de geschiedenis der volken, blijft Israël het historische volk, of, zoals Jesaja zijn volk noemt, „het eeuwige volk"; (Jes. 44 : 7. Hebr.) een getuige van de heilige geschiedenis, zoals zij in de Schrift is geboekt, *een onderpand voor de vervulling van een nog groter en heerlijker Godsregering.*

En waar de wijsgerige spitsvondigheden onzer eeuw zich met weerzin afkeren van alle onmiddellijk ingrijpen Gods, hetzij in het verleden zoals de historie, hetzij in de toekomst zoals de profetie der Heilige Schrift dat vermeldt, zijn daar de Joden als het levend teken en onweerlegbaar bewijs van de waarheid des Bijbels. Wonder en

¹³ In het laatste der dagen zullen wij daarop letten ... Al de volken, die in oude tijden vijanden van Israël waren, zijn volkomen uitgeroeid, uitgezonderd de Arabieren, die nog altijd in de buurschap hunner broederen wonen. De Joden zijn verstrooid onder alle natiën, verspreid in alle landen, en toch ver van ieder volk. Judea, Ammon, Moab, Edom, het land der Filistijnen, zijn een voor een gebrandmerkt. Een vlakke, waar de vissers hun netten spreiden, dat is de profetische vertegenwoordigster van het vorstelijk Tyrus ... de voornaamste plaats van Ammon is een stal voor kamelen, die van Moab een volkomen ruïne; de tempels van Petra een woonplaats van uilen, en het woord des Heren tegen de hoofdstad van Edom is op zijn rots met een ijzeren griffie voor eeuwig opgetekend. Het grote Babylon is een steenhoop geworden ... De geest der profetie, die de geschiedenis der wereld voorzag en voorzegde, en steden tekende in volkomen verwoesting, terwijl zij nog praalden in al de trots van hun macht, heeft nooit leugen gekend; en de voorzegde oordelen werden letterlijk vervuld, totdat de waarheid van iedere titel of jota door de uitkomst was bevestigd. Dr Keith, *Demonstration of Truth* pp. 13 en 388.

profetie vinden daarin hun levend gedenkteken. Geen wonder dat de grootste wijsgeer onzer eeuw, Hegel, voelde hoe de Joodse geschiedenis een duister, verwarrend en onverklaarbaar verschijnsel was. Het is het wonder der historie, zowel als de historie van het wonder; zijn enige verklaring is Jezus Christus, de Zoon Gods, het licht tot verlichting der Heidenen en de heerlijkheid van Zijn volk Israël.

Een levend God, onderscheiden van de afgoden, hetzij de goden der heidenen of de abstracte god der wijsbegeerte, vordert op als een zijner persoonlijke eigenschappen de kennis der toekomstige dingen. „Brengt ulieder twistzaak voor, zegt de Heere; brengt uw vaste bewijsredenen bij, zegt de Koning van Jakob. Laat hen voortbrengen en ons verkondigen de dingen, die gebeuren zullen; verkondigt dingen, die hierna komen zullen, opdat wij weten, dat gij goden zijt." En wederom: „Ziet, de voorgaande dingen zijn gekomen en nieuwe dingen verkondig Ik, eerdat zij uitspruiten doe Ik ulieden die horen." (Jes. 41 : 2123; Jes. 45 : 1821; Jes. 42 : 9.)

Zelfs de koning van Babel, Nebukadnézar, een heiden, riep uit: „Het is de waarheid, dat ulieder God een God der goden is, en een Heer der koningen, en Die de verborgenheden openbaart, dewijl gij deze verborgenheid hebt kunnen openbaren." (Dan. 2 : 47.)

Alzo verklaart God Zelf de profetie als de openbaring en het bewijs Zijner wondervolle wijsheid en oneindige oppermacht en gezonden om ons te tonen, hoe Hij bemoeienis met ons maakt, en om ons te versterken tegen de aanvallen van de dwaling. Gezond, onbedorven, natuurlijk verstand zal dan ook de profetie als een zeker bewijs van bovennatuurlijk gezag erkennen; en alleen het vals vernuft en het pseudospiritualisme onzer eeuw, van de dromerige hoogte zijner bespiegelende wijsheid, heeft met smalende vaagheid kunnen redeneren over de profetie als een bewijs voor de waarheid der Schrift.

En iedere vervulling van de gebeurtenissen, die voorzeggd zijn, hetzij dit feit in de Schrift zelf vermeld is (zoals de profetie omtrent de wegvoering, naar Babel, Cyrus, enz.) of bekend uit de historie (zoals de verwoesting van Jeruzalem, de verstrooiing der Joden, enz.) verstevigen de vastheid van het profetisch woord, zodat wij met zekerheid verwachten, dat God niets doen zal dan openbaren de verborgenheden, aan Zijn knechten, de profeten, bekend gemaakt; ten volle overtuigd, dat de Schrift de woorden bevat tot onze leiding en vertroosting, gewaarmerkt als ze zijn door het teken van God aan Mozes gegeven. (Deut. 18 : 2022.)

3. DE APARTE PLAATS VAN HET BOEK

Vergelijk de Bijbel met de apocriefen. Welk een onderscheid! Uitwendig is de scheiding tussen de canonieke en apocriefe boeken voldoende aangegeven. Maar wie, die de goeden ouden wijn geproefd heeft, kan het slappe, verdunde mengsel van mensenwerk daarvoor houden? Wat is kaf bij koren? Wij behoeven daarom de betekenis der apocriefen niet te onderschatten, althans niet, die handelen over de tijd tussen Maleachi en Mattheus. De geschiedenis van Gods volk in dit tijdperk is hoogst belangrijk en gewichtig, het lijden en het geloof der Maccabeën opbouwend en bemoedigend. De ontwikkeling van leerstellige inzichten is na te speuren in de verschillende apocriefe geschriften Maar onder het lezen is het de stem der mensen, die we beluisteren en niet de Stem „voortijds veelmalen en op velerlei wijze, tot de vaderen gesproken hebbende door de profeten."

Welk een verschil tussen de vier Evangeliën en de apocriefe Evangeliën! Hoe kinderachtig zijn de wonderen, die de overlevering toeschrijft aan Hem,

die in al Zijn werk de Vader toonde en verheerlijkte! 1)¹⁴

En de geschriften van de vaderen, die onmiddellijk op de apostelen volgden, schoon en goed als zij zijn, brengen nog schitterender het wonderbare der geïnspireerde apostolische brieven aan het licht, hun onpeilbare diepten, hun hemelse eenvoud, hun bewonderenswaardige concentratie, hun doorzichtige klaarheid, hun universaliteit, in één woord hun Goddelijk karakter.¹⁵

4. DE WONDERBARE BESCHERMING VAN DE BIJBEL

Het is een wonder hoe dit getuigenis bewaard bleef. De Joden hebben zorgvuldig gewaakt over de letter hunner gewijde geschriften. De nauwkeurigste en ijverigste nasporingen hebben niet anders dan enige onbeduidende verschillen in de manuscripten kunnen ontdekken. En ofschoon zo wel de Hebreeuwse als de Griekse Schriften vaak het voorwerp waren van vijandelijke vervolging, - wreedheid noch vindingrijkheid van mensen hebben hun bestaan kunnen vernietigen.¹⁶

Dit wordt nog wonderlijker, wanneer we nagaan door wie deze Schriften zijn bewaard. De Joden waren de trouwe beschermers van het Oude Testament, boek van het Koninkrijk. Rome bewaarde het Nieuwe Testament, het boek der Kerk.

De Joden, die zelf de Messias verwierpen, van Wien Mozes en de profeten getuigden, waken over de eigen boeken, die hun ongeloof bewijzen, en de wereld overtuigen van de Goddelijke autoriteit en zending van Jezus. (Pascal „Pensées des Juifs" 8)

En waar ter wereld is een volk te vinden, dat zo zorgvuldig een geschiedenis bewaart, die zo herhaaldelijk en zo nadrukkelijk verklaart, dat het hardnekkig, ondankbaar en verdorven is, en dat al zijn overwinningen en zijn voortreffelijkheden niet aan zijn natuurlijke aanleg en eigenschappen toeschrijft, maar uitsluitend aan de genade en

¹⁴ De Roomse kerk heeft zich beijverd om de apocriefe boeken te verheerlijken vanwege sommige leerstellingen. De Duitse rationalisten hebben ook een voorliefde voor deze boeken aan de dag gelegd. Hun betekenis gaven we al aan. De gebreken zijn nuttig, niet alleen om de uitnemendheid der Schrift aan te tonen, maar ook om het feit naar voren te brengen, wat overigens ook duidelijk genoeg is, dat het Joodse volk in een staat van geestelijke duisternis en onmacht verkeerde, toen de Heiland kwam; en hoe Hij, hoewel uit Israël, niet was het product der Joodse natie, als wijsheid en licht aan mensen ontleend, - maar de Heere uit de hemel. Het is tekenend, hoe in het Evangelie van Johannes (hfdst. 2.) het wonder te Kana beschreven wordt als het begin der tekenen, die Jezus gedaan heeft, daarmee alle wonderen van Christus' jeugd uitsluitend.

¹⁵ Over deze na-apostolische schrijvers, maakt Neander de volgende belangrijke opmerkingen (Kerkgeschiedenis II, 405.): „Een buitengewoon verschijnsel, zeldzaam in zijn soort, is het treffende onderscheid tussen de geschriften der apostelen en die der vlak na hen komende kerkvaders, die toch zo goed als hun tijdgenoten waren. In andere gevallen is de overgang gewoonlijk gradueel, maar hier ontwaart men een plotselinge overgang. Hier merkt men geen geleidelijke verandering, maar een plotselinge overgang van de ene stijl in de andere, een verschijnsel, dat ons tot erkenning voert van het feit van een bijzondere werkzaamheid van de Goddelijken Geest in de ziel der apostelen, en van een nieuw scheppingselement in het eerste tijdperk."

¹⁶ De geschiedenis der vervolging van de Bijbel zou een interessant hoofdstuk kunnen vullen. Jojakim, de koning van Juda, verbrandde de rol der profetie, door Jeremia aan Baruch gedictieerd, volgens het woord des Heren door hem ontvangen. De koning had geen begeerte om de boodschap te aanvaarden, en deponeerde haar in het vuur. Maar zijn poging om dat woord te vernietigen, was tevergeefs. Gods Woord houdt stand en op bevel van Jehovah nam Jeremia een andere rol en schreef daarin dezelfde woorden, en bovendien werden daar nog vele andere aan toegevoegd. Toen Diocletianus de Kerk vervolgde, eiste hij alle perkamenten op, die gedeelten van de Schrift bevatten, en niet weinige belijders bezegelden hun geloof in Gods Woord met hun bloed.

macht Gods? ¹⁷

En let nu op de kerk van Rome, die de geschriften der evangelisten en apostelen bewaarde. Die kerk, beschermster van geschriften, die verklaren, dat Christus door éne offerande volmaakt heeft degenen die geheiligt worden; dat de zaligheid is uit genade door het geloof, en dat niet uit ons: Het is Gods gave; dat alle gelovigen Gode tot priesters en koningen zijn; dat er geen andere middelaar is tussen God en mensen dan de Mens Christus Jezus; dat Petrus de dingen bedacht die der mensen en niet die Gods zijn, en dat, zelfs na Pinksteren, Paulus hem in het aangezicht weerstond, omdat hij te bestraffen was; dat Maria door haar Zoon zelf werd terechtgewezen om zich niet te bemoeien met de dingen van Zijn Koninkrijk; dat wij het om niet hebben ontvangen en om niet hebben te geven; dat degenen, die verbieden te huwen en gebieden zich van spijzen te onthouden, de valse leraars zijn die komen zouden; dat wij in de gemeente niet bidden moeten in een vreemde taal; en dat Christenen gehouden zijn zelfs de leer der apostelen te toetsen aan de autoriteit en bevestiging der Schrift! De Joden geven tegen hun wil getuigenis aan Jezus, en Rome bewaarde zorgvuldig en onderschreef haar eigen veroordeling.

5. DE WERELDOMVATTENDE INHOUD VAN DE BIJBEL

Een Boek, dat zoveel eeuwen bestaan, zoveel volken beïnvloed, de geesten en karakters van wijzen en eenvoudigen, rijken en armen, beschaafden en barbaren heeft gevormd, mag wel een algemeen, wereldomvattend Boek heten. Als wij de mensen in het Noorden van Schotland de Psalmen horen zingen door David, de Koning van Israël geschreven zoveel eeuwen geleden, terwijl de lyriek van Griekenland en Rome slechts aan enkele geleerden zijn bekend, dan mogen wij wel vragen: Hoe is het mogelijk, dat de smart en de vreugde, de moeite en de twijfel, het streven en de hoop van mensen, zo ver door tijd en zo wijd in woning van elkaar gescheiden, uitdrukking vinden in dezelfde liederen? Als we onze kleine kinderen hun gebeden horen besluiten met het Hebreeuwse woord „Amen”; als we onze stervende heiligen als het symbool hunner hoop en overwinning de Hebreeuwse woorden „Jeruzalem” en „Hallelujah” horen stamelen, dan mogen we toch vragen: *Waarom is dat Hebreeuws de taal van ons zieleleven, van zijn vroegste jeugd tot zijn laatste ademtucht op aarde?* De Schrift, het Joodse Woord, is het universele Boek.

De beschaafde volken buigen er voor, en leren uit zijn onuitputtelijke bladzijden als leerzame kinderen; de ruwste volksstammen vangen licht en liefde op uit zijn eenvoudige en machtige verklaringen. Het was de levensgids van een Edward VI, de vreugde van Francis Bacon, de studie voor een Sir Isaac Newton en een Pascal. Koningen en geleerden vinden wijsheid en raad in dit geïnspireerde Boek, het is de metgezel van de kunstenaar en de koopman, de troost der weduwe en de leermeester der ongeletterden en onontwikkelden. En het is geschikt voor elke leeftijd. Het geeft melk aan de zuigelingen, leiding aan de jeugd, kracht aan de man, en troost aan de grijsaard. Er is geen levensroeping of levensstaat, waarvoor het niet nuttig en heilzaam is. Het is een wapenrusting voor wie strijden, een schatkamer voor de armen en een-

¹⁷ Over de bronnen van Assyrische en Babylonische geschiedenis sprekend, merkt M. von Niebahn op: „Het Oude Testament staat volstrekt alleen, als een uitzondering op de onoprechtheid van het patriotisme: het verbergt of verbloemt nooit de ellenden van het volk, welks geschiedenis het verhaalt. Zijn waarachtigheid gaat alle historische boeken te boven en treft zelfs hem, die niet in zijn Goddelijke inspiratie gelooft. En tevens vertoont het de meest angstvallige nauwkeurigheid.” (Auberlen, Göttliche Offenbarung p. 86.)

zamen een toevlucht voor wie in gevaar is, een stok en een staf voor de stervende. En geen gemoedstoestand, waarop het niet weldadig werkt. Zijn grondtoon is blijdschap, maar zijn vreugde vormt geen wanklank in onze plechtigste ogenblikken, zijn inhoud is ernstig, maar die ernst verheft en verhoogt slechts onze vreugde. De drie en twintigste Psalm is een troost voor het sterfbed; en tevens de uitdrukking onzer hoogste feestvreugde. Wonder boek, voor alle eeuwen, voor alle volken, voor alle tijden, waarlijk gij zijt „het Boek!”

Sir Walter Scott vroeg in zijn laatste ziekte aan zijn schoonzoon om hem uit het Boek voor te lezen. „Welk boek?” was de vraag en het antwoord was: „Daar is maar één Boek, de Bijbel.” - In de hele wereld is dit het Boek. Alle andere boeken zijn niet meer dan fragmenten. De Bijbel alleen is compleet, volmaakt. Zijn licht strooit licht over de graven en straalt tot in eeuwigheid. Het is het enige Boek.
(Mallet, Altes und Neues, 1886, p. 105.)

Hoofdstuk 5.

ISRAËLS MESSIAS

HET LEVENDE EN HET GESCHREVEN WOORD

Toen Jezus zei tot de Samaritaanse vrouw: *“De zaligheid is uit de Joden”*, kondigde Hij een feit, dat de geschiedenis van Gods Koninkrijk en de betekenis van de Schrift verklaart. Jezus is uit Israël, en aan Abrahams zaad behoren de Godsspraken. Het geschreven Woord werd aan de Joden gegeven, en het eeuwige Woord is vlees geworden, en geboren uit de maagd Maria, de dochter van David. Zo heeft God van eeuwigheid af een noodzakelijk en onlosmakelijk verband gelegd tussen het Woord, het afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid; Israël, Zijn uitverkoren volk; de Godsspraken der Schrift, en Jezus, de Zoon Gods en des mensen. Zoals het Woord bij God was, de kern van Gods raad, en het middel en middelpunt der schepping, zo werd het Woord apart gezet om het middel der verlossing en het middelpunt der toekomstige erfenis in heerlijkheid te wezen.

Het grote voornemen Gods, waarvan de Zoon Gods het middelpunt vormde, had in Israël zijn naaste primaire omtrek. God verkoos Israël als de hof, waarin de gezegende Spruit zou opbloeien. Hij scheidde Israël af van alle volken, opdat uit hen de Verlosser en Zaligmaker der mensheid zou voortkomen. En aangezien Israël in Christus werd uitverkoren, en om Christus' wil, was hun hele geschiedenis en opvoeding met dit grote doel in overeenstemming. Ja, meer nog: Christus, het Woord, was in werkelijkheid de geest der natie, haar aard en geschiedenis knedend en vormend. Hij was haar eigenlijk leven; waarom zij begrijpelijkerwijze sinds de verwerping van Jezus dood is. (Ezech. 37.)

De Schrift, die het getuigenis bevat van Gods genadeleidingen als Verlosser, kon daarom alleen uit de Joden voortkomen. Volgens Gods raad moest Jezus uit Israël, en evenzo de Schrift Joods zijn. Tussen Jezus en de Schrift is daarom een treffende gelijkenis; vanzelfsprekend, waar levensbron en basis dezelfde zijn. Beide zijn openbaringen Gods; menselijk en Goddelijk; Joods en universeel.

Toen het volk Jezus zag en hoorde spreken, was hun eerste besef, dat zij Hem kenden als mens. Zij kenden Zijn moeder, broeders, en zusters. Zij wisten, dat Hij uit Nazareth was. Zij hadden Hem gezien met Jozef, de timmerman. Het waarachtige Zijner nederige menswording was niet verborgen; integendeel: in allen eenvoud, open en onversierd, zonder enige opvallende verschijning, manieren of taal, zonder enig indrukwekkend of mysterieus vertoon, leefde, sprak en wandelde Jezus, als mens onder ons. En het was deze eenvoud zelfs, die de schare trof als in tegenspraak met het karakter van een bijzondere Goddelijke zending. Zó volkomen heeft de Zoon Gods de gestalte van een dienstknecht aangenomen, dat Hij zelfs tot een Johannes de Doper heeft moeten zeggen: „Zalig is hij, die aan Mij niet zal geërgerd worden.”

En zo staat het ook met de Bijbel. De stijl van dit boek is menselijk, meer in 't bijzonder Oosters. En de mensen zeggen: Is dit niet het boek van een mens? Is het niet Oosters in taal, uitdrukking, gedachten en voorstelling? Kennen wij zijn broeders en zusters niet, boeken van stamverwante volken? Het menselijk element, of liever de menselijke vorm er van, komt sterk naar voren. De Bijbel bestaat uit historische boeken, verhalen van gebeurtenissen, familiechronieken, geslachtsregisters, statistieken van stammen en oorlogen. Gedeeltelijk is het een dagboek, gehouden door het volk om zijn ondervindingen vast te leggen, doorspekt met allerlei details, die een vreemdeling niet zullen interesseren.

De Bijbel bevat poëzie, gelijkenissen, raadsels, grondstellingen, brieven, alle soorten van menselijke uitingsvormen.

1) Het is zeer opmerkelijk, en geheel in overeenstemming met het bijzonder karakter van het Nieuwe Testament, het boek der Gemeente, dat het zoveel brieven bevat. Niet alleen hebben we de brieven der apostelen, maar ook der Evangeliën. Lukas schreef zijn verhaal als brief, gericht aan Theophilus, en het Evangelie van Johannes (hetzij met of zonder zijn eersten brief) is evenzeer samengesteld in de vorm van een toespraak tot een bijzondere kring van lezers. Het boek der Handelingen is evenzeer een brief, en in het boek der Openbaring vinden wij de zeven brieven des Heeren. Hieruit zien we hoe het Boek het karakter draagt van het gezinsleven. De gedenkschriften van een gezin bestaan uit brieven.

Maar dit menselijk karakter is in geen enkel opzicht in strijd met zijn Goddelijke oorsprong. Het was Gods genadige bedoeling, dat het Woord vlees zou worden. Jezus was waarachtig God en waarachtig mens. De Bijbel ook is menselijk van een dienstknechtsgestalte, en niettemin Goddelijk in zijn oorsprong, waarheid en macht.

Jezus was niet slechts een mens, Hij was een Joods man, Hij behoorde bij Israël. Wij hebben reeds gezien, dat dit naar Gods wil was. Maar het is misschien nodig hier aan toe te voegen, dat Jezus nooit de Goddelijke gedachte van Israëls prioriteit en bijzondere plaats in het Koninkrijk Gods losliet. Hij verzette Zich tegen de overlevering der mensen, tegen de farizeïsche hoogmoed en enghartigheid, maar Hij bevestigde de beloftenissen der vaderen. (Rom. 15 : 8.) Hij sprak van Jeruzalem als de stad des groten Konings, van de tijden der Heidenen en van Israëls toekomstige terugkeer tot Hem; en in het volle bezit van de Heilige Geest, voorzag Hij de tijd, waarin iedere tittel en jota van de wet en de profeten vervuld zou worden. Jezus was de ware Israëliet. Zijn afkomst blijkt uit alles. Israël, het uitverkoren volk, de dienstknecht van God, het volk van Gods priesters, vindt zijn exponent en vervulling, zijn bloei en vrucht, in Jezus, de geest en wortel Israëls, de Heer en wortel Davids.

En om diezelfde reden is Jezus ook de mens voor alle mensen en alle volken. De Joden waren niet uitverkoren om een afgezonderd volk te blijven, maar om de ganse mensheid ten zegen te wezen.

Israël moet het centrum van licht en zaligheid zijn voor alle volken; het doel van hun uitverkiezing was algemeen, het verborgen doel van hun afzondering is juist uitbreiding; de vreugde en de heerlijkheid hunner bestemming ligt in een wereldwijde invloed. Jezus als de Koning der Joden, Jezus als het ware Israël, is bestemd om allen tot Zich te trekken.¹⁸

En zoals het met Jezus is, zo is het met de Schrift. Zij is Joods en zij is universeel. Universeel, niet in weerwil van, maar krachtens haar Joods karakter. En om algemeen te blijven, moet zij niet heidens gemaakt, of van haar Joods karakter beroofd worden. Haar Joods karakter is geen mantel, waarin zij bij toeval gehuld is; het is het lichaam, dat de Geest haar volgens Gods raad heeft voorbereid. Ontneem haar het Joods karakter en gij verliest het wezen. Christus en Christus' gedachtegang zijn Joods, en dat volgens Gods bestel. Het Griekse element in de Kerk is, en dat in hoge mate, de

¹⁸ Wij vinden deze waarheid terug in al de apostolische geschriften. Ik zou de aandacht van de lezer willen vestigen op het getuigenis van Johannes, wiens Evangelie „het geestelijk Evangelie" genoemd is. Het is opmerkelijk in welken zin hij het woord volk(Israël) gebruikt in Joh. 11 : 52. Jezus zou sterven, niet alleen voor dat volk, maar opdat Hij ook de kinderen Gods; die verstrooid waren, tot één volk vergaderen. Hier heb. ben we dan een uitverkiezing van één volk uit alle volken. Juist wat we lezen in Openb. 7 van de twaalf geslachten en na dezen een grote schare, enz. Hoe vreemd doet het aan, dat juist dit laatste (vs 9) aangehaald wordt om te bewijzen, dat er geen onderscheid meer is tussen Israël en de volken!

oorzaak geweest van theoretische ketterij en praktische afval. En zelfs de Hervorming kwam niet geheel daarvan los, ofschoon zij zich bijna geheel van het paganistisch element bevrijdde.

Japhet moet in Sems tenten wonen, Sem moet ruimte maken voor Japhet, maar Japhet heeft Sem niet te fatsoeneren. De Messias, het zondeverzoenend Lam, het bloed van Jezus Christus en zijn kracht, het Koninkrijk, al de grote, fundamentele en kostelijke waarheden van wat men noemt het „Nieuwe Testament, zijn vaak omgezet in Japhetietische begrippen, in de goed bedoelde hoop om ze daardoor aannemelijk, verstaanbaar en praktisch te maken voor de westerse geest. Maar in werkelijkheid is de ergernis van het kruis de eigenlijke drijfveer dezer handelwijze, die leidt tot een vervalsing van het Evangelie, ten einde de Grieken te behagen, die wijsheid begeren. Onze theologie moet Oosters zijn, naar de geest en de aard der Schrift, die ademt in de atmosfeer van een levend God, die Zijn volk bezoekt, en die zal wederkomen om Zijn heerlijkheid te openbaren.

De Schrift is als Jezus Christus, omdat Hij is de Geest van Israël, en de Schrift is de historie van Israël. Zo die Schrift beschouwend als een organische groei (geen massastof of steen, maar een plant) vinden wij van vele feiten hun verklaring.

Ik wil alleen deze drie naar voren brengen.

1°. Ieder deel is compleet en bevat het zaad en de kiem; en ofschoon elkaar opvolgende gedeelten vollediger de ontwikkeling van de kiem ontvouwen, daarom maken zij het voorafgaande niet overtollig of verouderd. Zo leeft in Genesis het ganse Evangelie; Genesis 3 toch, het oer-Evangelie, bevat de ganse raad Gods in kiem. Voller nog in Levitikus, voller nog in Davids Psalmen, voller nog in Jesaja's profetie, voller nog in Paulus' brieven. Naarmate Israël toenam in wijsheid en in grootte (of liever: naarmate de openbaring van Christus in Israël zich ontvouwde, want het volk schoot altijd te kort in de verheerlijking Gods) ontwikkelde zich de Schrift. Er werd niets toegevoegd aan de ouden stam (bij wijze van een nieuwen steen op de ouden stapel) maar de boom, het organisme, groeide. Wonderschone, liefdevolle beschikking van onze grote, genadige God! Abraham verheugde zich, en David verheugde zich, en Jesaja verheugde zich en Paulus verheugde zich; omdat aan hen allen alles was gegeven, zij het dan op verschillende schaal en in onderscheiden schoonheid.

Maar Paulus, die dan toch dit „geheel" in voller vorm bezat dan David en Mozes, wierp hij daarom David en Mozes ter zijde, zoals men een steiger afbreekt, wanneer het gebouw voltooid is? Volstrekt niet, en dat behalve vele andere redenen, daarom niet, omdat in Genesis, en de Psalmen en de profeten, een groot, veelomvattend plan wordt geopenbaard, waarvan de uitvoering reikt tot in de toekomstige eeuwen; zodat zonder deze voorafgaande Schriftgedeelten, wij noch ons nageslacht volkomen kennis zouden hebben.

Daarin is veel wat tot heden nog verborgen is, en in de werkelijkheid niet tot uitvoering kwam. Zo leidt de Openbaring terug naar Genesis, en het 11^e hoofdstuk van Paulus' brief aan de Romeinen naar Mozes en de profeten.

Als de Bijbel een verzameling van sterven was, dan konden we sommige uitkiezen en andere ter zijde leggen, als van minder schoonheid en waarde; en ofschoon we in dit sorteren grote fouten konden maken, we zouden toch in het bezit zijn van iets, dat min of meer compleet was. Maar de Bijbel is aan een plant gelijk, en al zijn onderdelen zijn niet mechanisch of toevallig met elkaar in verbinding gebracht, maar organisch verenigd, en dientengevolge beheerst door een levenswet; en hij, die het leven eerbiedigt, zal af noch toedoen van de schone plant, die de Vader geplant heeft in en met Christus door de Heilige Geest.

2°. Indien dan de Bijbel een plant is, een gewas, een organisch lichaam, dan zijn er delen, die minder van betekenis, waarde en schoonheid zijn, maar in alle stroomt hetzelfde bloed, hetzelfde schap en leeft dezelfde geest, en geen daarvan kan gemist worden. Niemand zal ontkennen, dat in het menselijk lichaam de longen belangrijker zijn dan de benen; het hart meer onmisbaar voor het leven dan het oog; het oog een fijner en edeler lid dan de voet. Niemand beweert, dat een mens sterft door het afsnijden van zijn haar of zijn nagels. Niettemin is er een levend verband tussen al de delen. Als men mijn pink wegneemt, zal ik dat best overleven, maar het is toch mijn pink, dien gij wegneemt, en het blijft een verlies en een misvorming. Zo is het met de Bijbel. Hij is geen stuk stof, dat u kunt verkleinen of verknippen. Het is een lichaam, bezielde door één Geest. Wie zou beweren, dat een geslachtslijst uit de Kronieken even belangrijk en kostbaar is als het derde hoofdstuk van Johannes' Evangelie? Of dat de schipbreuk van Paulus gelijk staat met de beschrijving van het lijden van Christus? Maar wat wij bedoelen is dit: dat de ganse Schrift één organisme is, en dezelfde wijsheid en liefde het geheel samenstelde; dat het tot in de toppen van iedere tak, ieder blad en iedere nerf leeft en schoon en goed is. En dat ons menig historisch, statistisch en profetisch deel der Schrift onbelangrijk en, zelfs niets betekenend voorkomt, vindt zijn grond in het feit, dat wij niet voldoende leven in de ganse cirkel van Gods gedachten en voornemen.

3°. Christus, alzo de Geest der Schrift, zowel als de Geest van Israël zijnde, is ook de kern der Schrift. Van alle Godsopenbaring is Hij niet alleen de Middelaar, maar ook het middelpunt. Wij hebben niet maar een opvolging van profetische aankondigingen omtrent Zijn komst, Zijn werk, en heerlijkheid, maar in al Gods leidingen met Israël openbaarde Hij Zichzelf aan hen in Christus. Abraham zag de dag van Christus; de Rots, die Israël volgde door de woestijn, was Christus. In zijn liefde en medelijden, in zijn smart en geloof, was David een type van de grote Herder-Koning, en Salomo een voorafspiegeling van diens heerlijkheid en wereldheerschappij. In al de feesten en offerdiensten schitterde het licht Gods in Christus. Hoe God eens uit de hemel zou nederdalen, werd Israël duidelijk gemaakt door de voortdurende verschijning des Heeren als engel of bode, als Engel des Verbonds, als Engel in Wiens binnenste de Naam des Heeren was; als Gods zichtbare openbaring, Dien de mens als van aangezicht tot aangezicht: kon zien. En dat uit de aarde, en uit Israël Een zou uitspruiten, een Volmaakte, de Knecht van Jehovah, in Wien de Geest was en het welbehagen Gods des Vaders, een Kind aan Israël geboren, een Zoon aan hen gegeven, en tegelijk de „Pele," *Wonderbaar, Raad, sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst*; ook dit hebben de profeten verkondigd. Zo werd Christus gezien uit tweeërlei oogpunt (zwaar voor hen om het in overeenstemming te brengen): als Jehovah nederdalende, en tegelijk Israël vertegenwoordigende en als Zoon der dochter Sions opvarende van de aarde naar de hemel. Zij verwachtten de Engel des Verbonds van boven, zij zagen een mens, Gode evengelijk. En waar Christus de kern was van heel de Joodse geschiedenis en geschriften, daar getuigden voortdurend woorden, typen en gebeurtenissen van het lijden, dat op Hem komen zou.

Zo werden Christus en Israël onafscheidelijk en voor alle eeuwen verbonden. De Schrift getuigt van dezen Jehovah als van Israëls David in Wien komt de heerlijkheid voor Israël en het heil tot aan de einden der aarde! Want die zo algemeen heersende beschouwing, als zou Israël de voorafschaduwing zijn van de Gemeente, en waar het type is vervuld, dit nu ook uit onze gezichtskring moet verdwijnen, is on-

Schriftuurlijk. Israël is niet het vervulde type en nu als geabsorbeerd in de Kerk, maar Israël is de basis, waarop die Kerk rust. (Rom. 11.) En ofschoon gedurende de tijden der heidenen, Israël als volk ter zijde is gezet, het is niet verworpen, omdat Israël geen voorbijgaand en tijdelijk, maar een tot het geheel behorend deel is van Gods raad. De roeping en verkiezing Gods zijn onberouwelijk. Israël was verkoren om Gods volk te zijn, het middelpunt van diens macht en heerschappij op aarde in de toekomstige eeuw. De Kerk in de huidige tussenperiode kan hen niet verdringen. Het Oude Testament, het boek des Koninkrijks, wacht zijn voltooiing; en aan de Kerk, de Gemeente, onderwezen door Jezus en de apostelen, is deze verborgenheid niet onbekend.

Zij verklaart menig Schriftgedeelte, zoals zij tevens verklaart, waarom vele passages daarin nog duister voor ons zijn, - stukken, die geen betrekking hebben op de tegenwoordige bedeling, maar heenwijzen naar het Koninkrijk, waarvan alle profeten melding maken.

In het Nieuwe Testament, het boek der Gemeente, zien wij, geworteld in Israël en beginnende van Jeruzalem, de geschiedenis des Heeren Jezus en Zijn Gemeente, Zijn lichaam, met Hem verbonden door de Heilige Geest.

Hoofdstuk 6.

DE SCHRIFT EN DE HEILIGE GEEST

Sommige mensen, vooral in de laatste tijd, hebben bezwaren ingebracht tegen de leer der ingeving van de Schrift, met de bewering, dat de Schrift zelf zulk een verklaring niet geeft. Maar dat is toch een dwaling Niet alleen, dat de Schrift ten volle en nadrukkelijk deze leer bevestigt, maar het ganse onderricht dier Schrift is daar indirect het bewijs voor.

In de meeste gevallen, waarin de „ingeving der Schrift" wordt betwijfeld of bestreden, keert zich de oppositie niet zozeer tegen een bijzondere theorie van ingeving (wat van weinig belang zou zijn) maar grondt zich op de onwetendheid omtrent het wezen van de Heilige Geest. Het zou beter zijn, wanneer de aandacht der mensen eens bepaald werd op de grote waarheid, hoe daar geen andere Schepper dan God de Vader, geen Verlosser dan God de Zoon, en er zo ook geen ander is, die onzen geest verlichten en onze harten vernieuwen kan dan de Heilige Geest, gelijk aan de Vader en de "Zoon, in majesteit en kracht Gods. En omdat men niet gelooft, dat het alleen die Geest is, die de dingen aangaande God en Christus aan onzen geest kan openbaren, daarom ontbreekt ook het vaste geloof en het verlichte inzicht op het bijzondere merk des Geestes: *de Heilige Schrift*.

Als zulk een Schriftuurlijk gezicht op de persoon en het werk van de Heilige Geest krachtig in de Gemeente had geheerst, niet slechts in haar formules, maar in waarachtig leven, er zou nooit zo veel aanleiding geweest zijn om de leer der Kerk betreffende de ingeving der Schrift voor te stellen als „mechanisch," „de mensen tot automaten vernederend," enz., en de gehele kwestie zou niet een karakter hebben aangenomen van schoolse wijsheid en bovennatuurlijkheid, als nu het geval is. Want dan zou het levend getuigenis en het geschreven getuigenis openbaar geworden zijn, beide als bovennatuurlijk en een vrucht van de adem van de Geest. Hoe meer de Heilige Geest in Zijn Goddelijke, krachtdadige werkzaamheid en tegenwoordigheid wordt beleden, hoe meer de Bijbel beslag zal leggen op hart en geweten. Maar waar het Boek beschouwd wordt als de relikwie en het surrogaat van een nu afwezigen en werkelozen Geest, zijn overdreven Bijbelverering en Bijbelverwerping de noodwendige gevolgen. De ganse geschiedenis van Israël stond onder de onmiddellijke leiding van de Geest. De tabernakel, zowel als de overige instellingen, waren niet voorbereid naar menselijke wijsheid, maar, zoals Paulus zegt, de Heilige Geest beduidde, symboliseerde daarmee. (Hebr. 9 : 8.) Israël ontving zijn woord in Schrift en inzetten belichaamd. Zo was ook Jezus, de vervulling van beide, ontvangen van de Heilige Geest. De wereld verstond Hem niet, omdat Hij van boven was: hoe kon zij van hem getuigen, Die zij niet kende? Wie kan van Christus getuigen dan de Heilige Geest? Als de Schrift het getuigenis van Jezus is, dan is dit door de Heilige Geest.

Dat beamen alle Christenen. Maar bepaal uw gedachten daar nog dieper bij. Wie kent Christus ten volle? Zelfs Paulus kon niet zeggen, dat hij hem kende; alleen dat hij begeerde Hem te kennen, (Fil. 3.) en de kennis, die hij had, schreef hij naar zijn eigen getuigenis toe aan de Geest. Niemand kan de Christus ten volle kennen dan de Heilige Geest, zoals niemand de Vader kent dan de Zoon.

Waar wij in de Schrift een volledig voldoende getuigenis van Christus hebben (niet absoluut volledig, omdat niemand de Zoon kent dan de Vader, maar betrekkelijk en voldoende voor ons leven in leer en wandel, individueel en als leden van gezin en maatschappij, voor de Joden en voor de Kerk aller eeuwen) wie anders dan de Heilige

Geest kan de Auteur der Schrift zijn? Hij alleen bezit deze volheid, waaruit Hij neemt en uitdeelt aan de onderscheiden schrijvers naar hun toestand en karakter.

Maar geeft de Schrift zelf daar rechtstreekse aanwijzing voor? Inderdaad, en niet in een paar losse teksten, maar telkens en op talrijke plaatsen.

Let bijvoorbeeld op de woorden telkens door de profeten gebruikt: „Alzo zegt de Heere," „De mond des Heeren heeft het gesproken," „Het woord des Heeren kwam tot...." In Hoséa 12 : 11 lezen wij: „Ik zal spreken tot de profeten, en Ik zal het gezicht vermenigvuldigen; en door de dienst der profeten zal Ik gelijkenissen voorstellen." En zó duidelijk is dit karakteristieke van de ware Profeet, dat we in Jeremia de vreselijkste bedreigingen vinden tegen de valse profeten, die uitgingen zonder door God gezonden te zijn en spraken zonder het woord des Heeren ontvangen te hebben. (Jer. 27, 29.)

De Geest des Heeren, zo verklaren de profeten, *kwam op hen*. Het was een macht van buiten en van boven. De hand des Heeren was op hen, om uit te drukken, dat het niet hun overlegging was, die hen verhief tot de aanschouwing van toekomstige dingen, maar de Geest van de eeuwigen God. Met betrekking tot de drie grote profeten: Jesaja, Jeremia en Ezechiël lezen we van een speciaal visioen en plechtige opdracht, waarmee zij voor hun profetische bediening werden afgezonderd. Jesaja's mond wordt aangeraakt met een kool van het altaar; tot Jeremia sprak de Heere: „Zie, Ik heb mijn woorden in uw mond gegeven," Ezechiël ontving en at de rol, door God hem toegereikt; de boodschap was Goddelijk, en naar het bevel des Heeren verklaarde Ezechiël: „Alzo sprak de Heere der heirscharen." De meeste van Gods profeten waren onwillig om te gaan - Mozes, Jeremia, Jona - wat te meer bewijst, dat God hun beval Zijn boodschap over te brengen en niet hun eigen meningen: de roeping zowel als de boodschap kwam van Godswege.

In verband met dit alles, zien wij, dat bij het aanhalen van Mozes en de profeten, de Heere en de apostelen soms de naam van de schrijver afzonderlijk noemen, als Jesaja, David, enz., maar veel vaker worden de woorden ingeleid door de uitdrukking: „Hij zegt" of „de Schrift zegt," of „de Heilige Geest zegt." In de brief aan de Hebreeënen worden al de aanhalingen onveranderlijk toegeschreven, niet aan enig menselijk schrijver, maar aan God, aan de Heilige Geest, of aan „Een in een zekere plaats," („Iemand - ergens") zodoende volledig uitwerkende, wat geconstateerd wordt van het begin van de brief af, dat het God was, die tot de vaders gesproken heeft door de profeten.

De wijze, waarop de Schrift wordt aangehaald door onze Zaligmaker, door de evangelisten en de apostelen, bewijst klaar, hoe zij de mannen, door wie dat Woord geschreven was, beschouwden als instrumenten, maar de Heere God, en meer in 't bijzonder de Heilige Geest als de waren Schepper van het ganse organisme der Joodse geschiedenis. Zie Joh. 7 : 36, 10 : 35, 19 : 36, 37, 20 : 9; Hand. 1 : 16; Rom. 9 : 17; Gal. 3 : 8; 1 Petrus 2 : 6. De Schrift wordt aangehaald als gesproken door de Heere of God in Matth. 1 : 22, 2 : 15; Hand. 4 : 25, 8 : 34; Rom. 1 : 2. En als het woord van de Heilige Geest in Hand. 1 : 16, 28 : 25; Hebr. 3 : 7, 9 : 8

Zo klaar en duidelijk was deze waarheid voor de Joden en voor allen, tot wie de apostelen hun onderwijs richtten, en zozeer stond dit bij allen vast door het getrouwe gebruik, dat hun leraars daarvan maakten, dat wij ternauwernood een formele verklaring zouden verwachten ten opzichte van een waarheid, indirect zo voortdurend op het gemoed der eerste Christenen gedrukt. Maar als Paulus zijn aanstaande ontbinding ziet naderen, en het werk der bediening aan Timotheüs toevertrouwt, dan herinnert hij, met het oog op de zware tijden en valse leraars, zijn geliefde geestelijke zoon aan het

hoogste gezag en de algenoegzaamheid der Heilige Schrift in zijn verklaring: „Al de Schrift is door God ingegeven." (2 Tim. 3 : 16.)

Daar is wel geen twijfel mogelijk omtrent de betekenis der gebruikte termen, dat „de Schrift." betekent de geschriften van Mozes en de profeten, erkend door de Joden en bevestigd als zoodanig door Jezus; dat „al de Schrift" betekent „geheel die Schrift," (juist als in Ef. 2 : 21 dezelfde uitdrukking voorkomt en het „gehele" gebouw beduidt, en in Ef. 3 : 15 „al het geslacht" en in 1 Petrus 1 : 15 „al uw wandel") het ganse geheel, zowel zijn organische eenheid, zoals Rom. 11 : 26 „geheel Israël" als de volmaaktheid van al de onderdelen van het Boek; en dat van God ingegeven betekent, dat de Geest Gods 'de Auteur is dezer Schrift, de mensen die schreven zoodanig besturende, dat hun werk zuiver en volkomen waarheid was.

Als wij, op grond dezer verklaring, (die in harmonie is met geheel de aard en het onderwijs der Schrift,) de inspiratie der profeten en apostelen als mensen onderscheiden van hun inspiratie als schrijvers, dan is deze onderscheiding even nodig als zij ook bevestigd wordt door de feiten. Als schrijvers werden zij op volmaakt gepaste wijze geleid door de Heilige Geest, ten einde op te tekenen, wat „nuttig was tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is;" als mensen waren zij buitengewoon, maar toch niet uitstekende boven andere discipelen van Christus; en zij waren gehouden te onderzoeken, te bidden en te waken, om zich tot hun eigen geestelijk heil en wasdom toe te eigenen, wat hun was geopenbaard. En dat er tussen deze twee elementen niet slechts het verschil was van volmaakt en onvolmaakt, maar soms zelfs van positief en negatief, zien wij bij Petrus. Volkomen verlicht door de Heilige Geest omtrent de positie der heidenen in de Gemeente, en hun verhouding tot de wet, was hij trouweloos tegenover zijn eigen kennis en getuigenis. Toen Paulus hem tegenstond, bekende Petrus zelf, dat hij gedwaald had, en zijn apostolische leer waarachtig was. Want deze mensen, hogelijk begenadigd, en buiten gewoon geschikt voor hun taak, brachten een getuigenis voort, dat in bijzondere zin Goddelijk was van oorsprong en inhoud, en gegoten in die vorm, die God volkomen onfeilbaar en gepast oordeelde voor alle volgende geslachten.

Als wij geloven, dat deze mensen geïnspireerd en hun geschriften waard zijn om door ons aangenomen te worden, omdat zij die geschreven hebben, dan rust ons geloof op mensen, om wier wil wij hun boodschap aannemen. Maar ons geloof rust op een Goddelijk getuigenis, en ons gezag op de autoriteit Gods. Petrus en Paulus geloofden het getuigenis, dat zij van God ontvingen, en zo ook wij, door hun geschriften gelovende, nemen een Goddelijk getuigenis aan.

Nog nadrukkelijker wordt hierop gewezen in het onderwijs van Petrus. Hij leert ons, (1 Petrus 1 : 10-12, 2 Petrus 1 : 21.) dat de heiligen van de oude dag spraken als gedreven door de Heilige Geest; dat deze Geest, die in hen leefde, de Geest van Christus was, in Wien en voor Wien Israël was uitverkoren; dat Hij hun openbaarde de ganse raad (het lijden, dat op Christus komen zou en de heerlijkheid daarna volgende); en dat zijzelf niet ten volle verstonden hun eigen geschriften, maar ijverig daarin naar de zaligheid onderzochten. Kan duidelijker worden geleerd, dat de Heilige Geest (en niet hun eigen geest) hun openbaarde, wat zij te boek moesten stellen, en hoe hun geschriften ver boven hun eigen geestelijk inzicht uitgingen? De aanhalingen van Paulus tonen bovendien, dat hij deze inspiraties beschouwde als zoodanig ook in de vorm en wijze van uitdrukking openbaar. Het scheiden van gedachte en woord, geest en vorm, stof en stijl, is te allen tijde een zeer moeilijke en gevaarlijke zaak. Door het lichaam te doden, verliest men de geest. De grens tussen de idee en het

woord is zeer moeilijk te bepalen. Maar inzonderheid is deze poging gevaarlijk op het terrein der openbaring; om de eenvoudige reden, dat God Zichzelf niet in geest, maar in vlees openbaart, niet in een abstractie, maar in belichaming. Zoals Luther schreef: „Christus heeft niet van Zijn Geest, maar van Zijn woorden gezegd, dat zij geest en leven zijn."

Dit is geen vergoddelijking van de letter, als letter; gescheiden van de inwonende Geest, zal de letter altijd doden. Maar Gods woorden zijn geen louter letters, maar geest en leven. Paulus' argument in de brief aan de Galaten: „niet de zaden, als van velen, maar als van één," is niet naar de smaak van Japhet. Paulus, die zich voorgenomen had, de ergernis en de dwaasheid des kruises niet te vrezen, is vaak ten laste gelegd, dat hij verviel in Talmoedische beuzelingen, en dat door mensen, die niet bedachten, dat zij daardoor de waarheid Gods krachteloos maakten.

Maar die God, zonder Wie zelfs geen mus ter aarde valt, en die Zijn wijsheid toont in het geringste werk Zijner handen, heeft buiten twijfel gewaakt over elke uitdrukking van Zijn Heilige Schrift; en het microscopisch onderzoek om de wonderen van zijn Woord te onderzoeken, is het kenmerk niet van een beuzelachtigen, maar van een grote geest.

Paulus voert bewijsgronden aan niet slechts uit hetgeen de Schrift zegt, maar ook uit datgene, waarover zij zwijgt. De omstandigheid, dat zij zwijgt over Melchizédeks ouders, is in zijn schatting vol betekenis; en zoo, evenals in de muziek, niet slechts de noten, maar ook de rusttekens een plaats hebben in de gedachte en de schepping van de componist, en bezielde zijn door de adem, die het gehele kunstwerk doortril, geldt dat evenzeer van de Schrift. Hetzij het gaat over diepe verborgenheden, zoals de val der engelen, of over een betrekkelijke kleinigheid als de afkomst van de koning van Salem, daar is geen sprake van toevalligheid, of van gebrek aan kennis bij de schrijver, maar integendeel van harmonie en van wijsheid des Heilige Geestes, de ware Auteur dezer getuigenissen.¹⁹

Gewoonlijk brengt men tegen deze beschouwing het bezwaar in, dat ze onverenigbaar is met het karakter van de schrijvers. Maar wat de vereniging dier feiten ook voor moeilijkheden mogen opleveren, - en de ingeving van de Heilige Geest en de vrijheid en het persoonlijk karakter van de schrijver, zijn beide even zeker als duidelijk.

De boeken van Mozes, de Psalmen van David, de spreken van Salomo, de brieven van Paulus, dragen alle hun zeer besliste eigenaardigheden. De profeten en apostelen waren niet slechts schrijvers, maar openbaren in hun geschriften de invloed van hun levensgeschiedenis, van hun karakter, hun aard en hun denkwijze. Het bewijst, hoe de Geest 's mensen individualiteit niet vernietigt, en hoe zijn persoonlijk leven, ervaring en gemoedsgesteldheid geen verhindering, maar juist middel werden. En hierin kunnen we niet anders dan de opvoedende wijsheid Gods bewonderen.

¹⁹ De titel, die in Ps. 82 : 6 aan vorsten gegeven is en slechts uit één enkel woord bestaat, wordt door Christus aangehaald (Joh. 10 : 34, 35.) met de bijvoeging: „de Schrift kan niet gebroken worden" - en dat wel met betrekking tot zo'n enkele uitdrukking. Het woord: „alles" in Ps. 8 : 7 neemt Paulus zó uitermate nauwkeurig op, dat hij er in Hebr. 2 : 8 en in 1 Kor. 15 : 27 bijvoegt, dat daar niets uitgezonderd wordt behalve Hij, die Hem alle dingen onderworpen heeft. Door het woordje „heden" van Ps. 95 bewijst de apostel in Hebr. 4, dat er nog een rust overblijft voor het volk van God, en zij daarom hun harten niet verharderen moeten. Hoe strikt neemt Christus liet woord „Heere" (Matth. 22 : 44.) en Paulus het woord „nieuw" (Hebr. 8 : 13.) en ook het woord „verbond" (Gal. 3 : 15.) en het woord „zaad" (vs 16.) vanwege het opmerkelijke enkelvoud. Merk ook op, hoe Ps. 110: 4 wordt ontleed en machtige waarheden uit enkele uitdrukkingen worden afgeleid. De tijdsorde, waarin volgens de Schrift gebeurtenissen plaats hebben, wordt vastgesteld, en belangrijke lessen daaruit afgeleid. (Rom. 4: 10 en Gal. 3: 17.) Ook als de Schrift zwijgt, krijgt dit betekenis en wordt het einde van alle tegenspraak. Omdat in Ps. 32 : 1, 2 geen sprake is van goede werken, besluit Paulus, hoe de mens zalig is, wie God de rechtvaardigheid toerekent zonder de werken. - Roos, Glaubenslehre, p. 34.

Maar wat tegenspraak uitlokt, wortelt in een vage voorstelling van wat individualiteit eigenlijk betekent. Zonde en verkeerdheid zijn geen onafscheidelijke bestanddelen van de persoonlijkheid. Wanneer iemand verlost wordt van zijn zonde en dwaling, dan verliest hij daardoor zijn individualiteit niet; integendeel, dan pas bezit hij haar in de volste zin des woords. Als de Heilige Geest onze ziel vervult mei licht en het hart met liefde, dan worden we in de vrijheid gezet. Hij, die de Heilige Geest ontvangt, verkeert niet in een abnormale, maar integendeel in een normalen toestand, hij wordt gebracht tot de rechten staat volgens het oorspronkelijk plan Gods. De Schrift leert ons dan ook, dat alleen de kinderen Gods persoonlijkheden zijn in de hoogste zin des woords. Ze worden bij hun naam genoemd. Elk hunner ontvangt een naam, welke een geheim is tussen hen en God. (Openb. 2 : 17.) Is daar een heerlijker en schoner definitie denkbaar van wat eigenlijk persoonlijkheid beduidt? Zullen de heiligen daarboven niet zuiver omljnde persoonlijkheden wezen? Zodat daar de grootste verscheidenheid, zowel als de grootste vrijheid en spontaneïteit zal heersen en dat vanwege de zonde, die is weggedaan en de kennis, die volkomen is? Reeds hier op aarde onderscheiden wij de mensen door een of andere goede eigenschap die hen kenmerkt, zoals hun afhankelijkheid, hun vaderlandsliefde, hun moed, hun ijver, hun opgewektheid, enz., terwijl in de hel een volkomen gemis schijnt te wezen aan verscheidenheid van kleur en eigen karakter, en haar bewoners, ondanks hun identiteit en bestaan, een grote massa schijnen te vormen van donkerheid, en haat, en hopeloosheid.²⁰

De schrijvers der Heilige Schrift, geïnspireerd en niettemin vrij en individueel, geven ons enig denkbeeld van onzen toekomstige staat. Wanneer wij door de Heilige Geest vervuld worden, zullen wij in waarheid zonen en dochteren des Allerhoogsten zijn, elk met de naam die God ons geeft. Er zou reeds nu meer individualiteit onder de Christenen wezen, als zij in plaats van zich „om te keren” en te zien naar hun medediscipelen, eenvoudig Jezus volgden. (Joh. 21 : 19-22.)

Wij geven graag toe, dat er verscheidenheid was onder de gewijde schrijvers. Zij leefden in verschillende tijden; hun uiterlijke omstandigheden, zowel als hun geestelijke en zedelijke eigenaardigheden waren zeer uiteenlopend. Mozes was opgevoed in al de wijsheid der Egyptenaren; Amos werd uit de eenvoudige omgeving van het herdersleven genomen; Daniël was een staatsman aan het hof van Babylon; Petrus was een visser; Paulus zat aan de voeten van Gamaliël. Het boek Job voert ons terug naar de vroegste periode onzer historie; de Evangelien en de Brieven brengen ons onder het Romeinse koningschap (het Romeinse recht) waaronder wij nog leven. Ook de talen zijn onderscheiden. Hebreeuws, Chaldeeus en Grieks. De geschriften komen met deze verschillen van tijd en land en levenspositie overeen. Maar toch is er de wonderbaarlijkste harmonie en overeenstemming niet alleen in de grote hoofdrichting van hun gedachtegang, maar in de kleinste details der feiten en der leer, zowel als in de fijne schakeringen van het gevoelsleven. En niet slechts dit, maar de draad wordt schijnbaar eeuwenlang losgelaten om dan na die lange pauze weer opgenomen te worden op een wijze, die alle natuurlijke verklaring ten enen male tart. Een paar voorbeelden mogen voldoende zijn om dit te bewijzen.

Ik lees in Genesis het verhaal van Melchizédek, die Abraham zegent. Dat staat daar geheel op zichzelf zonder enig verband. Generlei toespeling wordt er in de loop der tijden op gemaakt, totdat David (Ps. 110.) het verband toont met de belofte aan hem gegeven van een koningpriester, die ten troon verheven, geheel verschillend van de

²⁰ Contrast met „de donkerheid der duisternis” (Judas : 13.) vormt de beschrijving der stad in Openb. 21, wier fundamenten met kostelijke stenen versierd zijn.

orde van Aäron, een priester in eeuwigheid zal wezen. Geheimzinnig als deze Davidische commentaar op Melchizédek luidt, zien we haar ten volle verklaard eeuwen later, door de schrijver van de brief aan de Hebreeën, waar deze uit de beide Schriftplaatsen het wezen en de heerlijkheid ontwikkelt van het priesterschap van Jezus, Davids Zoon, uit de stam van Juda, en nu ingegaan in het binnenste heiligdom.

Zie, hoe God in Genesis 2 de staat van de mens tekent. De 8e Psalm sluit zich daarbij aan. En ook Daniël spreekt van de Zoon des mensen in grote kracht en heerlijkheid. In het tweede hoofdstuk van de brief aan de Hebreeën wordt dit alles ten volle ontwikkeld (zoals David het niet had kunnen verklaren) als ziende op Jezus, die een weinig minder dan de engelen geworden, nu gezeten is aan de rechterhand Gods, met eer en heerlijkheid gekroond.

Daar is bijvoorbeeld de leer der rechtvaardigmaking. Abraham wordt gerechtvaardigd door het geloof. David beschrijft de gelukzaligheid van de mens, die de gerechtigheid ontvangt zonder de werken; Paulus ontvouwt die ten volle in Romeinen 3 en in de brief aan de Galaten.

Zo is het de verzoening, die door geheel de Schrift wordt gepredikt. God bekleedt de mens; (Gen. 3.) en in de Openbaring lezen wij van de schare, wier klederen gewassen zijn in het bloed des Lams. En welk een harmonie bestaat er tussen Levitikus en de brief aan de Hebreeën! Hoe treffend is de eenheid van dit Boek, en hoe onmogelijk haar te verklaren, bij al de verscheidenheid der samenstellers, tenzij wij geloven, dat de. ganse Schrift één groot organisch geheel is, bezielde door dezelfde geest en hetzelfde leven, dezelfde Heilige Geest, die van de beginne het einde verkondigt en die van stap tot stap door opeenvolgende ontvouwing de volheid openbaart van Gods bemoeiingen met de kinderen der mensen. Het is geheel in overeenstemming met de neerbuigende wijsheid Gods in Zijn leiding en onderwijzing van Zijn kinderen, dat Zijn Geest, verlichtende het verstand, tevens de verkeerden en begrensden blik, zowel als de zondige en wereldse neigingen van de schrijver verhoedde om invloed uit te oefenen op de verkondiging van de boodschap, door zichzelf te voegen naar de persoonlijkheid van de uitverkoren mensen. Wij zien duidelijk, hoe de Heilige Geest voor Paulus een Paulus, voor Maria een Maria werd; en hoe Hij in wondere liefde, als een alwijze en voorzichtige leermeester zich voegde naar onze eigenaardigheden in gemoed en aanleg. Hij kent ons door en door, volgt onze gangen, en, in overeenstemming met ons innerlijk wezen en karakter en de uitwendige ontwikkeling van onze levensgeschiedenis, brengt Hij licht en waarheid in onze harten. God is het, die ons innerlijk bearbeidt, zodat wij vaak nauwelijks onze gedachten en gevoelens van Zijn onderwijzing en leiding kunnen scheiden, want Hij blijft in ons en wij in Hem.

Van die neerbuigende genade, waarmee de Geest Zich voegt naar de mens, zien wij een treffend voorbeeld in het gezicht, dat Petrus in Joppe had. De waarheid, waarvan God hem daar met kracht overtuigde, was niet alleen nieuw voor Petrus, maar door opvoeding en levenslangen gedachtegang was hij ook geheel onvoorbereid om haar aan te nemen, namelijk dat de heidenen in de Gemeente van Christus zouden kunnen aangenomen worden, zonder zich vooraf als discipelen van Mozes aan de besnijdenis te onderwerpen. Dat was geen denkbeeld, dat op natuurlijke wijze uit zijn verstandelijke overwegingen kon voortkomen, maar vrucht van de mededeling ener Goddelijke gedachte. We lezen in Hand. 10, dat Petrus hongerig werd en begeerde te eten. En zo was het de gedachte aan voedsel, die hem op dat ogenblik bezig hield. De Geest voegt zich naar deze lichaams- en geestestoestand, en Petrus ziet in een gezicht

een zeker vat gelijk een linnen laken neerdalen uit de hemel, waarin allerlei viervoetige dieren der aarde, en de wilde en de kruipende dieren en de vogelen des hemels, en hij krijgt het bevel te slachten en te eten. Deze les kwam regelrecht van Boven. Ze was niet uitgedacht door Petrus, maar het was de Heilige Geest, die hem daarin openbaarde, hoe Jood en heiden voortaan één gemeenschap vormde, en hoe de heidenen zonder bezwaar in die gemeenschap moesten ontvangen worden. Maar de wijze, waarop de Heilige Geest hem in deze waarheid onderwees, paste zich ten volle aan bij de fysieke gesteldheid van de apostel op dat zesde uur van de dag, en het hemels gezicht was daarmee in overeenstemming. Zo gebruikt de Geest de individuele eigenaardigheden der schrijvers voor Zijn groot doel. God de Verlosser is dezelfde als God de Schepper. De natuurlijke gaven Zijner uitverkoren dienstknechten, zowel als hun levenservaringen, behoren tot Zijn voorzienig bestel, en Hij maakt ze in de verlossing dienstbaar tot hoger bestemming.

Zou David, zonder de belevenis van een op God vertrouwende herder; van een balling, vervolgd, verdrukt en verlaten; van een koning, wiens hart zich niet verhieft boven zijn broederen, maar 's Heeren naam in hun midden verkondigde, Hem lofzingend in een grote gemeente, - ons Psalmen hebben kunnen geven als de twee en twintigste en de drie en twintigste?

Als Jeremia niet een karakter had gehad, van nature zo beschroomd, zo licht verslagen en ontmoedigd, zo gevoelig, zo teder, zo bevreesd voor de vijandschap der mensen, zo vrouwelijk in zijn fijnbesnaardheid, zo rijk in smart en in tranen, - hoe zou hij ooit zulke wonderbare harteklanken hebben doen horen, als wij in zijn profetie en in zijn klaagliederen beluisteren! Openbaring van zielesmart en zielsbenauwdheid van een rechtvaardig en heilig man te midden van een opstandige en afvallige natie; van een liefdevolle, priesterlijke geest, die de zonden van zijn volk voelt als een zware, drukkende last, en die verademing en vertroosting zoekt in het uitstorten van heel dezen kommer en klacht voor het aangezicht van zijn God! Welk een wonderbare voorafschaduwung van het innerlijk leed en de smarten van de Heere Jezus; wat een ontroerende en diepe verklaring van wat bedoeld wordt met de „ingewanden van Christus."

En van wie anders dan van Salomo zouden wij de boeken der Spreuken, van de Prediker en het Hooglied hebben kunnen ontvangen? Van de man, die vóór alles en als zijn hoogste wens wijsheid begeerde; van de filosoof, die de natuur en de gangen der mensen bestudeerde; van de koning, die zijn ervaring zo breed en machtig, zo treffend samenvat in dat: „Alles is ijdelheid," van die Jedidja van wie geschreven staat: „de Heere had hem lief" (2 Sam. 12 : 24.) en wederom: hij had de Heere lief (1 Kon. 3 : 3.); van hem alleen konden wij drie zulke boeken hebben van wijsheid, van ervaring, van liefde.

Als we letten op de bijzondere levensgeschiedenis, de aard en de ondervinding van Saulus van Tarsen, zien wij in de brieven, hoe de Heilige Geest, door middel van de persoon van Paulus ons kostelijke waarheden openbaart.

De ingeving der Schrift is een feit en geen theorie. Wij hebben de grootste moeite om in theorie weer te geven die werkingen des Heilige Geestes, door ons persoonlijk ervaren, zoals bijvoorbeeld wedergeboorte en bekering. Hoe kunnen wij dan, ook slechts met enige zekerheid een theorie opmaken van een macht, waaraan wij persoonlijk geen kennis hebben? Wij aanvaarden het feit, door de Schrift zelf gehandhaafd en overvloedig door haar bevestigd, dat, hoewel geschreven door mensen, zij van God is uitgegaan, en dat de denkbelden, die zij ontwikkelt in zulke bewoordingen zijn vervat, als Hij in Zijn wijsheid en liefde bedoelde, zodat zij veilig

en ten volle mogen aanvaard worden als uitdrukking van Zijn bedoeling en gedachten, zoals Hij wenste dat zij overgebracht zouden worden tot onze lering en vermaning.

Wanneer zulk een mening genoemd en veroordeeld wordt als mechanisch, dan wordt daar ten slotte niets mee gezegd of bewezen. Daar is geen Christen, hoe onontwikkeld ook, die zich voorstelt, dat Jesaja het zesde hoofdstuk van zijn profetie schreef zonder een gevoel van ontzetting en eerbied; of meende, dat Jeremia bij het te boek stellen van zijn klaagliederen niet anders was dan een amanuensis, die, zonder medelijden in zijn hart en tranen in zijn oog, gehoorzaamde aan een hoger stem, die hem dicteerde; of dat Davids hart niet van vreugde en dank overvloedde, toen hij de 23^e of de 103de Psalm zong, of Paulus, schrijvende aan zijn gemeenten, daarin niet uitstortte de rijken schat van zijn persoonlijke ervaring en liefde.

De Heere heeft gesproken, en dat het hem behaagde dit te doen „veelmalen en op velerlei wijze door de profeten" moge voor ons raadselachtig schijnen, maar het feit wordt gelovig en dankbaar aanvaard en met de zekerheid van dat licht, dat alleen in Gods licht gezien wordt.

Wij merken in die ingeving een verschil op tussen het Nieuw Testament, het boek van de Gemeente en het Oude Testament het boek van het Koninkrijk. Niet een gradueel verschil of een verschil in autoriteit, maar in karakter. Vóór de komst van Christus en de uitstorting van de Heilige Geest, was de ingeving als het ware meer direct en objectief. De profeten zeiden: „Zo zegt de Heere.”

Zoals Bengel opmerkt, was bij hen de inspiratie meer volgens de wijze waarop wij kinderen dictee ren, terwijl de apostelen meer de vrijheid beoefenden, hun door de Geest gegeven. Zeker, wij hebben in de Evangeliën de woorden van de Heere Jezus; maar in de Brieven vinden wij een getuigenis, dat in zijn eigenaardigheid overeenstemt met dat der Gemeente, die de Geest als inwonend licht en macht ontving. Dit meer vrije en persoonlijke karakter sluit niet uit de anderen even waren en gewichtige kant van de invloed van de Geest op hun geschriften. De profeten van de oude dag begrepen hun eigen voorzeggingen niet, die zij zelf moesten navorsen. Hier hebben we absolute en objectieve ingeving (evenwel, als we reeds zagen, geen mechanische, maar verband houdende niet de persoonlijkheid, de leeftijd en de positie van de profeet). In de apostolische brieven hebben wij de boodschap, overgebracht door mensen, die de Heilige Geest hadden ontvangen en in het klare licht der vervulling. Van de profeten lezen wij, dat de Geest op hen kwam; van de apostelen, dat de Geest in hen woonde. Waar dit hun geschriften bekleedde met een persoonlijk karakter (hun getuigenis vereenzelvigd met hun diepste wezen en bevinding); verklaren de apostelen niettemin uitdrukkelijk, dat hun leer openbaring Gods is; dat de Geest de dingen van de Geest openbaart; en dat zij niet spreken in bewegelijke woorden van menselijke wijsheid, maar zoals de Heilige Geest hen leerde. De Gemeente heeft de inwoning van de Geest; de belofte des Vaders werd vervuld op het Pinksterfeest. De Heilige Geest werd niet als zoodanig gegeven, vóórdát Jezus verheerlijkt was. In deze gave juist schuilt het verschil tussen de Theocratie (Godsregering) en de Gemeente; en dit in het ooghoudend, herkennen wij dadelijk de eigenaardigheid der apostolische geschriften.

Wij zien reeds bij Mozes en de profeten, hoe daar een opklimming is van het meer vormelijke tot het meer geestelijke. De boeken van Mozes zijn meer formeel en in bijzonder opzicht authentieke documenten. De boeken der profeten, evenzeer van Godswegen en door de Geest gegeven, werden door het getrouwe volk als Goddelijk herkend, en daaraan toegevoegd in volle overtuiging van hun gezag, zoals wij lezen in Dan. 9 : 2: „Ik, Daniël, merkte in de boeken, het getal der jaren, van welke het woord

des Heeren tot de profeet Jeremia geschied was." We zien hieruit hoe men de verzameling der Schriftuur beschouwde als nog niet compleet, maar boek na boek werd naar de geestelijke overtuiging der kinderen Gods daaraan toegevoegd; juist zoals Petrus in zijn tweede brief, (3 : 16.) sprekende van Paulus' brieven, deze toevoegt aan de „andere Schriften" als gelijkwaardig in rang en eigenschap. Zo schrijft ook Paulus, in de brief aan de Romeinen, dat het Evangelie en de verborgenheid nu geopenbaard is, en door profetische Schriften, naar het bevel des eeuwigen Gods, tot gehoorzaamheid des geloofs, onder al de Heidenen, bekend is gemaakt. (Rom. 16 : 26.) Hij zinspeelt hier blijkbaar niet op de boeken van Mozes en de profeten, want zij bevatten „de verborgenheid" niet, (verg. Ef. 3.) maar op de geschriften na Pinksteren, bevattende de volle openbaring van Christus en de Gemeente. Zo bracht dan de Heilige Geest, Wiens werking niet slechts in de apostolische Gemeente werd ervaren, maar Wiens stem werd gehoord, (Hand. 15 : 28; 13 : 2.), die Zijn dienstknechten bekend maakte de dingen, die van de Geest zijn, en de woorden, waarin zij die hadden te prediken, het getuigenis der evangelisten en apostelen voort. En dezen, in niet mindere mate, schoon meer vrij en meer persoonlijk, schreven „door openbaring;" en wat zij schreven, waren de geboden des Heeren. (Ef. 3 : 3; 1 Kor. 14 : 36, 37.)

En hoewel de apostelen niet op dezelfde formele wijze aankondigden: „Alzo zegt de Heere," schreven zij niettemin op gelijk gezag als dat der profeten, want zij ontvingen hun boodschap niet van mensen, maar van de Heere Zelf, en zeer bepaald afgezonderd door de Heilige Geest om de Gemeente van alle tijden van onderricht te dienen.

Deze autoriteit, dit gezag berust niet uitsluitend bij de geschriften der apostelen. De beide Evangelien van Markus en Lukas, de Brieven van Jakobus en Judas bewijzen ten volle hun Goddelijk karakter en organisch verband met de „andere Schriften." En ten besluite van het tweevoudig document, ontvangt Johannes de laatste bladzijde van de Heere Jezus Christus Zelf „de openbaring, die God Hem gaf." Dit boek is, op de meest formele, geauthentiseerde wijze: „het Boek des Heeren" en het getuigenis, waarmee het op zo plechtige toon sluit, mag zeker beschouwd worden als betrekking hebbende op al de „andere Schriften": „Want ik betuig aan een iegelijk, die de woorden der profetie dezes boeks hoort: indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plagen, die in dit boek geschreven zijn; en indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is." (Openb. 22: 18, 19.)

Door het geloof aan de ingeving van het N. T., het boek der Gemeente, is het te verstaan in zijn structuur en harmonie, wat zonder dit niet te verklaren is. Laat mij volstaan met één voorbeeld, dat der vier Evangelien. Hoe zouden mensen zonder die inspiratie het leven van Jezus Christus hebben kunnen schrijven? Hoe hadden zij gebeurtenissen en redevoeringen kunnen uitkiezen, die betrekking hebben op het allervoornaamste en aller-gewichtigste van alle eeuwen? Hoe konden zij de woorden van Christus, zo diep, zo onuitputtelijk rijk, zo volmaakt van uitdrukking weergeven? Om nog te zwijgen van gebeurtenissen, waarvan niemand getuige was, zoals bijvoorbeeld de verzoeking in de woestijn? En behalve dit alles, vormt het viervoudig verhaal een compleet geheel. Jezus, als de Messias, de Zoon van David, wordt ons door Matthéüs getekend; Jezus, als de rechtvaardige en gehoorzame Knecht des Heeren door Markus; Jezus, als de Zoon des mensen, de Verlosser, de Heelmeester, door Lukas; Jezus het Woord, de Zoon Gods, door Johannes. De Geest Gods alleen kon een gepaste voorstelling geven van het leven van onze Heere; het zou onmogelijk geweest zijn voor mensen om een beschrijving te geven, die aan al de behoeften der Kerk van alle

eeuwen beantwoordt. Een bovennatuurlijke geschiedenis eist een bovennatuurlijk geschiedschrijver. De oorsprong en geschiedenis van Israël in de boeken van Mozes en de profeten, de oorsprong en geschiedenis der Gemeente: beide zijn door de Heilige Geest vermeld. En wij bevinden de Schrift in overeenstemming met de historie. De Gemeente, gedurende de tijden der heidenen, heeft de geschiedenis van het leven des Heeren, de Pinkstergemeente in haar oorsprong, en de Handelingen van de Heilige Geest door de apostelen van node, de verschillende Brieven, die de verborgenheid, en de „ganse raad Gods" ontvouwen en de Openbaring, die bevat al wat de Heere Jezus Christus Zijn discipelen te verwachten en te hopen wilde geven. Voor Israël in 't bijzonder was de inhoud van het boek van het Koninkrijk, en dat boek bevat voor zijn toekomstige taak en gehoorzaamheid nog veel dat thans nog verzegeld is.

Als wij zo nagaan het verband tussen de Heilige Schrift en de wegen des Heeren, en proefondervindelijk verstaan wat het boek der Kerk inderdaad is, blijkt onze gevolgtrekking omtrent zijn wording uit de Heilige Geest niet slechts logisch (ofschoon zij geen overtuigende kracht heeft voor de ongelovige), en daarmee sterk overtuigend, maar veel meer: het wordt deel van die geestelijke zekerheid, die onafhankelijk is van alle menselijk bewijs. De Gemeente Gods vindt haar onderwijs in het ganse organisme der Schrift, en staat in verband met elk onderdeel daarvan; zij wordt niet tot wankelen gebracht in deze leergierige en gehoorzame houding door al de moeilijkheden en inconsequenties van historische bewijzen en kritisch onderzoek.

In elk deel van het Woord (ook die, waarvan de echtheid het meest wordt betwijfeld, zoals de tweede brief van Petrus en die van Judas) treft ons een verhevenheid en een autoriteit, zoals nergens elders dan in de van God geïnspireerde Schrift. Het Woord legt onmiddellijk beslag op de ziel als licht en leven. Het is zuiver, het is volmaakt. Het spreekt uit de volheid van Gods raad, en wij ervaren, dat de Geest van de eeuwigen God ons onderwijst. En dezelfde Geest, die de jonge Kerk overtuigde, dat deze boeken authentiek waren, overtuigt de gelovige van dezen dag.

Want ons geloof is niet gegrond op menselijk getuigenis, hoezeer we het eren en op prijs stellen. In gemeenschap met al de heiligen van alle eeuwen, horen wij de stem van de Herder. De schapen zullen de stem van de vreemde niet volgen, noch falen in het herkennen van de stem van de Zoon Gods of van de Heilige Geest. Uit dit grote feit der ingeving kunnen vele belangrijke eigenaardigheden van de Bijbel worden afgeleid.²¹

1. Niet alleen was de Bijbel ingegeven, maar hij is het nog.²² De Heilige Geest inspireerde niet slechts de schrijvers, maar is nog met die Schrift verbonden. Oorspronkelijk doorademd van de Heilige Geest, is het nog die Geest, die er in blaast. Als de ziel, die dorst naar God, de woorden leest: „Alle gij dorstigen, komt tot de wateren: koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk," als het neergebogen hart en de bezwaarde consciëntie de woorden leest: „Komt tot Mij, allen, die vermoeid en beladen zijt, en Ik zal u rust geven," dan zijn dat nog de fluisteringen van de Heilige Geest. Het is alsof de inkt nog niet gedroogd is, en de warme adem der eeuwige liefde, waaruit deze beloften vloeiden, nog levenwekkend en vertroostend over de

²² Maar wanneer zij vragen: hoe kan men weten, dat de Schrift van God is, zonder zich op een besluit der kerk te beroepen? dan zouden ze evengoed kunnen vragen: Hoe kan men het licht van de duisternis onderscheiden, zwart van blank, zoet van bitter? Want de Schrift draagt in zichzelf het getuigenis harer waarheid niet minder dan het zwart en het wit in hun kleur, het zoet en bitter in hun smaak. - Calvijn, Instit. 1, 7.

bekommerde ziel heenvaart. De Geest maakt de Schrift tot een levend woord. De Geest doorwaait deze bladen als van geen ander boek. Hij maakt de letter tot geest en leven, en de mens leeft daaruit, omdat dat woord tot op dit ogenblik uit de mond des Heeren uitgaat. Hij, die dat heeft ervaren, koestert geen twijfel meer over de oorsprong der Schrift; want in zijn mate ontvangt hij het van Godzelf, zoals David, Jesaja, Paulus, Johannes het ontvingen. Het is voor hem één Goddelijk woord. Hij kent het niet slechts als het geschrevene, maar als het levende woord en de stem des Heeren. Gehoorzamende aan Zijn eisen, weet hij te wandelen in gehoorzaamheid aan zijn hemelse Vader; rustende op de verzekering en de beloften in de Schrift gelezen, vertrouwt hij ten volle in de Heere, zijn God en Zaligmaker; en als het ogenblik van scheiden komt, klemmt zijn ziel zich vast aan de sterke vertroosting en hoop in het Woord hem geschonken. Het is de stem van de Heiland: „Vrees niet. Ik ben hei."

2. Hoe zou bij mogelijkheid een boek, een adem van de Geest, verstaan kunnen worden zonder de Geest? Zoals niemand poëzie waarderen kan, zonder de geest der poëzie te bezitten, of muziek zonder muzikaal gevoel, zo is het onmogelijk voor de natuurlijke mens, die geen geestelijk mens is, om de Schrift te verstaan. Hij moge Hebreeuws of Grieks kennen, hij moge volkomen op de hoogte zijn van taal, historie en oudheid; maar dit heeft alleen te maken met het lichaam der Schrift. Hij moge in staat wezen de schoonheid en verhevenheid te waarderen; hij moge het menselijk element in al zijn pathos en betekenis kunnen onderscheiden, en zo de Schrift zien in haar karakteristieke verschil met Romeinse of Griekse literatuur; of in haar treffende weergave van verschillende menselijke ervaringen. Maar dit raakt alleen de ziel der Schriftuur: de geest der Schrift is Gods Geest, de Heilige Geest. Vandaar ook, dat David, volkomen vertrouwd met taal en uitdrukkingen van de Pentateuch, niettemin tot God bad om zijn ogen te openen, opdat hij mocht aanschouwen de wonderen dezer wet. Vandaar ook, dat een geestelijk mens volkomen verstaat wat het wezenlijke der Schrift is, al is hij ook onkundig omtrent de ziel en het lichaam der Schrift. En vandaar ook, dat het zuiver kritisch, grammatisch, historisch en esthetisch verstaan der Schrift (hoe waardevol en dienstig voor de mondelinge verklaring) toch absoluut onvoldoende is om de rechte betekenis van het Woord te vatten. Een ongeletterde, eenvoudige Christen ziet hoe de twee en twintigste Psalm slaat op Christus. Hij ziet misschien helemaal niet, hoe die in de eerste plaats betrekking heeft op David. Hij veronderstelt, hoogstwaarschijnlijk, dat David, zonder enigen overgang, eenvoudig door de Heilige Geest het lijden van Christus zag.

Zulk een beschouwing is natuurlijk gebrekkig, maar niet onjuist. Tenslotte is het toch het voornaamste en ware inzicht, dat God er ons door wilde geven. Daarentegen zijn al de historische verklaringen van de Psalm, die er niet het lijden en de verheerlijking van de Messias in vinden, vals en oppervlakkig. Zonder twijfel heeft menig ongeletterd maar door de Geest onderwezen mens beter verklaring geleverd dan bekwame maar onverlichte geleerden.²³

3. Als dan de Bijbel het boek van de Geest Gods, de Eeuwige, is, dan moet het een boek zijn voor alle eeuwen. Het kan niet maar een verhaal zijn van het verleden, of een gids voor het heden. Geworden uit Hem, die is, en was, en komen zal, moet de Schrift ook een boek zijn voor alle generaties. Al Gods daden zowel als Zijn woorden

²³ Dit vereist een woord van toelichting. Daar is een dwingelandij en waanwijsheid van ongeleerden zowel als van geleerden. Iemand kan zonder wetenschappelijke opleiding, ook geestelijk inzicht en ootmoed missen. De nederigste en tegelijkertijd geestelijke mens zal waarschijnlijk ook een ijverig en consciëntieus Bijbelonderzoeker zijn, gebruik makende van alles, wat licht op de Schrift kan werpen.

staan in verband met Zijn raad, en hebben betrekking op de vervulling ervan, die in de toekomstige eeuw zal geopenbaard worden. En daarom is de Bijbel een eeuwig boek. Hier ademen wij in eeuwigheidsatmosfeer. De auteur is Hij, de Alfa en Omega, het begin en het einde. Daarom vinden wij in ieder Schriftverhaal, en in iedere achtereenvolgende openbaring, begrensd en individueel als deze in hun vorm mogen zijn, een universeel element. Het bevat een les voor ieder tijdvak der kerkgeschiedenis, en houdt evenzeer verband met al Gods bemoeiingen met de mensen. De Schrift is een geheel in elk onderdeel; een spiegel der wereld, een beeld van alle eeuwen. De woorden der Schrift zijn in overeenstemming met de alles omvattende raad Gods; en hoewel vaak zeer beperkt en plaatselijk, is toch alles van de meest uitgebreide toepassing.

Vandaar ook, dat de Schrift niet slechts profetie bevat, maar in haar geheel profetisch is. Het is oppervlakkig, maar het komt toch niet zelden voor, dat men profetie als geen algemene trek van de Bijbel beschouwt, maar haar beperkt tot enige weinige Schriftgedeelten; deze mening wordt door een enkele beschouwing der feiten gelogenstraft. Wij hebben niet slechts de profetische boeken, die als zoodanig door ieder erkend worden, zoals Jesaja, Daniël, Zacharia, enz., benevens de Openbaring; maar bij de bestudering der historische boeken, vinden wij in de Pentateuch, en in de volgende historische gedeelten, voortdurend profetie. En in dat allereerste Evangelie, de blijde boodschap, waarmee God Zelf de door de zonde ingevallen stilte verbrak, en de poort des hemels opende, nog voordat Hij de mens uit de hof van Eden verdreef, ontmoeten wij de alles omvattende profetie, die haar volle vervulling nog wacht, wanneer de satan onder onze voeten verpletterd, en het Koninkrijk der gerechtigheid zal bevestigd worden. In de woorden van Noach, in de beloften van Abraham, in de zegen van Jakob, in de voorzeggingen van Bileam, in het lied van Mozes, uit de mond van Hanna en door de Heer Zelf tot David, enz., horen we profetie. In de Evangelieën hebben we de profetische redenen van de Heere Jezus (Matth. 24, Luk. 21.) en vele gelijkenissen van een profetisch karakter; in de Brieven (bijv. die van de Romeinen en de Thessalonicenzen) profetie betreffende Israël, de Antichrist, de wederkomst des Heeren. In het boek der Psalmen (waar we haar het minst zouden verwachten) vinden we, bijna doorgaand, profetie van de Messias, Zijn lijden, Zijn heerlijkheid en Zijn Koninkrijk. Daar is bijna geen enkel boek der Schrift, dat geen profetie bevat. En hoe zou het ook anders kunnen, waar Jezus, Zijn eerste en tweede komst, het Godsrijk, de strijd met de aartsvijand, en de eindoverwinning samen de inhoud van dit boek vormen?

Wij hebben op gezag der Schrift ook de geschiedenis en de karakters van de Bijbel als profetisch te beschouwen. Zo zag Christus de tijd van Noach als de voorafschaduw van Zijn komst ten oordeel; de apostel Paulus in zijn beschrijving van de Antichrist, gebruikt de woorden van Daniël, die slechts gedeeltelijk vervuld werden in Antiochus Epifanes. De geschiedenis van Jozef en zijn broeders is een treffend type van Jezus in Zijn verhouding tot de Joden, enz. Het Hooglied van Salomo is eveneens profetisch in zijn opzet en ontwikkeling en tegelijkertijd van belang en van toepassing voor het tegenwoordige.

Indien dan de Schrift niet slechts gedeeltelijk, maar gans en al profetisch is, volgt dan niet daaruit, dat iedere Schriftverklaring of ieder systeem, waarin dit profetisch element ontbreekt, vreemd is aan de toon van de Bijbel; en gebrekkig, ook waar het zuiver is? Kan zulk een zogenaamd orthodoxe prediking Schriftuurlijk genoemd worden, en aan die der apostelen gelijk, van wie wij lezen, dat zij het volk van de aanvang af niet alleen vermaanden zich tot God te bekeren, maar de Heere Jezus uit de hemelen te verwachten? Jezus Christus, gekruisigd en opgewekt: het voorwerp des

geloofs; Jezus, door de Heilige Geest, wonende in het hart: het voorwerp der liefde; Jezus Christus voor ons wederkomende: het voorwerp der hoop, - dat was het eenvoudige en alles omvattende Evangelie.

4. Het eeuwig karakter der Schrift kan uit tweeërlei oogpunt beschouwd worden. In tegenstelling met de beperktheid van de tijd openbaart het zich als profetie. De Schrift omvat de trapsgewijze ontplooiing van de raad Gods in voortdurend verband met zijn uiteindelijke vervulling. Maar het eeuwig karakter der Schrift manifesteert zich ook nog op andere wijze. De Schrift openbaart niet slechts het toekomstige, maar ook het eeuwige: de dingen, die niet gezien worden. „Eeuwig,” dat is geestelijk, reëel, wezenlijk, hemels. In natuur en historie, in mensen en volkeren, in worstelingen en overwinningen, is daar een uitwendig, tijdelijk, zichtbaar element, en een innerlijk, geestelijk, en blijvend element. Gods Geest handelt met beide op hemelse, d.i. eeuwige wijze: Zijn voorstelling van de zichtbare en gedeeltelijke openbaringen des Heeren in natuur en historie omvat voortdurend ook de verborgen zin, en ontsluit het ware en onvergankelijke wezen. Zo sluit de eeuwigheid, naar het eigenaardig karakter der Schrift, twee elementen in: het ene als tegenstelling der grenzen van de tijd, het andere als beeld van het wezen onder de voorbijgaande vorm.

Vandaar ook, dat de Schrift grotendeels in gelijkenissen spreekt. Zij ziet de zichtbare wereld in verband met en als beeld van de onzienlijke. Zij verklaart de stille taal der natuur; schouwt in de wijzen en wegen der mensheid de beginselen der geestelijke wereld. Waar Jezus in gelijkenissen spreekt is dit overeenkomstig het hele karakter der Schrift. Hij is de ware Zoon Davids, die beide boeken las: dat der natuur en dat der Schrift, (Ps. 19) de ware Zoon van Salomo, die in de aardse bedachtzaamheid de spiegeling zag van hemelse wijsheid, en in spreuken, gelijkenissen, sprak: klaar in hun letterlijke betekenis, diepzinnig in hun hogere lessen.

Jezus sprak in gelijkenissen, niet slechts omdat Hij de Zoon van David en Salomo was, de Israëliet, bij uitnemendheid ingeleid in de school der Godsopenbaring, maar ook omdat Hij de Zoon des mensen is. De mens behoorde een oog te hebben voor de heerlijke werken Gods: voor het licht en de talloze schakeringen van wondere schoonheid; hij behoorde een oor te hebben voor de duizenden stemmen rondom van hoge verhevenheid en innige tederheid, zoals zijn mond moest verkondigen de lof Gods als antwoord op Gods boodschap van liefde en macht veelmalen en op velerlei wijzen gesproken. Maar daar is vanwege de zonde een scheiding tussen hemel en aarde, en het is alleen door het geloof, dat wij zien kunnen de dingen, die niet gezien worden in wat rondom ons is. Christus was in de hemel, terwijl Hij wandelde op aarde; (Joh. 3 vs 13.) het wezen aller dingen lag geopend voor Hem, God en Zijn Koninkrijk Satan en diens rijk, Hij doorzag en tekende beide: Hij opende Zijn mond in gelijkenissen.

Jezus sprak van de natuur. Hij gaf acht op de wolken en op hun roden glans in de avondstond; op de zon en haar glorie, op de vogelen des hemels in hun blijde onbezorgdheid; op de bloemen des velds in hun schitterende schoonheid; op de voorzichtigheid der slangen en de oprechtheid der duiven; op het scherpe oog van de adelaar en zijn vlucht; op de hen, die haar kiekens onder de vleugelen vergadert; op de wind, die waait waarheen hij wil; op de wijnstok en zijn ranken; op de goeden en de kwaden boom; op de vijgenboom en zijn bladeren; op het mosterdzaad en zijn groei; - dit alles was voor Hem het beeld van hemelse dingen. Jezus sprak van de mens; van de betrekkingen Christus en de Schriften en bezigheden in het dagelijks leven, van het oog als het licht des lichaams; van een oog en een hand, die leven en welvaart bedreigen en uitgerukt en afgehouden moeten worden; van de kranke, die de

medicijnmeester van node heeft; van de vader, die zijn zoon goede gaven geeft; van de moeder, die zich verheugt, dat een kind ter wereld geboren is; van de vriend, die zich vriendelijk gedraagt tegenover zijn buurman; van de herder en de kudde; van de koning en zijn volk; van de meester en zijn dienstknechten; van de koopman, die schone paarden zoekt; van de zaaier, die uitgaat om te zaaien; van de vissers, die het net uitwerpen; zelfs van de kleine kinderen, die op de markt spelen; - en in dit alles schouwde Hij het beeld van hemelse waarheid en geestelijke betrekkingen.

Hij lette ook op de dwaze en boze wegen der mensen: de onrechtvaardige rechter, die God niet vreesde en geen mens ontzag; de rijken man, vertrouwend op zijn aardse bezittingen; de onbarmhartige dienstknecht, die niet wilde vergeven, ofschoon zelf een schuldenaar der genade; de onrechtvaardige rentmeester; de man, die met bouwen begon zonder de kosten te berekenen; de dief en de moordenaar; de huurling; - en ook hier ontwaart Hij geestelijke beginselen en eeuwige uitkomsten.

Hij had een open oog voor de alledaagse voorwerpen en gebeurtenissen rondom Hem; zout, licht en kandelaar; het huis en zijn fundament; de deur; het brood en het water; de manieren van een goede huisbezorger. Hij sprak van het bruiloftsfeest en het bruiloftskleed; - in alles zag Hij de dingen, die waar en eeuwig zijn.

En hoe volhardend handhaaft Hij de symboliek der Schrift - sprekende van de tempel als Zijn lichaam, het manna in de woestijn, de koperen slang; het uitgegoten water op het feest; de wijngaard, die geen vruchten voortbracht, - volgens de wijze, waarop God in al deze dingen tot Zijn volk gesproken had.

Deze prediking in gelijkenissen is niet bedoeld tot opheldering van duistere waarheden voor een lijdelijk verstand of een traag geweten. Het heeft juist ten doel, het kostbaar juweel te verbergen voor het oog van de luiard en de wereldling, maar de geest en het hart van de oprechte op te wekken en toe te bereiden. Het hoofddoel evenwel is, volgens de aard van het parabolisch onderricht, ons te doordringen van het feit, dat wij reeds nu in de eeuwigheid zijn, overal omringd door den zelfden God; dat het onzienlijk Koninkrijk zich manifesteert in het zichtbare; dat God, en Zijn waarheid en Zijn gerechtigheid, de enige vastheid en werkelijkheid zijn.

De betekenis der symboliek is gegrond op het grote, fundamentele feit, dat God de Schepper en Christus het begin der schepping Gods is. Vandaar dat het rijk der natuur en dat van de Geest parallel lopen.

En waar alle dingen bestaan en in stand blijven om Christus' wil, in Hem en tot Hem, daar moet er een grote overeenkomst zijn tussen de historie in de gebeurtenissen en verhoudingen in het voorzienig bestel - en de geschiedenis der genade in de verlossing. Daar is slechts één Woord Gods, dat hem verklaart en in de natuur en in de geestelijke wereld. Vandaar dat wij zulke treffende overeenkomsten zien. „Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft het alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort." Deze geheimzinnige wet is ook in de geestelijke wereld van kracht, en vindt haar wondere en volmaakte vervulling in de dood en de opstanding van Jezus Christus. Zo leren wij in heel Gods schepping, in de laagste tot de hoogste sferen, symbolen van Christus zien. In de laagste zien we Christus vertegenwoordigd door de steen, de rots - het zinnebeeld van kracht, van duurzaamheid, van nooit wankelende standvastigheid; de onbeweeglijke grondslag. Maar Hij is ook aan de plant gelijk. Zijns is het leven, gelijk Hij het leven is. Daarom wordt Hij de Spruit (of Tsemach) genoemd, de eenvoudige en meest algemene idee van organisch leven vertegenwoordigend. En dit ook in Zijn hoogste en edelste vorm, want Hij is ook de Wijnstok; en in Zijn liefelijkste en aller-schoonste openbaring, want Hij is ook de Roos. Maar nog in hoger wereld dan die van de planten zien wij Zijn zinnebeeld. Hij is sterk en koninklijk als een leeuw; Hij is zachtmoedig en teder, beminnelijk en

geduldig, „tot lijden geboren" als een lam.

Maar we gaan nog hoger. Hij wordt „de Zoon des mensen" genoemd; want wat waarlijk menselijk is (volgens de idee Gods) - in wijsheid en liefde, kracht van daad, beminnelijkheid, lijdzaamheid en onderwerping, concentratie in God en alles omvattende liefde, arbeid en geestkracht naast de rust der overpeinzing in het feest van de sabbat, alles wat waarachtig mens is, wordt in Hem als diens hoogste exponent en voltooiing gevonden. En boven dit alles verheft Hij Zich als Degene, in wie en door wie alle dingen zijn geschapen en worden onderhouden, de Heer der heerlijkheid, de Zoon des Vaders, God uit God, en Licht uit Licht. De Vader aanschouwt alle dingen in Hem, die het begin is der schepping Gods; en wij, tot onze onuitsprekelijke vreugde, en met aanbiddende harten en door licht verhelderde ogen, wij leren alle dingen zien in Hem en Hem in alle dingen.

Jezus spreekt van Zichzelf als de Koning, de Herder, de Vriend, en den Bruidegom; terwijl van de Geest wordt gesproken onder het beeld van de wind, of de adem, het vuur, de olie, het water en de duif.

Het boek der natuur wordt ons voortdurend voorgelegd, opdat wij daarin zouden lezen, en in zijn bladzijden ontdekken dezelfde wondere waarheden, waarneer het Woord meer opzettelijk en omljnd heeft gesproken in het geschreven boek van Gods getuigenis. Alexander von Humboldt merkt op („Kosmos"), dat in geen enkel boek der oudheid zulk een liefdevolle en trouwe waarneming der natuur in, als in de Bijbel. Zulk een getuigenis doet goed; iets bevestigt wat wij niet anders verwacht hadden. En hier geldt ook met betrekking tot de natuur: God heeft Zijn kinderen lief; de werken Zijner handen zijn Hem dierbaar, en Hij maakt vaak gewag van hen: van de hemelen en de aarde, en de zee, van de sterren en de bomen en de velden. Waar vindt men ergens een natuurbeschrijving als die in het boek Job, in bewoordingen aan God Zelf toegeschreven? Zoals Hij in den beginne getuigde, waren Zijn werken zeer goed, schitterend van schoonheid, en wonderlijk van wijsheid en grootheid. Maar ook hiervan geldt: „God is Zijn eigen uitlegger." Hij verklaart ons de betekenis van het licht en van de zon; Hij verklaart ons de betekenis der hemelen hoog boven ons en de symboliek van het saffierblauw boven de donkere wolken van de Sinai. Hij verklaart ons de betekenis van de regen en de sneeuw, die neerdalen van de hemel en derwaarts niet wederkeren, maar de aarde bevochtigen en maken, dat zij voortbrengen het brood voor de eter en zaad voor de zaaier. Hij spreekt tot ons van de bergen en de rotsen, en wat hun machtige onbeweeglijkheid symboliseert; van de fonteinen en waterbronnen, de verkwikkingen der woestijn; van de honing en het honingzeem; en van alles, wat in hemel en op aarde en in de zee is, toont Hij ons telkens, hoe alles door het Woord, dat is Christus, gemaakt, van Hem spreekt en getuigt. De ganse zichtbare wereld is één grote Bijbel, vol gelijkenissen, allegorieën en leerstukken. Zij werden geschreven, voordat er mensen waren om ze te lezen, opdat de mens, zodra hij geschapen was, onmiddellijk kon beginnen om ze te keren spellen; zoals men een onderwijzer op het schoolbord ziet schrijven, voordat de kinderen nog gekomen zijn, om maar geen tijd re verliezen, maar dadelijk met zijn onderwijs te kunnen beginnen.

In deze symboliek is alles zo eenvoudig, zo waar, zo tot het hart sprekend. Daar is niets gezochts in. De geestelijke betekenis vervangt niet, verdringt zelfs de primaire betekenis van Gods werken, zoals die Zijn wijsheid, macht en goedheid openbaren, niet naar de achtergrond. Evenmin is deze geestelijke sprake een zedelijk aanhangsel, zo als soms een gebrekkige fabel een verklaring eist. Wij bewonderen en beminnen de werken zelf des te meer, naarmate wij die, zoals God dat doet, verbinden met de

innerlijke idee. In het verklaren van Zijn werken, verklaart God Zichzelf, want er is maar één God, Schepper en Verlosser.

De gehele Schrift is doortrokken van deze symboliek; in hoever wij haar verstaan hangt af van onze gesteldheid en onderscheidingsvermogen. Kleuren en getallen die als het ware de zoom vormen van het kleed, dat ruimte en tijd heet, zijn vol betekenis. Blauw, purper, scharlaken en wit (in de tabernakel) zwart en groen - de regenboog met ,zijn tweevoudig, uitwendig en innerlijk aspect. Zo staan de getallen drie en zeven in verband met God en Goddelijke zaken; vier, het getal van aardse volkomenheid; tien, twaalf, veertig, en andere, waarheen ik nu slechts wil verwijzen.

En in deze symboliek is (zoals reeds duidelijk moet zijn) niets willekeurigs. Het symbool komt gewoonlijk in geheel de Schrift voor, zoals bijv. de slang (van Genesis tot Openbaring), het huwelijk, de bruidegom, de vrouw, de dochter Ziens, de bruid des Lams; Babel (Genesis, Daniël en de Openbaring); het beest, de wereldmacht; de duif, het beeld van de Geest (Gen. 8, Matth. 3, Hooglied) en vele andere.

God spreekt op volmaakte wijze; en verwacht volmaaktheid, en naarmate uw behoefte en bekwaamheid, zult gij haar vinden. In 't voorbijgaan zij opgemerkt de wonderbare geestelijkheid en wijsheid der Schrift in het gebruik van sommige symbolen, zowel ton goede als ten kwade. Zo bijv. schroomt Christus niet te vermanen: „Wees voorzichtig gelijk de slangen," zo min als Petrus aarzelt om de satan bij een leeuw te vergelijken, ofschoon hij wist, dat de leeuw het beeld is van Jezus, de Leeuw uit Juda's stam. Zulke voorbeelden bewijzen, hoe ver Bijbelse symboliek van heidense symboliek verwijderd is. Alle menselijke symboliek gaat de kant van heidense beeldspraak uit.

God onderwees Israël door zinnebeelden: symbolen van grootse, verstrekkende, ontzaglijke betekenis. Hun eigen historie was een gelijkenis. De verkiezing van Abraham, de geboorte van Izak, de uittocht uit Egypte, Israëls omdolingen in de woestijn, hun oorlogen en overwinningen, de regering van David, de heerlijkheid van Salomo, de ballingschap in Babel, - dit alles draagt een zinnebeeldig karakter. Zo ook hun grote mannen, Jozef, Mozes, David, Jona. En hun feesten en ordinantiën. En zoals zij allen heenwezen naar de toekomst, naar Christus en Zijn koninkrijk, worden die zinnebeelden daarvan typen. Vandaar ook, dat elk deel der Schrift een betekenis en toepassing heeft, die zich niet tot een enkel tijdvak beperkt; het ziet zich voortdurend vervuld. De Schrift is niet van eigen uitlegging. De omzwervingen van Israël door de woestijn betekenen onze eigen ervaringen op onze pelgrimsreis op aarde. Ieder Christen kent zijn Mara en Elim, zijn Massa en Meriba en Raphidim; de verschillende gemoedsgesteldheden der Psalmen hebben duizenden als de hunne herkend; en er leeft geen leraar, vertrouwd niet de omstandigheden der mensen en meelevend in hun leed, die met hen zou kunnen bidden, en uitdrukking geven aan hun gevoel of leiding aan hun gedachten in meer gepaste woorden dan die van David, de zoon van Isaï.

De vijanden van Jezus, de Farizeeën, de Sadduceeën, Pilatus, Herodes, het volk, dat: „Kruis Hem" riep, de dochters van Jeruzalem, die weenden, - zij allen leven nog heden ten dage, zoals zij dat twintig eeuwen geleden deden. Maria en Martha, Petrus en Johannes, Nathanaël en Thomas, zijn karakters, die we alle eeuwen door vinden. De beelden der Schrift verbleken nooit, omdat de Geest ze tekent naar het wezen.²⁴

²⁴ Het is opmerkelijk, hoe ook het kind van God op deze wijze het Woord leest, lang voordat 'hij de reden weet, waarom hij dat doet; want het geestelijk besef in hem, ver vooruit aan zijn geestelijk onderscheidingsvermogen, trekt hem onwillekeurig er naar en gebruikt wat hem het beste past En hoe meer hij deze onderwerpen bepeinst, hoe 'meer hij verbaasd staat over de volkomen en nauwkeurige analogie tussen hemzelf en Israël."

De typen werden ter verklaring gegeven en wet zó, dat zij onuitwisbare indruk maakten. Bovendien worden leerstellingen beter en veiliger doorgegeven in typen, zoals die van de tabernakel, - het altaar, de kandelaar, de toonbroden, het voorhangsel, enz., enz., alle veelbetekenende waarheden; hun bijzondere plaats, en de handelingen er mee verbonden, stelden gewichtig geestelijk onderwijs aanschouwelijk voor. Daaruit volgt geenszins, dat die door zinnebeelden voorgestelde zaken niet gezien en gekend werden door het volk; integendeel, wij weten uit de 51ste en 119^e Psalm dat de ware Israëliet geloofde aan de verborgen wijsheid en de wonderbare inhoud van de wet en haar ordinanties.

Hoe de geest van de diepst geestelijk ingeleide gelovige met voorliefde stilstaat bij typen en symbolen, zien wij in het feit, dat het Evangelie van Johannes vaker heenwijst naar de typen der Schrift (zowel uit de natuur als uit de Joodse geschiedenis) dan enig ander deel van de Bijbel. Op hoevelen daarvan wordt in het eerste hoofdstuk gezinspeeld! Het Woord, door hetwelk alle dingen gemaakt zijn (Gen. 1.); het Woord, dat onder ons heeft gewoond (Exod. 25 : 8, 29 : 45.); de Schechinah (Exod. 40 : 34.); de weg des Heeren (Jes. 40.) het Paaslam; de ladder Jakobs. In hoofdstuk 2 vinden wij het type van de tempel. In hoofdst. 3 de wedergeboorte; de Geest als de wind, die blaast, waarheen hij wil (Ezech. 37.); de koperen slang; het offer van Izak; de bruidegom en zijn vriend. In hoofdstuk 4 het symbool van het water (Jesaja en Ezechiël); het symbool van de oogst. In het 6e hoofdstuk lezen wij 's Heilands verklaring van het manna; en in verband met de gewoonte van het feest, vinden wij in het zevende Christus' toespeling op het water scheppen met vreugde uit de fonteynen des heils. (Jes. 12.) Let op het licht als zinnebeeld; op de dienstknecht en de zoon; (hoofdstuk 8.) in hoofdstuk 9: op de geestelijke betekenis der blindheid; in hoofdstuk 10: de gelijkenissen van de deur, de schaapskooi, de huurling, de herder, de tweeërlei kudde; hoofdstuk 11: de opstanding, geestelijk en lichamelijk; hoofdstuk 12: de grote gelijkenis van het tarwegraan; hoofdstuk 13: de symbolische handeling van de voetwassing der discipelen; hoofdstuk 14-16: het huis des Vaders met de vele woningen; de wijnstok: de vriend, die zijn leven aflegt en de vrienden delend in het vertrouwen; de vrouw zich verheugend over het kind, dat geboren is.

Het is Johannes, die opmerkt, hoe Christus' dorst op het kruis zag op de profetie, en die aantekent over de vervulling van de eigenaardige voorzeggingen: „geen been van Hem zal gebroken worden" en hoe Hij doorstoken werd. (Exod. en Zach.)

Johannes verblijft in het bijzonder bij het contrast van licht en duisternis - leven en dood. Hij spreekt vaak over „etende en drinkende" over het „brood des levens" en het „water des levens." Ik gaf deze vluchtige opsomming der bijzonder treffende en duidelijke toespelingen, ten einde aan te tonen, hoe sterk de betekenis van de symboliek de geest beheerst van een, die Jezus op aarde het naast stond, en die geschreven heeft, wat de Kerk aller eeuwen het geestelijk Evangelie heeft genoemd.

5. De Geest Gods is alzijdig. Als God is Hij één Geest; voor ons wordt Hij als zeven Geesten uitgebeeld. De Schrift, het werk van de Geest, is daarom, niettegenstaande zijn nederige vorm in dienstknechtsgestalte, alzijdig. Zij bevat de waarheid van alle kanten bezien. Zo als in de natuur, zo is ook in de Schrift een systematisch ontbreken van alle systeem, en daarom is haar volledigheid niet zo opvallend als ware zij een geordende botanische tuin, met een inhoudsopgave, aantonend, dat er alles van A. tot Z. in aanwezig was.

Er zijn vele redenen, waarom God het aldus verordeneerd heeft; een er van is onge-

twijfeld, opdat wij het Boek op geestelijke en niet op mechanische wijze zouden gebruiken. Niet het geheugen, maar het geweten; niet het verstand, maar het hart; niet een oppervlakkige onderwerping van de wil, maar een gelijkgestemd gemoed, - wanneer n.l. de Geest dit bewerkt - kan ons bekwamen tot de rechte lezing der Schrift. Vandaar dat de Heiland ons een diepe les leert, wanneer Hij Satans aanhaling van de Schrift weerlegt door te zeggen: „Wederom is geschreven."

Wat is de bedoeling van dat woord „wederom"? Spreekt de ene Schriftuurplaats de andere tegen? Of is de een zo duidelijk, en de ander zo duister, dat we ons aan de duidelijke verklaring moeten vastklemmen en de duistere uitspraak ter zijde moeten leggen? Of is de ene Schrift overdreven? gaat zij te ver? moet haar leer gematigd en haar raad onder reserve aangenomen worden? In genen dele. Heel de Schrift, wij weten het, is Goddelijk en heilzaam. Wat wordt er dan bedoeld met: „Wederom is geschreven." Het beduidt, dat de Heilige Geest geweten en hart richt naar de juiste plaats, waar licht en leiding is voor de tegenwoordige toestand en behoefte; en daarentegen de plaats, door de tegenstander aangehaald wel volkomen waar en zeer kostelijk is, maar de toepassing verkeerd en in tegenspraak met de Geest; zodat „Wederom is geschreven" de Bijbelaanhaling niet wijzigt, maar in het rechte licht plaatst.

Gehoorzaam de Schrift met al de kracht, die in is; dring door tot de volle betekenis van elke stelling en elk feit; verzacht hun scherp kant niet door een schijnbaar tegenstrijdige plaats. Bijvoorbeeld: Paulus leert de rechtvaardigheid alleen door het geloof; Jakobus legt groten nadruk op de werken. Voeg die beide stellingen niet wiskundig aaneen om het gemiddelde te nemen. Op deze wijze zult u zeker Paulus en Jakobus verkeerd verstaan. „Zonder de werken" is de kern en het wezen, pit en merg, kracht en heerlijkheid van Paulus' getuigenis. Zijn ganse leer is samengevat in deze verklaring van de zaligheid uit genade. Zijn gehele levensgeschiedenis en geestelijke ervaring vinden hier hun middelpunt. Heel zijn dienst en zijn lijden, zijn invloed en zijn werk, houden verband met dit getrouwe woord der rechtvaardigmaking zonder werken, van overvloeiende genade voor de grootste der zondaren. Dit is de wortel zonder welken, zoals hij aantoont, geen waarachtig leven bestaat, dat zich tevens in vruchten der gerechtigheid moet openbaren. Die genade is het, die als de tuchtmeester onderwijst in het afstaan van ongerechtigheid en wereldse begeerlijkheden. Vervorm of verslap Paulus' onderricht op dit punt, - en de gehele Paulus, ziel en geest, leer en werk, geestelijk ambt en brieven vernevelen in vaagheid. En wat Jakobus betreft, begrijpen de mensen, die van hem spreken als praktisch en die overhellen tot de mening, dat hij een nodige en heilzame verbetering aanbracht, - niet van Paulus, omdat Paulus nu eenmaal de heilige Paulus is en zijn brieven deel uitmaken van de geautoriseerde Bijbel, - maar van de geest van Paulus, of van Paulus' leer en Evangelie - begrijpen zij tot wie, en van wie Jakobus spreekt? Weten zij, wat hij bedoelt met goede werken? Hebben zij zijn getuigenis aangenomen, dat de mens om vrucht voort te brengen wederom geboren moet worden naar de soevereine en machtige wil Gods door de inwerking van het Woord der waarheid? Kunnen zij ook zeggen: „Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen?"

Als u Paulus recht begrijpt, zal Jakobus u bevestigen in de rechte genade, waarin gij staat; en zoals 'hij het geloof ziet als een van God gegeven macht, en de gelovige als een, gebaard naar Gods eigen wil door het woord der waarheid, zo zullen diens vragen en vermaningen als gezonde proeven en waarschuwingen, u slechts dieper doen wortelen in die enigen wijnstok, buiten welken gij geen vrucht kunt voortbrengen.

Als wij in twijfel en droefheid verkeren, neergebogen door schuldbesef en

onwaardigheid of in verzoeking om op onze werken en vorderingen te vertrouwen, laat ons dan indachtig zijn, dat er geschreven staat: „Door genade en niet door de werken." Als wij in verleiding komen door valse gerustheid en zorgeloosheid, laat ons bedenken, hoe er wederom geschreven staat: „Wees nuchter en waakt"; „volgt Mij," „wekt uws zelfs zaligheid niet vreze en beving." Daar staat geschreven: „Geef het heilige de honden niet en werpt uw paarlen niet voor de zwijnen," maar bedenkt, dat wederom geschreven staat: „Predikt het Woord, tijdig en ontijdig." Er staat geschreven: „Ik ben verzekerd, dat niets mij zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus," en wederom staat geschreven: „Indien gij naar het vlees leeft, zo zult gij sterven." Daar staat geschreven: „Alles is ijdelheid!" en wederom staat geschreven: „De aarde is des Heeren en de volheid derzelve." Daar staat geschreven: „Niemand kan een el tot zijn lengte toedoen," en wederom: „Wast op in de genade, en in de kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus." Bedenk wat er geschreven staat over de Godheid van Christus, en wat wederom geschreven staat over Zijn toenemen in grootte en in genade bij God en de mensen.

Er staat *wederom* geschreven, maar niet *daarentegen*. Alleen vraag uzelf af wie er aanhaalt, en waartoe? Want de satan haalt de Schrift aan voor zijn eigen doel. Datgene in ons, wat niet uit God is, maar uit de mensa, en dat Jezus in onmiddellijk verband brengt met Satan (Matth. 16 : 23.) haalt ook de Schrift aan en voert ons of tot valse gerustheid óf tot verkeerde vrees, óf tot ziekelijke lijdelijkheid, óf tot verkeerde werkzaamheid; en het „daar is wederom geschreven" is meer het werk van het geweten dan dat van het geheugen. Het is een verheven levensarbeid voor God om de Bijbel goed te gebruiken. Ook hier zien wij de hoge plaats door God aan de Geest toegekend.

Waar het Boek geschreven werd door de Geest, kan het niet zonder gevaar gebruikt worden, niet vervullen zijn praktisch en verheven doel, tenzij onder voortdurende leiding en zegen van dezelfde Geest. Het doet weinig nut als een dood boek, het vereist voortdurend een levend gemaakte en onder tucht gehouden consciëntie.

6. Let ook in verband met die grote waarheid: *de ingeving van de Schrift, op de eigenaardige stijl van de Schrift*. Ieder Bijbellezer wordt getroffen door de wondervolle stijl van dit boek. Daar heerst in zijn bladen een eenvoud en een diepte, een verhevenheid en een schoonheid, een gloed en een pathos, een beknoptheid en een veelomvattendheid, door geen ander literair voortbrengsel ooit geëvenaard. De grootste schrijvers, dichters en kunstenaars hebben dit opgemerkt en erkend. Johannes van wie spreekt van Mozes als het groots model voor de historicus. Goethe belijdt, dat er nooit een idylle werd geschreven zoals het boek Ruth; en dat de verhalen in Genesis een liefelijke en geheel enige bekoring bezitten. En wat Schiller en Lord Byron en vele andere grote dichters daaromtrent dachten, is genoegzaam bekend en vaak aangehaald.

Maar, zo vragen wij, waarom is de stijl van de Bijbel zo wonderbaar? De mensen, die de Bijbel schreven, hadden helemaal geen artistiek effect op het oog; zij dachten er niet over om verlieven, gevoelvol of schilderachtig te zijn. Het is juist dat volkomen gemis aan zelfbewustzijn, dat stille en kalme zelf vergeten in de beschouwing en beschrijving van wat, in zijn innerlijke betekenis en schoonheid, geen aanbeveling of versiering behoefde, dat hun geschriften met zulk een wondervolle macht bekleedde. In de menselijke poëzie is altijd een kunstig, onwaar, zelfbewust element. Het is nooit een algeheel spontaan en waar uitbreken van innerlijke gedachten en gevoelens. Hoe geheel verschillend zijn de Psalmen van David en de profetieën van Jesaja! Hier is alles poëtisch, omdat alles waar is; en alles, wat hier waar is, - God, Zijn Koninkrijk,

waarheid en liefde, geloof en gebed, - is in de hoogste zin poëtisch, ideëel. De Bijbelpoëzie doet denken aan het liefelijk lied dat van de blijden vogel uit het eenzame woud opstijgt.

Het verschil tussen de stijl van de Schrift en die van de menselijke geschriften is hetzelfde als tussen Gods werk in de schepping en het mensenwerk in de kunst. In deze ondergeschikte betekenis is het ook waar, wat de apostel zegt van het Woord Gods, dat het levend is; en wat Luther gewoon was, op zijn realistische wijze te zeggen: "het heeft handen en voeten. Het is het onderscheid, dat er bestaat tussen een roos uit de tuin en een roos van was gemaakt. Het kunstwerk moge volmaakter zijn dan de levende bloem, waarin nog enige afwijking en onregelmatigheid te constateren valt, maar als wij de echte roos zien, roepen wij uit: „Hoe prachtig! hoe geurig!" En als wij het kunstwerk zien, zeggen wij: „Hoe kunstig!" In het ene geval wordt ons hart en oog verrukt, verzonken in bewondering; het andere geval wekt een gewaarwording op van geheel verschillend en inferieur karakter.

„Zoals in het boek van de natuur, zo is het in de bladzijden van de Heilige Schrift. Beide zijn van dezelfde Goddelijke hand. En als wij op de taal van de Heilige Schrift hetzelfde microscopisch proces toepassen, dat wij aanwenden om de schoonheden van de natuurlijke wereld na te vorsen, die ons de fijnste tinten en de bevalligste structuur in de bladen van een bloem, de vezels van een plant, de vederen van een vogel, of de vleugels van een insect doen ontdekken, dan zullen wij nieuwe bronnen van verrukking en bewondering vinden in de geringste onderdelen van de Heilige Schrift." (Canon Wordsworth. 130)

Wij kunnen ook zeggen: wat de oceaan is in vergelijking met een meer of rivier, zo is de stijl van de Bijbel in vergelijking met die van de meest geestelijke en diepzinnige mensen. Want in de Bijbel wordt alles gezien van het hoogste punt, en naar zijn waren aard en betrekking tot de Goddelijke orde. In de Bijbel ademen wij in de atmosfeer van de eeuwigheid.

„De Schrift ziet alle dingen van grote hoogte, daarom zijn de uitdrukkingen, die zij gebruikt van een andere maat en perspectief dan die dezer wereld, waarom ook de Schrift voor die wereld overdreven lijkt. Dit volstrekt en volmaakt Standpunt en deze maatstaf van de Schrift, die wij altijd als het richtsnoer van al onze gedachten en woorden moeten beschouwen, merken wij in het bijzonder op in de Schriftbeschouwing van de schepping, de verlossing en de voleinding. Hoe paradoxaal en bovennatuurlijk!" (Oetinger, vriend van Bengel, gestorven in 1782.)

Wij kunnen ook zeggen, dat Hij, die alleen het menselijk hart kent, ook alleen tot dat mensenhart kan spreken; en waar andere geschriften in de eerste plaats logisch zijn en rijk aan verbeelding of tot geweten en gevoel zich richten, spreekt de Schrift tot de mens, tot „al wat binnen in hem is" (Ps. 103 : 1) tot zijn innerlijk en meest verborgen middelpunt, de uitgang van alle gedachten, woorden en werken. Deze alles doordringende eigenschap van de stijl van de Schrift is een ander kenmerk van haar Goddelijke oorsprong. De Schrift spreekt tot het hart van de mens. Dat betekent niet slechts zo te spreken, dat er invloed uitgaat op de wil, en het gevoel krachtig wordt bewogen, maar dat de verborgen dingen des harten openbaar worden (1 Kor. 14 : 25, Jer. 17 : 10, Spr. 15 : 11.) en dat zijn eeuwigheids-verlangen met iets volmaakts wordt vervuld. De Schrift tekent het hart als een wereld in het klein. En als de man Gods spreekt, dan legt zijn woord beslag op honderden elementen in deze kleine wereld; wat verborgen was, komt aan het licht, valse voorstellingen worden te schande gemaakt, en de wanhoop roept om hulp en houvast. Het hart voelt het verschil tussen een mens en een Goddelijk woord.

Daar is nog een andere eigenaardigheid aan de stijl van de Bijbel; hij is dood-eenvoudig en vertrouwelijk. De toon klinkt vaderlijk, vriendelijk, vertrouwen uitlokkend en liefde ademend. De Schrift is wonder veelomvattend en tegelijk tot bijzonderheden afdalend en persoonlijk, onbuigzaam en streng, majestueus en verschrikkelijk, en toch uiterst kies en teder. In de openbaring Zijner almacht en alwetendheid doet God ons gevoelen, dat Hij God is en er niemand naast Hem bestaat, en tegelijkertijd spreekt Hij vertrouwelijk met ons, verklaart ons Zijn wegen, Zijn doel, Zijn voornemen; dwingt ons te luisteren naar Zijn verbond met Zijn Zoon; vraagt ons om ons te verheugen over Zijn toekomstige openbaringen van goedheid en heerlijkheid. „Ik lees in mijn Bijbel,” is de gewone uitdrukking van de Christen, daarmee aan tonende, dat in dit boek God persoonlijk tot hem als tot Zijn kind spreekt; dat hij in dit boek vindt de speciale boodschap van God, die in zijn persoonlijke nood en toestand afdaalt. Wij kennen hetzelfde gevoel van persoonlijk eigendomsrecht op de Bijbel, dat het kind heeft met betrekking tot een brief, persoonlijk aan hem geadresseerd: zijn brief.

De Schrift spreekt met gezag, en niet als andere boeken; uit een onuitputtelijke volheid deelt zij ons mede, wat ons dienen kan Verborgenheden, waarvan de kennis voor ons huidig leven niet nodig of onbegrijpelijk is in onzen tegenwoordige staat, laat zij blijven zonder haar stilzwijgen te verklaren. Zij geeft fragmenten omtrent de geschiedenis van Satan en die van de engelen, welke zij voor ons geschikt acht en op zulk een wijze, dat we overtuigd worden van het verband met het desbetreffende en volledige geheel, bekend bij Hem, van wie de Schrift uitgaat. Juist dit fragmentarische van de Bijbel wekt in ons een diep gevoel van eerbied en vertrouwen, terwijl wij luisteren naar de stem van Hem, uit wie alle dingen zijn, Wiens wegen hoger zijn dan onze wegen, en die in Zijn genade en wijsheid ons leert, wat ons nut is. (Jes. 48 : 17.)

Zo is de stijl van de Schrift wondervol. Hij, die dezen wijn geproefd heeft, onderkent dadelijk de betrekkelijke smakeloosheid van alle menselijke boeken. Vergeleken met andere woorden, zijn Bijbelwoorden onuitputtelijk, maar zij hechten zich veel gemakkelijker als prikkelen vast en blijven als nagelen ingeslagen in de herinnering. „De woorden van de wijzen zijn gelijk prikkelen en gelijk nagelen, diep ingeslagen van de meesters van de verzamelingen (der woorden, enz.), die gegeven zijn van den enigen Herder.” (Pred. 12 : 11.)

Naast andere woorden zijn zij meer verheven en ontzagwekkend, en niettemin meer hartveroverend en bemoedigend; meer algemeen en veelomvattend en nochtans meer persoonlijk en minutieus; meer hoog boven ons verheven en toch dieper dringend in ons verstaan. Kortom, zij zijn als God, de enige God, de Heere Heere, en de Vader.

Wij stemmen allen in met de karakteristieke opmerkingen van de ouden Oetinger: „Alleen de stijl van de Schrift bevredigt mij. Mijn eigen stijl en die van alle andere mensen kan mij niet voldoen. Als ik maar drie of vier verzen lees, ben ik overtuigd van hun Goddelijkheid vanwege hun ongeëvenaardheid. Het is de stijl van het hemelse hof.... De schrijvers van de Schrift nemen alle regelen in acht zonder regels te hebben, omdat hun woorden uit het Leven voortkomen; zij brengen nooit oude dingen voort zonder nieuwe, die nooit te voren zo zijn uitgesproken. Zij vermijden abstracte verklaringen als een pestilentie; zij kleden hun gedachten in en geven ze een lichaam, maar zulk een lichaam, dat ons nooit tot iets vleselijks misleidt. De Schrift tekent ons, ontroert ons, overtuigt ons. In Jesaja hebben wij geen vormelijke zinnen, maar echte toespraken, die weerklank vinden in het hart, die ons oproepen om door Gods verlossing vertroost te worden: „Zeg tot de steden van Juda: zie, hier is uw God!” Alles is vol van de nabijheid van Gods Geest: „Vrees niet, Ik ben met u”.... De

apostolische mensen kondigden hun thema niet te voren aan, evenmin als een schilder boven zijn voorstelling van een paard schrijft: „Dit is een paard." En omdat indelingen voornamelijk voor geleerden van nut zijn, hadden de profeten een andere methode om de hoofdpunten als nagelen in het hart in te slaan, zodat men geen behoefte had aan een kunstmiddel ter herinnering, maar zoals Themistocles zeide van zijn slechte consciëntie: „de kunst om te vergeten." Jesaja had volmaakte indelingen, maar niet zo als een meetkundig vlak in kwadranten verdeeld wordt, maar zoals een mens bestaat uit leden en een boom uit stam en takken." (Aanhalingen uit verschillende werken van dezen uitnemende godgeleerde.)

7. PRAKTISCHE OPMERKINGEN, MEER BIJZONDER MET BETREKKING TOT DE TEGENWOORDIGE TIJD

1 BIJBELWAARDERING

Wij behoorden nimmer de Schrift te openen dan niet een besef van diepen eerbied en dank. Zoals iemand gezegd heeft: „Het is hemeltaal op aarde gesproken; wij beluisteren de stem van de levenden God?! En zo als diezelfde op zijn sterfbed verklaarde: „Wanneer ik de onzichtbare wereld zal binnengaan, verwacht ik niet de dingen anders te zien dan Gods Woord mij die hier voorgesteld heeft. De stem, die ik dan zal horen, zal dezelfde zijn, die ik nu op de aarde hoor, en ik zal zeggen: Waarlijk, dit is het wat God tot mij zei, en hoe dankbaar ben ik, niet te hebben gewacht met geloven, totdat ik het had gezien." (A. Monod's „Adieux." 136)

In het lezen van de Schrift behoorden we als tot een heiligdom te naderen met eerbied en ontzag, met een ingetogen gemoed, en een nederig, overgegeven hart. En hoe dankbaar behoorden wij te zijn voor deze openbaring, voor haar volheid en eenvoud, voor de grote waarheden, die zij ontwikkelt en de nauwkeurige vermaningen, die zij bevat, voor haar leer en haar troost; de geschiedenis van het verleden en de profetie van de toekomst, liet voorbeeld van de heiligen en de onderscheiden ervaringen van Gods kinderen. Als een engel uit de hemel, die duizenden jaren voor Gods troon was geweest, neerdaalde op aarde en onder ons kwam wonen, bereid ons te doen deden in de schat zijner kennis van de Goddelijke dingen, hoe begerig zouden wij wezen naar zijn gezelsap, en hoe zorgvuldig zouden wij zijn woorden bewaren. Maar de Bijbel is beter dan zulk een hemelse boodschapper. Hij is gegeven door God Zelf, als de beste en volmaakte leraar. Hij heeft in Zijn oneindige wijsheid stijl en inhoud aangepast aan onzen nood en onzen eigenaardige toestand in deze wereld. Hij heeft ons geopenbaard dingen, waarin zelfs de engelen begerig zijn in te zien. Wat kan kostelijker zijn dan Zijn eigen taal en Zijn eigen woorden, de innerlijkste gedachten en voornemens Zijns harten blootleggende? Wij behoorden de Bijbel te openen met de levendigste dankbaarheid. Hier is waarlijk een onwaardeerbare schat. „Hoe lief heb ik uw wet! zij is mij beter dan duizenden van goud of zilver, en zoeter dan honing en honingzeem."

Het is een slappe en flauwe uitdrukking en totaal niet in overeenstemming met de ware aard van de zaak en de innerlijke bewegingen van de Christen om te spreken van onze plicht om de Schriften te lezen. Waar eerbied, liefde, vertrouwen, waar vreugde is in Gods gemeenschap, daar beschouwen wij het lezen van de Schrift niet als een plicht; een licht onder andere plichten. Het staat geheel op zichzelf. Te luisteren naar Gods stem is niet een van onze vele plichten, maar het is de bron, waaruit alle andere plichten voortkomen en naar geregeld worden. Het is niet maar een werk door ons geweten als behoorlijk geacht, maar dat geweten zelf; zo goed als geheel onze innerlijke mens licht en kracht ontvangt uit dat Woord.

Wij hebben behoefte aan de lezing van de Schriften, juist zoals het voedsel noodzakelijk is voor het onderhoud van ons leven, en zoals we verlangen de zuivere, frisse lucht in te ademen. Het is een levensvoorwaarde; geen dwang van uitwendige aard, die tegen onze natuur ingaat, en die als een mechanische last ons is opgelegd. Het is een levensvoorwaarde, waar geheel ons geestelijk wezen naar haakt en zonder welke het niet kan gedijen. Is niet een van de oorzaken van ons kwijnend en slap geestelijk leven, het eenvoudige feit, dat we niet voldoende Bijbelatmosfeer inademen? Preken en verhandelingen en godsdienstige boeken bevatten niet voldoende die ozon, die uitsluitend het karakteristieke van Gods Woord uitmaakt.

Maar het is niet overbodig, om hier een woord aan toe te voegen omtrent de volledige

lezing van de Schrift. Lees de gehelen Bijbel, want de Bijbel is één verbonden geheel. Verzuim niet de historische, of profetische of leerstellige gedeelten te lezen. Vergeef ook niet het boek van de Spreuken zomin als de kleine brief aan Filemon. Meen niet, dat er geen voedsel voor de ziel is in de boeken van de Kronieken. God heeft ons het geheel gegeven met de bedoeling om liet geheel te gebruiken, want „al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is."

Wij, protestanten, spreken veel, en niet ophef soms, over onze grote eerbied en liefde voor de Bijbel. Is onze roem wel in waarheid? Hebben wij de Bijbel lief, niet maar als een handboek, waaruit wij de bewijzen putten voor onze leerstellingen, een arsenaal, waaruit we wapens smeden om onze tegenstanders te verslaan, - maar hebben wij de Bijbel lief als Gods openbaring, waardoor onze geest gevormd en ons hart bewerkt wordt? Hebben wij niet vele Schriftgedeelten zó verwaarloosd, dat wanneer ze morgen aan de dag als hij toverslag uit onzen Bijbel verdwenen, zeer weinigen onzer die zouden missen? Hebben wij het niet meer als een theorie dan als een praktisch beginsel aanvaard, dat al de boeken van Mozes, en de profeten en de apostelen, geïnspireerd, gezaghebbend en van groot nut zijn? - Laten wij ware discipelen, leerlingen worden; niet schiften, niet verwerpen, maar alles aannemen, wat onze God zo genadig tot onze lering liet neerschrijven.

Als zulk een ijverige studie van de Schrift in botsing mocht komen met onze godsdienstige literatuur, kunnen wij gerust wezen, dat we daarin geen verlies zullen lijden, om er nog het minst van te zeggen. Hoewel wij met dankbaarheid de boeken gebruiken, waarin de mensen hun gedachten en ervaringen meededen, moeten wij, niet maar in theorie, maar in de praktijk, hen van lager orde houden. Hoe meer de Bijbel de voorrang heeft, hoe groter ons onderscheidingsvermogen wordt en hoe meer wij werkelijk voordeel trekken uit de geschriften van de mensen. Een vlijtige studie van de Schrift plaatst ons in de rechte verhouding als niet afhankelijk van mensen, maar bereid om met dankbaarheid van alle dienstknechten des Heeren te willen leren. Is er ooit een Christen geweest, die op zijn sterfbed betreurd heeft, dat hij teveel tijd aan het Bijbel lezen wijdde en te weinig tijd aan de menselijke geschriften?

Wel hebben velen van Gods volk hun leedwezen uitgesproken, dat zij het Woord Gods niet méér bestudeerd hadden. Laat ons dan doen wat zij zouden wensen te doen, indien hun leven verlengd ware; laat ons nu beginnen met wat zij, bij het plechtig en helder licht hunner laatste dagen zagen als goed, en wijs en gezegend om daarvan uit te gaan.²⁵ Laat ons er de tijd voor nemen om geregeld en ijverig „al de Schrift" te onderzoeken.

En lees de Schrift in zijn verband. Zeker, zuiver is ieder woord Gods, kostbaar iedere uitdrukking, en we mogen iedere regel en ieder vers overpeinzen tot we ontdekken hoe onpeilbaar hun diepte is. Maar nevens deze minutieuze behandeling staat de overzichtelijke, de op het verband lettende lezing als even noodzakelijk. Anders ontstaat er een foutieve verering, die de betekenis van het Woord in de weg staat. We verbeelden ons dan, dat ieder woord cursief gedrukt is, en we vatten niet de vollen zin van een geheel hoofdstuk of brief. Concentreer uzelf met al wat in u is op de lezing van de Schrift en gebruik dan uw verstand er bij als bij ieder ander boek.

Eerbiedig lezen sluit aandacht, geestesinspanning en toewijding in. De Geest is ons

²⁵ Deze gedachte heeft veel toepassingen. Een er van heeft mij vaak getroffen. Christenen richten op hun sterfbed altijd weer hun blik op Christus alleen, en uitsluitend op de genade Gods. Dan valt voor hen het volle licht op „de rechtvaardigmaking zonder de werken." Zij zien het eeuwige leven als vrije gave Gods. Begin dan daarmee uw geestelijk leven.

beloofd tot openbaring en toepassing van de heilswaarheden. En de invloed van de Geest komt ook uit in de nauwlettende inspanning van ons denken.

Als wij in een soort van geestelijke verlamming, met een geheimzinnig besef van plichtsbetrachting, de Bijbel lezen, als zou dit op een of andere manier ons of een ander ten goede komen, dan verstaan wij de aard van de Bijbel verkeerd. Hij wordt door de Geest gebruikt tot overtuiging, lering, troost, leiding, en dit door middel van recht begrip, door het geweten, door ontroering. Daarom vinden wij in de Bijbel: geschiedenis, argument, poëzie, spreuk, raad, oproep. Al wat in ons is wordt gebruikt door dit Woord, en hoe meer de Geest ons te hulp komt, des te meer zullen onze geestelijke en zedelijke vermogens door het lezen dier Schrift te werk worden gesteld. Nogmaals: laten we ons beijveren tot veelvuldig, nauwgezet, eerlijk lezen van de Bijbel in afhankelijkheid van de genade Gods, waarin wij alleen kunnen opwassen.

2. BIBLIOLATRIE

Het verwijt van bibliolatrie (aanbidding van de Bijbel) wordt in de laatste tijd vaak gericht tegen degenen, die het oppergezag van de Schrift handhaven. Voor zover dit bezwaar uitgaat van hen, die niet ten volle de Goddelijke autoriteit en inspiratie van de Schrift erkennen, is het gemakkelijk te weerleggen. Maar voor zover het onszelf raakt, hebben wij wel toe te zien, of onze tegenstanders geen uiting geven aan een waarheid, die zijzelf niet ten volle verstaan, maar die ons waarschuwt voor een gevaar, dat we licht over het hoofd zien. Met andere woorden, het doet er niet toe met welk doel deze beschuldiging van bibliolatrie wordt geuit, - laten wij de zaak zelf onder de ogen zien; is daar zulk een neiging, zulk een kwaad, zulk een gevaar?

Ik weet, dat vele Christenen daarop zullen antwoorden: „Men kan de Bijbel niet genoeg hoogschatten, vereren en liefhebben." En dat is volkomen waar. Het gevaar huist ook niet in een te diepe verering, maar in een onzuivere en verkeerde verering. Wij kunnen niet te hoog van de Schrift in haar levend verband met Christus en de Heilige Geest denken; maar het is mogelijk, dat we de Schrift beschouwen los van Christus en de Heilige Geest, en op het levenloze boek ons geloof, onzen eerbied en onze liefde vestigen; en dit zou zeker onder de categorie van afgoderij behoren: - iets te stellen, hoe goed en groot ook in zichzelf, in de plaats van de levenden God. Grove afgoderij is niet gevaarlijk voor de kerk.

Sinds de Hervorming moet afgoderij noodwendig zich op sluwe wijze indringen. Over zulk een belangrijk onderwerp is het plicht duidelijk te zijn, ofschoon er mogelijkheid van misverstand bestaat. Vooropgesteld dient, dat dergelijke gewichtige punten, tegenwoordig aan de orde, altijd de zoodanige zijn, die gemakkelijk aanleiding tot misverstand geven; de waarheid, die duidelijk gezien en algemeen aangenomen wordt, is niet die waarheid, die speciaal thans naar voren gebracht wordt. Door bibliolatrie versta ik de neiging om het Boek te scheiden: ten eerste van de Persoon van Jezus Christus, en ten tweede van de Persoon van de Heilige Geest, en op die wijze het Boek in de plaats te stellen van Hem, die alleen het licht en de leidsman is van de Gemeente. Tot toelichting dezer tweevoudige neiging, mogen de volgende opmerkingen dienen.

De Joden beschouwden de Schrift als Gods Woord. Zij eerbiedigden iedere letter, beschermden die angstvallig en bestudeerden ze met onvermoeide ijver. Zij waren vurige verdedigers van de Godsspraken, die hun toevertrouwd waren, en beroemden zich op de wonderbare schat, die zij bezaten. Hoe kwam het dan toch, met zulk een eerbied en kennis van de Schrift, dat zij het Levende Woord, Jezus Christus, niet

konden begrijpen? De Heere Zelf verklaart dit feit. Omdat zij meenden in de Schriften het eeuwige leven te hebben, daarom was het Woord Gods niet blijvende in hen. Was dit in hun geval geen bibliolatrie?

Maar niet alleen, dat zij Christus' woord niet verstonden, en het niet aannamen, ofschoon het zo volkomen in overstemming was met de Schrift. Maar zij zagen de gelijkenis niet tussen Jezus en het beeld van de Messias, door Mozes en de profeten geschilderd, en zo wondertreffend in volle heerlijkheid hun voor ogen gesteld. Zij lazen voortdurend die Schrift, waarin de trekken van de Messias, de uitverkoren Knecht des Heeren, klaar en volledig waren beschreven; en toen Hij vóór hen stond, die het origineel was van het portret, kenden zij Hem niet; zij ontdekten niet, wie Hij was; neen, zij eindigden met Hem ter dood te veroordelen „naar de wet" (dat is op Schriftuurlijke grond). Hoe kwam het, dat met al hun bestudering van de Schrift, zij Hem niet herkenden van wie al de profeten getuigden? Zij vielen niet voor Jezus neer in eerbied en aanbidding. Wat was het dan, dat zij aanbaden? Het was de letter van de Schrift, die zij vereerden; de kern en inhoud, de realiteit van de Schrift, Jezus Christus, herkenden zij niet eens. Hier hebben wij een algeheel misverstaan van de Schrift, verbonden met een orthodox geloof in haar gezag en een grote en vurige verdediging van en lof voor het geïnspireerde getuigenis. Hoe treffend en bedroevend is dit feit! De Joden, die de Bijbel geloofden en Jezus verwierpen; roemende in het geschreven Woord, en Jezus uitwerpende uit de geliefde stad; de Bijbel in de ene hand, en met de andere Jezus kruisigende; erger nog Hem van godslastering beschuldigend.

Of er ook onder ons iets dergelijks bestaat, laat ik aan het oordeel van de lezer over. Of de Bijbel voor velen is, wat hij voor de Joden was, niet de stem van de levenden God, maar diens plaatsvervanger, zodat, terwijl zij „gelooven, dat die Bijbel waarheid bevat, zij de waarheid, die hij bevat, niet geloven; en of er met de openlijk verklaarden eerbied voor de Schrift, wel veel echte eerbied voor het van God uitgaande Woord en daaraan beantwoordende handelwijze met dat Woord gepaard gaat, is een vraag, die ik eenvoudig maar aangeef en voor u neerleg.

Hoe laat zich rijmen een volk Schrift lievend en Jezus hatend; eerbiedigend de letter van de Schrift, maar niet bij machte de stem te verstaan van Hem, die voortijds veelmalen en op velerlei wijze, tot de vaders gesproken hebbende door de profeten, nu tot hen sprak door Zijn Zoon, de Heere Jezus? Het is de bibliolatrie, die het verklaart. Zij zetten de Bijbel in de plaats van God, die in en door dit boek spreekt. Zij meenden, in plaats van een levend God, die hen bestuurde en leidde, nu een Boek te hebben, waar alles in stond en waarvan het alleen maar de vraag was hoe het goed uit te leggen. Zij vroegen (zoals ons volk ook vraagt) „Wat was de tekst?" en niet: „Wat is het Woord, de boodschap van God?" Uit de Psalmen en de profeten blijkt duidelijk, dat de boeken van Mozes trouw werden gelezen, en toch was altijd weer de vermaning tot Israël: „Keer weder tot Jehovah." Het verschil tussen de waren Israëliet en de Bijbelaanbidder bestond hierin: de één beschouwde de Schrift als zijn leidsman tot God, als een kanaal, waardoor God hem onderwees, bestuurde en vertroostte; de ander beschouwde de Schrift als een plaatsvervanger voor God; met andere woorden: het werd hem een middel om van God af te komen. De geest van de van God vervreemde tekstaanbidders wordt uitgedrukt door het gezegde van een rabbijn, dat nu God de wet gegeven heeft, het niet meer nodig is en Hij ook geen recht heeft om door verdere openbaringen tussenbeide te komen. Onder het voorwendsel van de Bijbel te vereren, behandelden zij God, als had Hij opgehouden te bestaan en te besturen.

En thans begon de regering van de mens.

Want als wij in plaats van God de Bijbel hebben, dan begint de taak van de

verklaarders, uitleggers en casuïsten. (Zij, die het geweten willen laten beslissen.) Want de tekst is duister, de uitlegging helder; de tekst is streng, de casuïst bemiddelend; de tekst is diep en veelzijdig, de verklaarder oppervlakkig en eenzijdig; de tekst eist waarheid in het binnenste en radicaal herstel, de overlevering geneest de breuk van de dochter mijns volks op het lichtst en bedrieglijk. In de loop van de tijden begon men de overlevering te beschouwen als meer noodzakelijk en meer praktisch dan de Bijbel. Natuurlijk. Zonder een levend God, met de Bijbel als Diens plaatsvervanger, wordt een duidelijke en omstandige verklaring van het wetboek inderdaad van groter belang dan dit wetboek zelf.

Dit feit: Israël, dat de Bijbel vereert en Christus kruisigt, is duidelijk en treffend voor ieder. Maar dat dit een feit is van betekenis voor alle eeuwen en dat de beginselen, die het bevat van bijzonder belang zijn voor de Kerk, wordt niet voldoende in aanmerking genomen.

Evenwel, waar deze vorm van Bijbelafgoderij hoofdzakelijk voorkomt onder hen, die de boodschap van God niet aannemen (ofschoon zij de Bijbel aannamen), en die in dezen toestand versterkt worden, omdat zij op dat dood geloof in de Bijbel niet gewezen worden, is er nog een andere vorm van bibliolatrie, gevaarlijker nog voor de kinderen Gods. Gezegden als: „De Bijbel is de godsdienst van de protestanten” hoe goed bedoeld en tot op zekere hoogte waar, wijzen reeds op een begin van verval. Waar leven en gezond leven is, komen zulke uitdrukkingen niet voor. Paulus zou nooit gezegd hebben, dat de Schrift de godsdienst van de Christen was. Christus was zijn licht en zijn leven. En nader over Christus gevraagd zijnde, zou hij Hem beschreven hebben, zoals de Schrift van Hem getuigt, en zo als de Geest Jezus aan zijn ziel openbaarde. Niet dat Paulus anders dacht dan wij over de Goddelijke autoriteit, algenoezaamheid en volheid van de Schrift, maar hij stond tot de Schrift in een rechte verhouding.

De kerken van de Hervorming verlieten al gauw dat rechte en levende inzicht in de Schrift. Luther zag de Schrift in haar betrekking tot Christus en tot de Heilige Geest, en zeker zijn er onder zijn uitspraken, waarin hij dwaalt door al te zeer de Schrift afhankelijk te maken aan het getuigenis van Gods Geest met onze geest. Zij zijn als in een onbewaakt ogenblik geschreven, maar in werkelijkheid slechts sterke en eenzijdige uitdrukkingen van wat hij zo diep voelde, dat wij de Bijbel niet als de plaatsvervanger van Christus mogen beschouwen of als die van de Heilige Geest; dat de grote betekenis van de Bijbel ligt in zijn getuigen van Christus; en dat de Heilige Geest de ware voorlichter en onderwijzer is.

Waar Luther niet genoeg waakte over zijn beweringen (ook vergetende, dat het getuigenis van de Schrift omtrent Christus verre in volheid uitging boven zijn idee van wat dat getuigenis moest zijn) vergaten zijn volgelingen al te spoedig de rechte plaats van de Schrift. De Heilige Geest staat boven de Schrift. Niet, dat daarin iets zou zijn in tegenspraak met het onderwijs van de Geest, want alle Schrift is van God ingegeven, **maar de Kerk loopt gevaar het bestaan des Heilige Geestes en haar afhankelijkheid van Hem niet te erkennen, en het Boek in plaats te stellen van de Geest.** En dan begint het rijk van de uitleggers en Schriftverklaarders, van de „korte begrippen” en catechismen, hoe schoon en leerrijk ook op zichzelf. Want als wij het onderwijs van de Geest in het Boek hebben, in plaats van Diens onderwijs door het Boek, dan verlangt men naar uittreksels, naar vereenvoudiging, teruggebracht tot een systeem, een methode. En dan staat, praktisch gesproken, de Geloofsbelijdenis boven de Bijbel.

Zo is er in grote mate een „tekst”-prediking ontstaan in plaats van een prediking van

„Gods Woord". Het Woord was „buiten" ons in plaats van „in" ons.

En ons getuigenis verschilt in klank en kracht van dat van de apostelen en eerste Christenen, want hun getuigenis was in de Heilige Geest en van Christus naar de Schriften, terwijl het onze geworden is het getuigenis aangaande de Bijbel met betrekking tot Christus en de Heilige Geest.

De apostelen spraken van Christus, en bevestigden en verduidelijkten hun getuigenis door de profetieën van de Schrift. Zij hadden allereerst het oog op de Hoofdpersoon, en in de tweede plaats op het portret, dat van Hem in het Boek gegeven werd. **Terwijl de pseudoapostolische prediking haar eigen oog en dat van de hoorder in de eerste plaats op het Boek vestigt, en daaruit afleidt het bestaan en de invloed van de Persoon.** De indruk in het eerste geval is deze: de prediker verkondigt een boodschap van Christus, die een werkelijkheid voor hem is; **en deze zijn bevinding van Christus verklaart hij, als in overeenstemming met de Schriften.** En in liet andere geval is de indruk deze: dat Jesaja, Paulus, Johannes verkondigen, volgens de uitleg van de prediker, die of die leer.

De eerste predikt Christus, de ander: over Christus. De een is geest en leven, de ander kan zonder geest en persoonlijk leven zijn. De een is een getuigenis, de ander is een verklaring van eens anders geïnspireerd getuigenis. De een predikt het Woord (met of zonder tekst); de ander predikt een tekst zonder het Woord. **Paulus predikte Christus; bij ons is er neiging om te prediken, dat Paulus Christus predikte.**

Waarom toch zegt God, in Zijn spreken tot Zijn eigen volk, zo vaak: „Ik ben de Heere"? Waarom waarschuwt Hij zo veel en zo ernstig tegen afgoderij? Waarom leert Hij ons voortdurend, *dat het de Geest is, die levend maakt*, dat de letter, zelfs de goede en geïnspireerde letter, doodt?

Omdat de mens van nature altijd geneigd is **schaduw voor wezen aan te zien**, en vorm en omtrek voor het geheel, richtlijnen voor het leven zelf, en dode zaken voor de levenden God. Omdat wij wensen op een terra firma te staan en de kinderen gelijk zijn, die niet begrijpen, op welke steunpilaren aarde en zon en maan rusten. Omdat we een zonnestraal willen vastleggen in plaats van ons van de zon in de hemelen afhankelijk te stellen. Daarom ook, dat we altijd geneigd zijn „koperen slangen," „Bijbelleer," „ervaringen uit het verleden" te vergoddelijken. De man, die het eerst een kruisbeeld maakte, meende ongetwijfeld daarmee alleen zijn herinnering en zijn gebeden te hulp te komen. De gedachte aan de liefde en de dood van de Zaligmaker vervulde zijn hart met diep berouw, brandende genegenheid, vrede en vreugde. „O, kon ik maar altijd zó mijn gekruisigde Verlosser zien!"

En waarom niet? Is dezelfde genade en liefde, die Christus aan de ziel thans openbaart, niet voortdurend met ons? Zal het manna er morgen ook niet wezen? Ach, maar hij heeft zo'n behoefte om de indruk vast te houden en te bewaren. Hij maakt het kruisbeeld; en nu, in plaats van Christus, hebben we een hulpmiddel - iets dat ons bij onzen erediens kan helpen, maar dat weldra een hindernis wordt, en een plaatsvervanger van de levenden Christus. Want het proces van de ontaarding werkt snel; ras is Christus vergeten, en het crucifix is niet meer een symbool, maar een afgodsbeeld, dan denkt men niet louter aan een crucifix, maar gaat de mens hechten aan een bepaald crucifix, uit hout van die of die plaats, en gebruikt door dezen of die heilige, enz.

Maar afgoderij, in brede en geestelijke zin, beperkt zich niet tot „kruisbeelden." De Bijbel kan het Protestantse crucifix worden. En dan gaat het er mee, als met de joden, en zal men ook nu vragen: „Als gij de sabbat en de Bijbel wegneemt, wat blijft er dan over?" En dat is juist wat ik vraag: „Wat blijft er dan over?" Wat is er

overgebleven voor een groot deel zogenaamd godsdienstige mensen? 0, toen de Geest des Heeren tot u kwam en u te zien gaf **Jezus Christus, de Vriend van de zondaren**, en te horen Zijn gezegende stem, vrede verkondigende in Zijn bloed, waart gij u toen bewust van een boek of van een persoon, van een geloofsbelijdenis of van leven, van geschreven waarborgen Gods, Of van die liefde, die de kennis te boven gaat en van een vreugde, niet onder woorden te brengen? Voor ons is het leven Christus, en niets anders; en onze grond is Christus en niets anders. En daarom is het getuigenis, dat wij alleen in de Schrift en nergens elders volmaakt, volledig en feilloos hebben, ons zo innig dierbaar.

Het gevoelen van de wereld over ons is, dat wij door de Bijbel geleid worden, en om onszelf te verdedigen en vat op de wereld te krijgen, beginnen wij aan te tonen hoe volkomen logisch, en historisch, en ethisch wij zijn door in de Bijbel te geloven. Maar waar wij de wereld diep de indruk van behoorden te geven, is het feit, dat wij geleid worden door de Heilige Geest, en dat Christus ons middelpunt en ons leven is.

De Bijbel is onze schatkamer, waaruit wij voedzame spijs halen (zelfs dit beeld is gevaarlijk, want los van de Heilige Geest is er geen voedzame spijs, zelfs niet in het Evangelie van Johannes en in de woorden van Christus). De Bijbel is ons arsenaal, waarin zich zwaarden en wapens voor onzen strijd bevinden. Maar waar wij van hebben te getuigen, is, niet dat wij voedsel hebben, maar dat wij leven hebben; en dat Christus er is; niet dat wij toegerust zijn voor de krijg, maar dat wij de krijgsmacht hebben, n.l. de Heilige Geest.

En wat de verdediging van de Bijbel of van Christus aangaat, wie heeft dat ooit van ons gevergd? Christus zeker niet, want Hij gebod ons Zijn getuigen, maar niet Zijn verdedigers te zijn, en Hij heeft beloofd, dat de poorten van de hel de Gemeente niet zouden overweldigen. De verdediging heeft Hij in Zijn handen, maar het getuigenis legde Hij in de onze. En het ganse getuigenis van de Kerk is Jezus Christus, en dat getuigenis geschiedt door Gods Geest.

Door de betoning van de Geest en van de kracht in de prediking, worden zielen bekeerd en aan ons toegevoegd. Maar wanneer de Kerk over en ten behoeve van Christus en vooral over de Bijbel gaat argumenteren, alsof die Bijbel Gods waarborg was in plaats van Gods getuigenis, dan is zij ongemerkt in een valse positie geraakt. De apostelen waren getuigen van de opstanding van Jezus - maar hoe? Waarom is Jezus na Zijn opstanding Zelf niet aan de ongelovige Joden verschenen? De apostelen verkondigden niet een bewijs, waaruit het wonderbare feit van de opstanding kwam vast te staan - maar een verreezen Heiland : zij bezaten de kracht van de opstanding, en de Geest overtuigde hun hoorders van dat leven in een opgestane Heiland. Ons geloof is niet gefundeerd in de wijsheid van de wereld, maar in de kracht Gods. Wanneer het Woord des Heeren tot de ziel komt, dan brengt het mee zijn gezag, zijn macht en zijn aantrekkingskracht, en het antwoord des harten is niet: „Wat voor Boek is dit?" maar: „Wie zijt Gij, Heere?"

Zo kan zelfs de Bijbel gevaarlijk worden. Wanneer God werkelijkheid voor ons is, wanneer wij ons voortdurend voor ogen houden, dat Christus Zelf alles in allen is, en wij geloven, dat naar Zijn belofte de Heilige Geest de inwonende Leidsman van de Gemeente is, dan wordt waarlijk de Bijbel aller kostelijkst voor ons, het Woord des Almachtigen, dat wij met eerbied, dank en vreugde begeren te aanvaarden.

3. HET PRAKTISCH KARAKTER VAN DE BIJBEL

Wanneer wij in het oog houden, dat God ons Zijn Woord heeft gegeven, opdat wij Hem daarin vinden mochten, en niet voedsel voor onze nieuwsgierigheid, stof voor onze geleerdheid of bekwaamheid, opluchting voor sombere gedachten, of vastheid voor een oppervlakkig aannemen van leerstellingen en beloften - dan zullen wij het Boek gebruiken tot een Godzalige opbouw in het geloof, en in onze bevinding realiseren, dat het heilzaam is. Het praktisch karakter van de Bijbel zal zich dan bij toeneming aan ons openbaren. Praktisch in de waren en vollen zin des woords, niet in conventionele zin, die zich tegen het leerstellige verzet en alleen van zijn betrekking tot louter uitwendige daden en levensgewoonten wil weten.

Niets typeert meer de eigenaardigheden onzer eeuw dan de betekenis, die aan het woord „praktisch” in de sfeer van het geestelijk leven gegeven wordt. Op ander gebied wordt ten volle de waarde van de theorie op prijs gesteld. De praktische betekenis van de wiskunde, de sterrenkunde, de chemie wordt ons door ieder bevestigd; voortdurend erkennen wij dat een eenvoudig denkbeeld en de ontdekking van een enkele wet, de vruchtbare bron is van vele en hoogst belangrijke resultaten. Maar terwijl de wereld al meer filosofisch wordt op elk gebied, in geestelijke zaken wordt zij hoe langer hoe meer kinderachtig en oppervlakkig. De kennis van God, van Zijn raad, van Zijn liefde in de eeuwigen Zoon, van Christus, diens Godheid en mensheid, van het werk van de Geest, van de verzoening, van de vereniging met Christus, van het Koninkrijk, van de wederkomst des Heeren, - kortom de theologie, - wordt beschouwd als onvruchtbare theorie en bespiegeling; het wijzen op afzonderlijke deugden en uiterlijke werken en gewoonten, dat heet praktisch. Zo wordt uit de dood leven verwacht, en een zuivere rivier uit een besmette bron. Zedenleer is als een luchtkasteel, dat opgebouwd wordt zonder het fundament van de vreze Gods. Waar Christus ons zegt, dat God te kennen en Jezus Christus het leven is, houdt de wereld vol, dat theologie - de kennis van God - abstract is, en zonder onmiddellijk verband met de werkelijkheid van het leven. Het is de oude geschiedenis, de filosofie van de oude slang, om goed te wezen zonder God, om Hem gelijk te wezen zonder Hem te kennen, lief te hebben en te vertrouwen. Vroeger werd God beschouwd als de bron van alle Goed, en wie niet willig waren om Hem te dienen, zeiden: „Wij hebben de zonde lief;” thans zegt men: „Wij hebben de deugd lief, maar we kunnen haar zonder God beoefenen.”

Het grote einddoel: de wederkomst des Heeren Jezus en de heerlijkheid, die Hij aan Zijn dienaren geven zal; de grote kracht, waardoor Hij het hart verandert, het licht Zijner liefde, de openbaring van Zichzelf, de ganse raad Gods, door de apostelen verkondigd en waardoor mensen het zout van de aarde en levende brieven van Christus werden; dit alles - is in de schatting van velen niet praktisch; zij onderscheiden de Goddelijke, levenwekkende kracht niet die deze leer bevat. En zo schrijven zij meer macht toe aan het mensenwoord, aan de vermaningen van menselijke wijsheid en ernst, aan het welsprekend aandringen op afzonderlijke deugden en ethische grondstellingen (maar niet gegrond en gegroeid uit „de Wortel”) dan aan de eigen woorden Gods. Zij vergeten, dat God tenslotte, en Hij alleen, leven is, dat Hij het leven heeft in Zichzelf, en Zijn woorden ook leven bevatten; en dat Zijn Woorden niet louter goede dingen brengen, maar de eerste en uitsluitende vereiste van alle goed, n.l. leven zijn.

Want het Woord is levend; (Hebr. 4 : 12.) en wanneer het als de stem Gods herkend wordt, is het machtig. Christus' woorden zijn geest en leven. Het is daarom, dat zij met het zaad vergeleken worden, dat wel onbeduidend schijnt, maar, in goeden grond ontvangen, zijn levenskracht ras openbaart.

Hoe vaak spruit het zaad uit en wordt lang, wij weten zelf niet hoe, eerst het kruid,

daarna de aar, daarna het volle koren in de aar. Als het Woord Gods als zoodanig ontvangen wordt, dan blijft het in ons niet een dood, onbewegelijk iets, een bloot toevoegsel aan onze kennis, maar dan is het voortdurend werkzaam en groeit in onze gedachten en woorden, in ons karakter en onzen wandel, en brengt vrucht voort in sommigen honderd, bij anderen zestig, bij anderen dertigvoud. En waar „wederom is geschreven," dat wij afleggen moeten allen last, en met zachtmoedigheid ontvangen het Woord, dat in ons geplant wordt, hebben wij dat Woord te bewaren, weg te leggen in onze harten, zorg te dragen, dat de vijand het niet uit onze herinnering en genegenheid wegrooft.

En wederom is dit Woord, levend en krachtig, een zwaard gelijk; doorgaande tot de verdeling van de ziel en van de Geest, en van de samenvoegselen en des mergs, en een oordeler van de gedachten en van de overleggingen des harten. Met de meest getrouwe nauwlettendheid ontleedt het onze drijfveren tot in de fijnste bijzonderheden. Het onderscheidt natuur van genade, geest van vlees, het oude leven van het leven van de opstanding. Het maakt scheiding, waar wij in onze blindheid en zelfgenoegzaamheid ons wijs maken, dat alles in orde en Gode welgevallig is. Zo is het Woord als een spiegel, zuiver en klaar, waarin wij ons beeld kunnen ontdekken. En zoals een spiegel dient niet om er naar, maar om er in te kijken, zo wordt het Woord niet naar Gods wil gebruikt, tenzij wij liet inzien om er onszelf in te ontdekken; en alle objectieve bewondering van de Bijbel, als een prachtige spiegel, van de wereld en de Kerk, vermeedert onze schuld, zo we het subjectief gebruik verwaarlozen.

Wij zijn de subjecten. „Gij zijt die man." „Ken uzelf" gold reeds van de verre oudheid af als voorschrift van menselijke wijsheid. Maar dit voorschrift vergat één grote moeilijkheid. „Het hart is arglistig meer dan enig ding." Wie, dan God alleen, kent die geheimzinnige bron, waaruit de uitgangen des levens zijn? God alleen kent en doorzoekt het hart. En daarom hebben wij een spiegel nodig, zoals geen mens die kan bezorgen. Doch terwijl deze spiegel ons getrouw onzen eigen toestand voorhoudt, zien wij er ook in het beeld van de Heere uit de hemel, die onze gerechtigheid is, en Wiens schoonheid zo danig Zijn gelovigen overstraalt, dat de Vader een welbehagen in hen kan hebben.

Zaad, zwaard, spiegel - ziedaar drieërlei aard van het praktisch karakter van de Schrift. Als we haar naar Gods bedoeling lezen, in afhankelijkheid van de Heilige Geest, dan oefent zij een wonderbaren invloed op ons uit. Indrukken van eeuwige aard worden ontvangen. Het werk des Heeren doet zich gelden in het hart, waaruit gedachten en daden voortkomen. Genade is onze leermeesteres en haar tucht werkt door het Woord. En aangezien Gods bemoeiingen met ons samengevat mogen worden in de twee grote lessen: onze zonde en nood, en Zijn genade en volheid, zo werkt het Woord ook altijd tweevoudig: het doodt en maakt levend; het neemt ons eigen leven weg en geeft ons het leven van de opstanding; het opent ons oog voor onze onwaardigheid, en ontvouwt ons de rijkdommen van Christus. En zo is de slotsom van de Schrift: troost. „Troost, troost mijn volk," is het motto van de Bijbel. Maar Gods troost is in gerechtigheid en waarheid. De zonde wordt veroordeeld in het vlees; het leven gegeven door de gerechtigheid van Christus.

De troost van de wereld en van de natuurlijke mens is gegrond op een gebrekkige blik op de zonde (lichter van het kwaad denken dan het is) en op een verkeerden blik op het leven van het schepsel (als nog hoopgevend); die troost ontkent de zonde en ontwijkt het kruis; hij vernedert de mens niet; hij leidt niet door de dood tot het leven. Maar dat is niet de troost, die God geeft.

Hij geeft de vertroosting van de opstanding na het kruis. En zie hier onze verzoeking:

te willen scheiden wat God verenigd heeft. Zijn beloften en geboden; Zijn gave en Zijn heiligheid, het kruis en de heerlijkheid; Zijn gestrengheid en Zijn ontferming; Christus onze plaatsbekleder in de hemel, wij Zijn vertegenwoordigers op aarde; dit blijvend verband, deze harmonie, zo levend, zo onmiddellijk weerklank vindend in het geweten, tracht de satan altijd te ontbinden, en zodoende ons er toe te brengen om de Schrift te gebruiken als vertroosting voor het vlees en als verschrikking voor de geest; terwijl het Gods bedoeling is verschrikking voor het vlees en vertroosting voor de geest! Opdat wij de doding des Heeren Jezus in ons vlees zouden omdragen, opdat ook het leven van Christus in ons zou geopenbaard worden.

Het Woord maakt ons wijs tot zaligheid. Het Woord leert ons wat het betekent wijs te zijn. Want de wereld houdt vaak bekwaamheid en voorzichtigheid ten onrechte voor wijsheid, en noemt ongelijkvormigheid met de wereld dwaasheid. Maar de Schrift leert ons dat de wijsheid van boven is, dat Christus onze wijsheid is, en dat het einde van de wijsheid zaligheid is.

Evenwel omvat deze wijsheid de ware voorzichtigheid en alle andere aardse deugden en verhoudingen. En als we door het Woord geleid worden, als wij het Koninkrijk Gods zoeken en Zijn gerechtigheid, als wij het oog op Zijn belofte houden, en onze genegenheden uitgaan naar de dingen, die boven zijn, als wij met Hem verkeren in ootmoed en geloof, zal onze ziel verlicht en rustig, zullen onze woorden ernstig, waarachtig en vriendelijk zijn, onze daden oprecht en voorzichtig; in onzen omgang met onze medemensen zullen wij de leer van het Evangelie aanbevelen en versieren.

O, hoe schoon en volmaakt zijn Gods vermaningen in de Schrift! Indien wij Hem in alle dingen, tijdelijke zowel als geestelijke, innerlijke en uiterlijke, gehoorzaamden, hoe gezegend en aantrekkelijk zou ons leven zijn. Wat beschaving oppervlakkig tracht te bereiken, dat maakt Gods Woord werkelijkheid en volkomen werkelijkheid.

Welk een ware wijsheid bezit en openbaart hij, die de regel van de Schrift volgt.²⁶

Met zijn hart heeft hij God lief en hoop op de hemel, hij bemint en vergeeft zijn broeder, en denkt geen kwaad; zijn ja is ja, en zijn neen: neen; zijn woorden zijn waar en vriendelijk; zijn kleeft is eenvoudig, zoals past aan een, wiens lichaam de tempel van de Heilige Geest is, en die weet, wat het echte versiersel is; in zijn wandel de laagste plaats kiezende, totdat men hem vraagt om hoger op te gaan; in wereldse zaken niet traag, maar zich niet beijverende om rijk te worden, en niet bezorgd voor de morgen; in smart niet overstelpt en in voorspoed niet opgeblazen; een man, die in plaats van: „Wie is mijn naaste?" altijd vraagt: „Voor welken naaste kan ik een hulp zijn?" Iemand, die de eenzaamheid liefheeft, maar klaar staat om de broeders vermanend en vertroostend te helpen, waar zich de gelegenheid voordoet; en de wezen

²⁶ De woorden van de diepzinnige J. G. Hamann mogen hier een plaats vinden:

„Ik heb de proef genomen met het gezegende Woord Gods, en het bevonden als het enige licht, waarbij wij tot God kunnen komen, en tot de kennis van onszelf; de kostelijkste gave van de Goddelijke genade, zo ver de ganse natuur en al haar schatten te boven gaande, als onze onsterfelijke ziel uitnemender is dan de tabernakel van ons vlees en bloed; de meest wondervolle en eerbiedwaardige openbaring van de verhevenste en diepzinnigste mysteries van de Godheid en van de Goddelijke natuur; eigenschappen, grote en machtige raadsbesluiten, inzonderheid niet betrekking tot ons, arme mensen; vol van de gewichtigste onthullingen, die alle eeuwen, ja de eeuwigheid omvatten; het enige brood en manna onzer zielen, meer onontbeerlijk voor de Christen dan het voedsel voor de natuurlijke mens. Ja, ik verklaar, dat dit Woord van God groter wonderen in het hart van een Christen tot stand brengt, hij zij geleerd of ongeletterd, dan de wonderen, die er in ver worden; dat de betekenis van dit Boek, en het geloof in zijn leer, alleen verkregen kunnen worden door dezelfde Geest, die zijn schrijvers bezielde, en dat de onuitsprekelijke verzuchtingen, die Hij in onze harten wekt, van dezelfde aard zijn als de onuitputtelijke symbolen en beelden, die Hij in de Schrift heeft neergelegd in groter overvloed, dan al de zaden van de natuur en haar koninkrijken."

en weduwen in hun verdrukking bezoekt; ernstig en waardig, evenwel zijn aangezicht zalvend, in het vasten zijner ziel voor de Heere: een man, getrouw in het minste, rechtvaardig en welwillend voor allen, met vurige liefde voor de discipelen van Jezus; een man, wiens hart is in de hemel, en de hemel is in zijn hart, die dagelijks onderwezen wordt door Jezus, om hem gelijk te worden, die de hemelse wijsheid is. De Bijbel is een levensboek, en alleen wie het begeert tot het boek van zijn leven kan tot zijn ware betekenis doordringen. De Bijbel is heilzaam, maar alleen wanneer wij die lezen als discipelen, wier wens is „Jezus te kennen” Gods kinderen lezen zó de Bijbel, niet met het doel zijn volheid uit te putten, maar alleen om te ontvangen wat zij voor het tegenwoordige nodig hebben, ofschoon zij vaak als een schat bewaren, wat ternauwernood begrepen, in de toekomst wordt ontvouwd. Het Woord lezende, waarvan Christus de kern uitmaakt, gevoelt de gelovige, dat de voorzienigheid des Vaders en de toepassing van de Geest aan de Schrift een rechtstreeks besturende, vermanende en vertroostende betekenis geeft. Zo ziet hij niet slechts de grazige weiden, maar God Zelf doet er hem in neerliggen, en hij ontvangt van de hemelse Herder wat heilzaam en verkwikkend is voor zijn ziel.

En evenzo beseft hij, hoe oplettend hij moet overpeinzen wat hij leest, en niet haastig heen rennen over het veld, waarin schatten verborgen zijn, maar door diep te graven het kostbare goud ontdekken. Ons hart en leven moet ingesteld zijn op dit groot en verheven werk. Want wij weten, dat de zwarigheden in het verstaan van het Woord niet verstandelijk, maar geestelijk - in hart, geweten en wil huizen. Vandaar dat de studie van de Schrift rust op zelfverloochening.

In die wondervolle 119^e Psalm, het gouden a.b.c. van de Joden, zoals Luther die noemt, **bezitten wij een uiterst leerzaam beeld van de gesteldheid en de tucht dergenen, die het Woord liefhebben.** *„Ik heb mijn voeten geweed van alle kwade paden, opdat ik Uw woord zou onderhouden. Neig mijn hart tot Uw getuigenissen, en niet tot gierigheid. Ik haat de kwade ranken maar heb Uw wet lief.”*

Hij, die de verborgenheden van het Woord wenst te zien, bidt: *„Reinig mij van mijn verborgen afdwalingen.”*

Als wij zo samenvatten de leidingen van de Voorzienigheid, de bestudering van het Woord, gebed, overpeinzing en gehoorzaamheid, hoe zalig is het dan de boodschap van de Heere Zelf te mogen ontvangen. En hoeveel gedeelten van de Bijbel komen dan naar voren, als 't Ware door God Zelf gemerkt en door Hem bestemd voor de gelovige in tijden van beproeving, van benauwdheid, op gewichtige keerpunten des levens, in geestelijke duisternis en strijd. Het is goed voor ons om ons vaak te herinneren en stil te staan bij die gedeelten, en evenmin te vergeten de Schriften, voor welke de Geest het eerst onze harten en gewetens opende. De Schrift brengt de schatten, die in de beproeving verborgen zijn aan het licht, zoals de beproeving de verborgen schatten van de Schrift doet ontdekken.

Wat de Schrift is, dat is zij vanwege haar verhouding tot Christus. Is het Woord Gods levend? Het is omdat Christus het leven is. Is het krachtig? Het is omdat Christus de kracht Gods is. Is het scherper dan enig tweesnijdend zwaard, doorgaande tot de verdeling van de ziel en van de Geest, en tot de verdeling van de samenvoegselen en des mergs? Het is omdat Christus is gezet tot een val en een opstanding van velen in Israël; omdat Christus de scheiding maakt tussen Petrus, die Hem belijdt als de Zoon van God, en Petrus, die bedenkt de dingen, die van de mensen zijn. Is het een oordeel er van de gedachten en van de overleggingen des harten? Het is omdat Christus weet, wat in de mens is; omdat Hij Nathanaël ziet, wanneer hij onder de vijgenboom is, en de Farizeeën, die kwaad in hun hart denken.

Is er geschreven in het Woord: „Er is geen schepsel onzichtbaar voor Hem; maar alle

dingen zijn naakt en geopend voor de ogen Desgenen, mei welken wij te doen hebben"? Dat is omdat het gesproken en geschreven Woord wordt vereenzelvigd met de Heere, Wiens ogen zijn als een vlam vuurs, de Zoon des mensen, aan wie de Vader al het oordeel heeft overgegeven. Wordt van het Woord gesproken, als van de redelijke, onvervalste melk, het gezonde voedsel voor de ziel? Het is omdat Christus is het brood des levens. Wordt het aangeprezen als een licht, schijnende in een duistere plaats? Het is omdat Christus is het licht en de wijsheid.

Het wezen van de Schrift is die Zaligmaker in wie alles, wat tot het leven en de godzaligheid behoort, **geschonken is**. De ziel, die Jezus Christus gevonden heeft, ziet Hem in de Schrift, - altijd en overal. Jezus is de Deur, door wie alleen wij het heiligdom van het Woord kunnen binnengaan. En als wij komen tot Jezus, dan komen we in het bezit van het Woord, want Hij heeft de woorden des eeuwigen levens. Zij zijn de Zijne en Hij alleen kan het Woord geven. (Joh. 17 : 14: Ik heb hun uw Woord gegeven.) En waar wij also het Woord door Hem en in Hem hebben, vinden wij Hem in elk Schriftgedeelte. „Als ik luister naar de overeenstemmende klanken van al de heilige profeten, en van de apostelen van onzen Heere en Zaligmaker, is het mij, als stond ik in Jeruzalem bij de zegevierende intocht van onze Heere, en hoorde ik de menigten dergenen, die voorgingen en die volgden, roepende: Hosanna, de Zone Davids! Gezegend is Hij, die komt in de naam des Heeren!" (Boyle.)

„Jezus alleen," is het ware centrum van de Schrift in al haar veelvuldige openbaringen; en vandaar dat heel de Schrift Nieuw Verbond is, het Evangelie van de genade. De wet verspert ons iedere weg, behalve die naar „Jezus alleen" zoals zij ook in „Jezus alleen" haar ware verklaring en vervulling vindt. Het Koninkrijk is „Jezus alleen" als heerlijkheid; de Gemeente „Jezus alleen" als hoofd. De zondaar wordt aangenomen, omdat het is „Jezus alleen," de heilige leeft en wast op, omdat het is Jezus alleen. Het Schriftuurlijk werk van de heiligmaking is even strijdig met de natuur, als dat van de rechtvaardigmaking. Maar hoe waarlijk vertroostend is de weg Gods! Gods heiligen, die wij bewonderen, een David, Paulus, Johannes, worden ons getekend en de bron van hun leven voor onze ogen blootgelegd. Stel u niet voor, dat zij vrij waren van bezwaren en verzoeken; van valstrikken en afdwalingen; dat zij niet een andere wet strijdend in hun leden hadden, en dat zij enig vertrouwen in het vlees koesterden. Buiten de gerechtigheid van Christus, buiten de genade Gods, buiten de kracht van de Geest, hadden zij niets, waarop zij betrouwen en waarbij zij leefden; of liever, het was hun voortdurend gebed niets te mogen weten en niets te mogen hebben dan **Christus en Die gekruisigd**.

Hun leven was een leven des geloofs in Hem, die ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons overgegeven heeft. En als zij meer vrucht voortbrachten, was dit niet omdat daar een ander beginsel in hun harten leefde naast het zaad van de genade Gods; het was niet, omdat zij enige andere kracht toevoegden als motor voor hun arbeid en zelfverloochening - maar juist het tegenovergestelde.

Het was, omdat zij wisten, dat zij niet onder de wet, maar onder de genade waren; dat zij niets vermochten zonder Christus of buiten Hem; dat nietswaardige zondaars de eisen van de wet niet kunnen vervullen, maar uit de volheid van Christus ontvangen genade voor genade. De wettische ziel overtreedt de wet en veracht het Evangelie; de gelovige verblijdt zich in de Heiland, en loopt de weg van Gods geboden.

Geloof is de overwinning, die de wereld overwint, en de inwonende liefde van Christus de kracht van de gehoorzaamheid. Zo wij maar altijd op Hem zagen in Zijn grote liefde, Zijn onwankelbare trouw en genade, - het Lam dat geslacht is! - wij zouden waarlijk Hem volgen en overvloedige vrucht voortbrengen!

Vandaar ook, waar de Schrift overvloedig van vermaningen tot waakzaamheid,

naarstigheid, ijver, zij niettemin alle goede gezindheden, woorden en werken voorstelt als vruchten van de Geest, en voortdurend vermaant niet af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is. Het is, als het ware, of God tot ons zegt: „Gebruik Mijn Evangelie niet in een wettische geest. Wanneer gij uw geestelijke groei wilt onderzoeken, dan wordt Mijn Evangelie veranderd in de wet. Gij hebt uitsluitend het oog te richten op de Bron van uw groei, *en niet op het verborgen proces binnen in u*. Christus is voor u genade, rechtvaardigheid, wijsheid, sterkte, zonder dat gij in staat zijt om te begrijpen hoe dit werk in uw ziel wordt gewrocht. U begrijpt niet, hoe het komt, dat de regen de aarde vruchtbaar maakt en bijdraagt tot de groei van zaad en vrucht. Door Mijn Woord zult gij overvloedig vrucht voortbrengen; Mijn genade is u genoeg. Heb vrede in de verzekering, dat Mijn Woord u zal doen toenemen. Alles wat u te doen hebt, is: Mijn Woord te gebruiken als een woord des levens, waarin Mijn Geest, als een Geest van boetvaardigheid en geloof, u zal leiden naar de mening van Christus. (*Oetinger over Jesaja 55. Etwas Ganzes p. 63.*)

Dit is de meest praktische waarheid, de centrale en levende leer. De kracht Gods is Christus. Het is voor de kracht van de wet onmogelijk. (Rom. 8 : 3.) En voor de kracht van Adam is dat onmogelijk. (Matth. 19 : 26.) De Wet en Christus kunnen niet verenigd worden. (Gal. 4: 31.) Christus, en Christus alleen, is de kracht Gods.

Waar Christus dus het Middelpunt voor ons is, daar leidt de Schrift ons tot Hem als het Middelpunt van Goddelijk, eeuwig leven in God. De Vader heeft de Zoon lief en zegt: „Hoort Hem.” De Geest verheerlijkt Christus, en diens getuigenis is van Hem. Maar Christus leidt wederom tot de Vader, van wie Hij voortdurend getuigt, dat Hij Hem gezonden heeft. Hij heeft Diens naam geopenbaard, en voleindigd het werk, dat de Vader Hem gegeven had om te doen. En zoals Christus voortdurend heen wijst naar de Vader, zo spreekt Hij van de Geest als de gave Gods; en Zijn belofte aan de discipelen is de belofte des Vaders, n.l. de Geest, die in hun harten zou uitgestort worden.

Deze eeuwig gezegende en Goddelijke Drie-eenheid in onze gedachten, in ons hart en leven te scheiden, is de bron van alle dwaling en zwakheid. In waarheid stil te staan bij de Vader, is geen onderschatting van Christus, en het beschouwen van Hem is geen vergeten van de Vader, waar de werking van de Heilige Geest gemeenschap is met de Vader en de Zoon.

- Alleen van Christus te spreken, met voorbijgaan van de betrekking des Vaders en het werk des Heilige Geestes, voert tot Arminianisme, en eindigt in waarheid met een ingebeelde Christus voor de waren te houden; en een zelfgemaakt geloof voor het geloof, dat een gave God is.
- Uitsluitend op de verkiezing des Vaders de nadruk te leggen en op het werk van de Geest (en met uitsluitend bedoel ik: Christus secundair, ondergeschikt aan Vader en Geest te beschouwen) is Christus te miskennen als de open Deur, de Zaligmaker van de verlorenen, de Fontein des levens geopend voor wie ook. Het is een beschouwing van de omtrek en het profiel, als het ware, en niet ten volle zien van Hem, die Zichzelf voor de zondaar plaatst, en zegt: „Zie op Mij, zie op Mij!”
- Zich te bepalen tot de liefde des Vaders en de genade des Heeren Jezus Christus, zonder gemeenschap des Heilige Geestes, is de oorzaak van dat gebrek aan volle verzekerdheid des geloofs, dat altijd zoekt naar bewijs en bevestiging van hetgeen wisselvallig is, in plaats van te erkennen het getuigenis van Gods Geest met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn.

Kortom, de levende God is Drie-eenheid en indien wij gemeenschap met Hem hebben,

loven wij gelijkelijk Vader, Zoon en Heilige Geest, waarvan evenwel - volgens de eeuwige raad - Christus de centrale plaats inneemt.

En zo zijn het uitsluitend diegenen, welke Christus hebben aangenomen als wijsheid Gods, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, die de Schrift als Gods Woord hebben ontvangen. Indien het getuigenis van de profeten en van de apostelen overeenstemt met en zich concentreert in dit éne, dat in Jezus vergeving van de zonden en een eeuwig leven is, voor allen die geloven, en dat er geen andere naam onder de hemel gegeven is, waardoor wij moeten zalig worden, dan verwerpt hij, die niet in „Jezus alleen" als zijn Verlosser gelooft, het ganse getuigenis van de Schrift. De uitdrukking: *ik geloof in de Bijbel*, heeft in de mond derzulken geen betekenis. Dat reikt niet verder dan de betuiging: „Ik denk, dat zij, die aan de waarheden van de Schrift geloven, gelijk hebben."

Hoe is het mogelijk, waar Jezus de kern en inhoud, het Middelpunt van de Schrift is, dat daar zou kunnen wezen een aannemen van het getuigenis zonder een aanneming van de Persoon, van wie het getuigt? Door deze dwaling hebben wij, Christenen, voet gegeven aan het ongeloof, onze verkeerde manier om het Boek van de Hoofdpersoon te scheiden, en het verstandelijk inzicht te houden voor die gesteldheid des harten, die geloof heet. Neem de Heere Jezus aan, en gij ontvangt niet slechts het getuigenis, maar gij wordt zelf toegevoegd als een getuige en zegel van de waarheid. Wat is de waarheid Gods? Vraag niet „Wat?" zoals zij, die buiten staan, in de woorden van Pilatus vragen. Niet „Wat?" maar „Wier „Ik ben de waarheid."

4. CHRISTENEN, HET BESTE BEWIJS VOOR DE BIJBEL

Als wij Hem aannemen en in Hem wandelen, dan zijn wij de beste bewijzen voor de Goddelijke oorsprong en kracht van de Schrift. Jezus zendt ons in de wereld als Zijn getuigen. Wij behoren Zijn levende Bijbels te wezen; het leven van de opstanding van Christus moet in ons openbaar worden. Als wij beweren, dat de Bijbel Gods Woord is en deze niet op ons inwerkt als een Goddelijke, hemelse, heerlijke boodschap van liefde en vrede, als wij ons niet verheugen in het heil des Heeren en wandelen in nieuwigheid des levens, als wij het geloof missen dat de wereld overwint, aanmerkende de dingen, die men niet ziet, en steunende op de genade en de kracht Gods, dan zijn wijzelf bewijzen tegen de Bijbel. Maar als wij in de Schrift Jezus, de Gezalfde, gevonden hebben, en wij van Hem ontvingen de geest van liefde en van kracht en een verlicht verstand; wanneer wij in de Schrift een liefelijke stem, ja een vreugdevol geluid vernomen hebben en, ons mede verheugende in de verlossing, die in Christus is, wandelen in het licht van Gods aangezicht, dan zijn wij zelf bewijzen voor de Bijbel, ja brieven van Christus, geschreven niet met inkt, maar met de Geest des levenden Gods.

Het licht, dat schijnen moet midden in de duisternis, is de Gemeente. „Gij zijt het licht van de wereld." Het centrum waaruit het geklank van het Woord Gods moet vernomen worden, is de Kerk van Christus. (1 Thess. 1.) En de boodschappers, die in de ganse wereld moeten uitgaan, in de donkere plaatsen van ons eigen land en in de verre gewesten van het heidendom, zijn de discipelen van Jezus Christus, uitdragende de blijde boodschap Gods. Dankbaar voor wat elk Bijbelgenootschap, dat de Bijbel verspreidt, verricht, mogen we niet vergeten, dat de Gemeente van de levende Christenen het ware Bijbelgenootschap is, waardoor het Woord Gods verbreid en verheerlijkt wordt.

5. HET BOEK DER BLIJDSCHAP

Het Woord Gods is blijdschap. Er is geen ander boek, waarin zulk een volkomen rust, overvloeïende in onuitsprekelijke vreugde en volle heerlijkheid heerst. Hier is een licht, triomferende over alle duisternis, een hoop, die levend is (1 Petrus 1 : 3.) en krachtig. Het paradijs was nog niet gesloten, toen de doodse stilte, door de zonde veroorzaakt, verbroken werd door de stem van God de Zaligmaker met de belofte van verlossing en overwinning; en de ganse Bijbel door vernemen wij die blijde klank, dat God aan ons, zondige schepselen, overvloeïende genade en oneindige liefde heeft bewezen. Het overwinningslied van de hemelen en van de eeuwigheid: „U is het koninkrijk en de kracht, en de heerlijkheid," wordt alreeds vernomen, ofschoon wij in dit dal van de smarten en van de verzoeking nog roepen: „Verlos ons van de boze." Hier klinkt het geluid van de bruiloftsklokken - ja de bruiloft des Lams en van de Bruid. Hier wordt ons God geopenbaard als onze uitnemend grote vreugde. Hier zijn blijde tijdingen, die zelfs door in de gelukzaligheid des hemels levende engelen een zeer grote blijdschap genoemd zijn. Hier is de gave Gods: Zijn eigen Zoon om de onze te zijn voor eeuwig. Hij, die de Vader ziet als de volheerlijke en geliefde, aan wie Hij alle dingen heeft overgegeven, is de gave Gods aan ons, een gave, die nooit meer teruggenomen zal worden. Jezus Christus, ons Hoofd en onze Heer voor eeuwig.

Het Woord Gods is blijdschap van de hemel voor alle zielen, die in duisternis en schaduw des doods verkeren. Het spreekt van zonde, maar om volle schuldvergeving te verkondigen; van onze ellende en gebondenheid om onze verlossing, en van dood om het leven van de opstanding uit te roepen; van onze nietswaardigheid om ons alles in alles: Christus te brengen. Wie Gods Woord aannemen verheugen zich.

O, dat wij toch in alle verkondiging van de boodschap Gods vóór alle dingen evangelisten waren! En dat de voornaamste zowel als de diepste indruk onzer prediking mocht wezen: Hij heeft ons een blijde boodschap gebracht uit een vergelegen land. Hij heeft tot ons gesproken van de wondervolle verlossing Gods, veruitgaande boven al onze gedachten en al onze hoop. Hij heeft gesproken van God, die Zich verheugt over de zondaar, die verzoend en behouden is; en van Jezus Christus, stervende voor de goddelozen en levende in het hart van de gelovige. Hij heeft ons getoond, hoe wij nu in de hemelse gewesten zijn; aangenaam begenadigd in de Geliefde; volmaakt in Hem, en verzegeld door Zijn Geest; en dat wij met Hem zullen geopenbaard worden in heerlijkheid.

Dán is onze prediking Schriftuurlijk, wanneer zij getuigt van Jezus als het Lam, van God als de Vader, van de Geest als de Duif; wanneer zij naar het hart van Jeruzalem spreekt, genade en heerlijkheid verkondigende, uitgaande en wederkerende van Gods liefde in Christus.

*Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' ere toegebracht;
Wij steken 't hoofd omhoog en zullen d' eerkroon dragen
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Israëls God gegeven.*

2 Petrus 1:19 *En wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is, en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, als op een licht, schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte, en de morgenster opga in uw harten.*

אָבִינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם

Avinu shebaShamayim

Onze Vader

וּסְלַח-לָנוּ אֶת-חֲבוּתֵינוּ

us'lach-lanu et-chovoteinu
en vergeef ons onze schulden,

כַּאֲשֶׁר סְלַחְנוּ

גַּם-אֲנַחְנוּ לְחַיֵּינוּ:

ka'asher salach'nu

gam-anach'nu l'chayaveinu.
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.

וְאַל-תְּבִיאֵנוּ לַיְדֵי נִסּוֹן

V'al-tevi'enu lidei nisayon,
En leidt ons niet in verzoeking,

כִּי אִם-חֲלִצֵנוּ מִן-הָרָע:

ki im-chal'tzenu min-hara.
maar verlos ons van de boze.

כִּי לָךְ הַמַּמְלָכָה

Ki l'cha haMam'lacha
Want van U is het Koninkrijk

וְהַגְבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת

v'haG'vura v'haTif'eret
en de kracht, en de heerlijkheid

לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים: אָמֵן:

l'ol'mei olamim. Amen.
tot in eeuwigheid. Amen.

אָבִינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם

Avinu shebaShamayim,
Onze Vader, die in de hemelen zijt,

יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ:

yit'qadesh Shim'cha.
Uw Naam worde geheiligd.

תָּבֹא מַלְכוּתְךָ:

Tavo Mal'chutecha.
Uw Koninkrijk kome.

יַעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ

Ye'ase r'tzon'cha,
Uw wil geschiede,

כְּמוֹ בַשְׁמַיִם

k'mo vaShamayim
gelijk in de hemel

כֵּן בָּאָרֶץ:

ken baAretz.
alzo ook op de aarde.

אֶת-לֶחֶם חֲמֵנוּ

תֵּן-לָנוּ הַיּוֹם

Et lechem chuqenu
ten-lanu haYom

Geef ons heden ons dagelijks brood